HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO

ASEMAKAAVAOSASTO

2012/12155

VUOSAAREN MERI-RASTILAN LÄNSIRANNAN OSAYLEISKAAVA

KAAVASELOSTUS

OSAYLEISKAAVAN SELOSTUS
OSAYLEISKAAVAKARTTA NRO 12155
PÄIVÄTTY 27.11.2012

Osayleiskaava koskee:

Helsingin kaupungin
54. kaupunginosan (Vuosaari)
Meri-Rastilan osa-aluetta

Kaavan nimi: Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava
Hankenumero: 0608_1
HEL 2012-005546

Laatija:
Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosasto

Vireilletulosta ilmoittaminen: 4.9.2009
Kaupunkisuunnittelulautakunta: 11.12.2012
Nähtävilläolo (MRL 65 §): 11.1.–11.2.2013
Kaupunkisuunnittelulautakunta: muutettu 5.11.2013
Hyväksyminen: kaupunginvaltuusto 11.12.2013
Voimaantulo: 23.9.2016

LIITTEET

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Osayleiskaavakartta
Havainnekuva
Ote maakuntakaavasta
Ote 2. vaihemaakuntakaavasta
Ote Yleiskaava 2002:sta
Ote ajantasa-asemakaavasta
Ympäristö-, tekniikka- ja taloussuunnitelmat ja muut selvitykset:

- liikennemelu
- maaperä
- vesihuolto
- energiahuolto ja tietoliikenne
- virkistyspalvelut -kartta
- puistojen ideasuunnitelma -kartta
- hulevesien hallinnan yleissuunnitelmakartta
- Meri-Rastilan länsirannan luontoselvitys
- Meri-Rastilan muinaisrantakivikko

Luettelo arvokkaista luontokohteista (luontotietojärjestelmä)

- arvokkaat kasvisto- ja kasvillisuuskohteet, tiedot poimittu 21.8.2013
- linnustollisesti arvokkaat kohteet, tiedot 3.10.2013
- lepakoille tärkeät alueet, tiedot 3.10.2013
- geologisesti arvokkaat kohteet, tiedot 21.8.2013
- kääpäkohteet, tiedot 3.10.2013
- metsäkohteet (Metso-elinympäristötyypit, Metso-kohteiden arvoluokat), tiedot 21.8.2013

LUETTELO MUUSTA KAAVAA KOSKEVASTA MATERIAALISTA

- Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä (Ympäristökeskuksen julkaisuja 2004)
- Ramsinniemi ja Meri-Rastilan länsiranta, maisema- ja virkistysalueselvitys (Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2006:1)
- Meri-Rastilan länsirannan rantapuiston ja muinaisrantapuiston ideasuunnitelma (LOCI maisema-arkkitehdit Oy, 2010)
- Meri-Rastilan muinaisrantojen kartoitus (Helsingin ympäristökeskus, 2009)
- Vuosaaren Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava, osallistumis- ja arviointisuunnitelman periaatevaihtoehtojen vaikutusten arviointi (Ksv, 13.4.2010)

- Vuosaaren Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava, suunnitteluperiaatteet (Ksv, 13.4.2010)
- Vuosaaren Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava, vuorovaikutusraportti (Ksv, 24.4.2012)
- Meri-Rastilan länsirannan maamerkkikortteli, viitesuunnitelma (Serum arkkitehdit Oy, 9.3.2012)
- Selvitys eräiden Helsingin kaupungin omistamien metsäalueiden luonnon monimuotoisuudesta, Vuoden 2011 inventointien loppuraportti 21.6.2012 (Helsingin kaupungin ympäristökeskus)
- Helsingin metsien kääpäselvitys 2011 (Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 5/2012)
- Meri-Rastilan länsirannan hulevesien kestävä hallinta, yleissuunnitelma (Outi Salminen, Helsingin yliopisto, metsätieteiden laitos, 2013)

YHTEYSHENKILÖT KAAVAN VALMISTELUSSA

Helsingin kaupunki
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Ilkka Laine, projektipäällikkö
Antti Varkemaa, arkkitehti
Eeva Pirhonen, arkkitehti
Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti
Mari Soini, maisema-arkkitehti
Inga Valjakka, liikenneinsinööri, liikennesuunnittelu
Peik Salonen, insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu
Johanna Backas, arkkitehti, venesatama-alueen suunnittelu
Anne Karlsson, yleiskaavasuunnittelija, kaupalliset selvitykset
Juha-Pekka Turunen, vuorovaikutussuunnittelija
Matti Päivänsalo, suunnitteluavustaja

SISÄLLYS

1
TIIVISTELMÄ 1
1.1 Sijainti 1
1.2 Osayleiskaavan sisältö 1
1.3 Tausta 2
1.4 Osayleiskaavan valmistelun vaiheet 2

2
TAVOITTEET 2

3
LÄHTÖKOHDAT 3
3.1 Suunnitelmat ja päätökset 3
3.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 3
3.1.2 Maakuntakaava 4
3.1.3 Yleiskaava 2002 4
3.1.4 Asemakaavat 4
3.1.5 Rakennusjärjestys 4
3.1.6 Kiinteistörekisteri 5
3.1.7 Rakennuskiellot 5
3.1.8 Kaupunkisuunnittelulautakunnan aiemmat päätökset 5
3.1.9 Helsingin kaupungin strategiaohjelma 2010-12 5
3.1.10 Pohjakartta 6
3.1.11 Maanomistus ja vuokrasopimukset 6
3.2. Nykytilanne 6
3.2.1 Alueen yleiskuvaus 6
3.2.2 Rakennettu ympäristö 8
3.2.3 Suojelukohteet 9
3.2.4 Liikenne 10
3.2.5 Julkiset ja kaupalliset palvelut 10
3.2.6 Virkistys 11
3.2.7 Maisema ja luonnonympäristö 12
3.2.8 Haittatekijät 14

4
OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT 14
4.1 Kokonaisrakenne 14
4.1.1 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen 15
4.1.2 Maakuntakaavan huomioon ottaminen 16
4.2 Kokonaismitoitus 16
4.3 Osa-alueet 16
4.3.1 Kerrostalovaltainen asuntoalue (AK) 16

4.3.2 Keskustatoimintojen alueet (C) 17
4.3.3 Virkistysalueet (VL, VP) 17
4.3.4 Vesialueet (W) 17
4.4 Kaupunkikuva ja julkiset ulkotilat 18
4.5 Virkistys 19
4.6 Luonnonsuojelu 20
4.7 Liikenne 21
4.8 Palvelut 22
4.9 Toimitilat ja elinkeinot 22
4.10 Maaperä, rakennettavuus ja yhdyskuntatekninen huolto 22
4.11 Hulevesien hallinta 22
4.12 Nimistö 23

5
OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMISEN VAIKUTUKSET 23
5.1 Vaikutukset kaupunkirakenteeseen 23
5.2 Vaikutukset maisemaan, rakennettuun ympäristöön, sekä kaupunkikuvaan 24
5.3 Vaikutukset luontoon 25
5.4 Vaikutukset maa- ja kallioperään 26
5.5 Vaikutukset teknisen huollon järjestämiseen ja yhdyskuntatalouteen 26
5.6 Vaikutukset terveellisyyteen ja turvallisuuteen 26
5.7 Vaikutukset liikenteeseen 26
5.8 Vaikutukset sosiaalisiin oloihin, elinoloihin, virkistysmahdollisuuksiin, viihtyisyyteen ja palveluihin 27
5.9 Vaikutukset kaupan ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin 28
5.10 Ekotehokkuuden arviointi 29

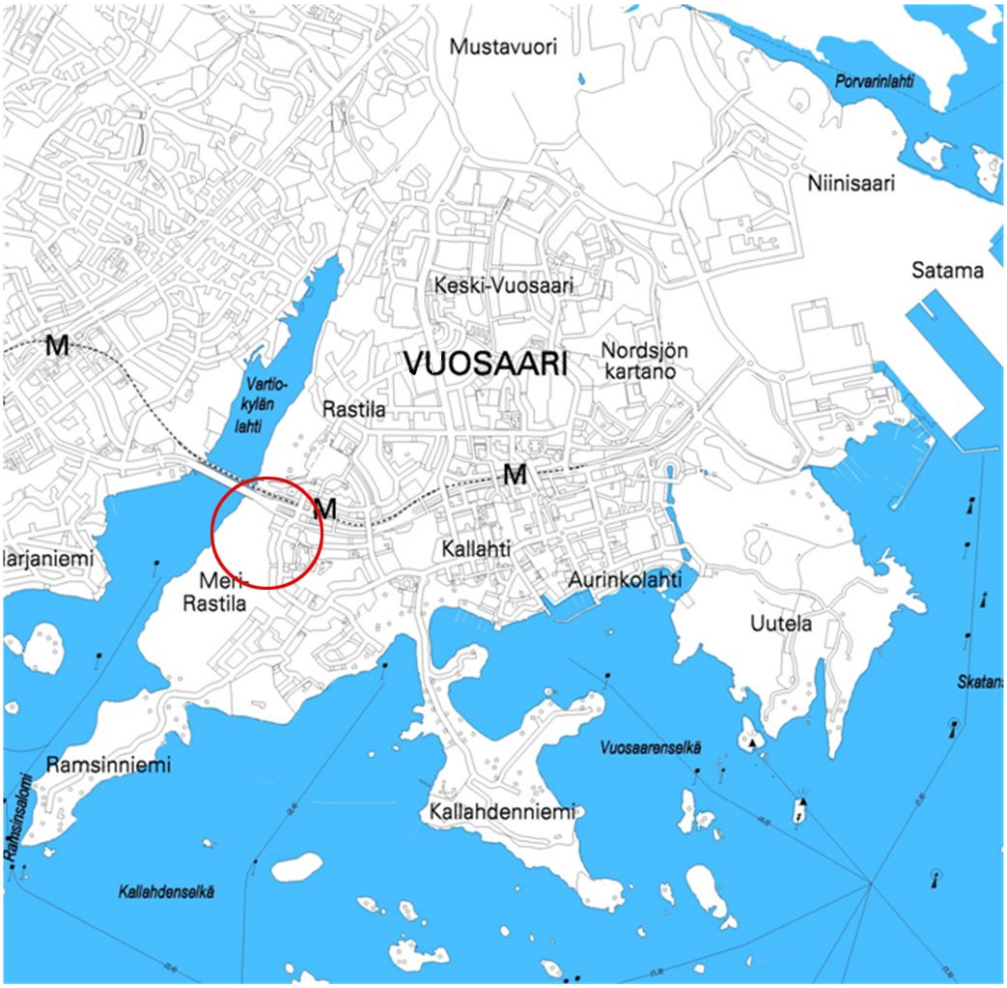
6
JATKOSUUNNITTELU JA TOTEUTUS 29
6.1 Kaavoitusaikataulu 29

7
SUUNNITTELUN VAIHEET 30
7.1 Vireilletulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja vuorovaikutus 30
7.2 Viranomaisyhteistyö 31
7.3 Suunnittelun aikana tutkitut vaihtoehdot 31
7.4 Esitetyt mielipiteet 32
7.5 Muistutukset ja lausunnot sekä nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset 33

8
KÄSITTELYVAIHEET 36

1 TIIVISTELMÄ

1.1 Sijainti

Osayleiskaava-alue sijaitsee Vuosaaren kaupunginosassa Vartiokylänlahden rannalla. Alueeseen kuuluu Meri-Rastilan ja Vartiokylänlahden välinen rakentamaton metsäalue, osa Rysäpuistosta sekä ostoskeskus ja metroasema ympäristöineen. Kaava-alueen pinta-ala on n. 35 ha.

1.2 Osayleiskaavan sisältö

Osayleiskaavassa laajennetaan kerrostalovaltaista asuntoaluetta kävelyetäisyydellä metroasemasta. Metroaseman ja ostoskeskuksen ympäristö muutetaan keskustatoimintojen alueeksi. Ranta-alue osoitetaan virkistysalueeksi ja puistoksi. Keskeiset virkistysyhteydet säilytetään. Alueella sijaitsevan geologisen muodostuman keskeisin osa suojellaan.

Osayleiskaava mahdollistaa asuntojen kaavoittamisen noin 2 000 uudelle asukkaalle ja keskustatoimintojen kehittämisen metroaseman ympäristössä.

1.3 Tausta

Helsingin yleiskaava 2002:ssa osa Meri-Rastilan lähiön ja Vartiokylänlahden välisestä metsäalueesta osoitettiin kerrostalovaltaiseen asuin- ja toimitilarakentamiseen. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja Helsingin kaupungin strategiaohjelma ohjaavat raideliikenteen asemanseutujen tiiviimpään rakentamiseen osana yhdyskuntarakenteen kestävää kehitystä. Kaupunkisuunnitteluvirasto on käynnistänyt osayleiskaavahankkeen yleiskaava 2002:een merkittyjen rakennettavien alueiden ja niiden rajausten tutkimiseksi uudelleen nykyisen tilanteen ja tavoitteiden pohjalta.

1.4 Osayleiskaavan valmistelun vaiheet

Kaavoitustyö on käynnistetty kaupungin aloitteesta.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta esitettiin 56 kirjallista mielipidettä, kaksi web-palautetta ja kolme puhelimitse saatua mielipidettä.

Osayleiskaavan suunnitteluperiaatteet ja periaatevaihtoehtojen vaikutusten arviointi on pidetty nähtävänä kaupunkisuunnitteluvirastossa ja Vuosaaressa. Niistä jätettiin 28 mielipidettä.

Osayleiskaavaluonnos on pidetty nähtävänä kaupunkisuunnitteluvirastossa ja Vuosaaressa. Luonnoksesta on jätetty 50 mielipidettä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta puolsi osayleiskaavaehdotuksen hyväksymistä.

Osayleiskaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä, jolloin siitä saatiin lausunnot. Muistutuksia esitettiin 27 kpl, lisäksi lähetettiin kaksi asiaa koskevaa kirjettä. Osayleiskaavaehdotukseen tehtiin muutoksia, jotka on selostettu kohdassa Suunnittelun vaiheet.

2 TAVOITTEET

Hankkeen konkreettisena tavoitteena on laajentaa asuntoaluetta ja tiivistää kaupunkirakennetta Rastilan metroaseman lähialueella. Uudet

asunnot pyritään sijoittamaan kävelyetäisyydelle metroasemasta ja hyvien virkistysmahdollisuuksien äärelle liikenteen hiilipäästöjen minimoimiseksi.

Alueen merellinen ja luonnonläheinen sijainti hyvien liikenneyhteyksien äärellä luo edellytyksiä omistusasuntopainotteiselle asuntotuotannolle. Tavoitteena on ehkäistä alueellista eriarvoistumista ja katkaista kehitys, jossa Meri-Rastila on muuttumassa leimallisesti maahanmuuttajien ja huono-osaisten alueeksi. Myönteinen kehitys on tarkoitus saada alkuun tasapainottamalla ja monipuolistamalla Meri-Rastilan vuokra-asuntovaltaista ja keskimääräistä pienemmistä asunnoista koostuvaa asuntokantaa. Uusilla asukkailla pyritään myös vahvistamaan alueen väestöpohjaa palvelutason turvaamiseksi.

Tavoitteena on samalla vahvistaa mielikuvaa koko Meri-Rastilasta merenrantakaupunginosana. Alueen rakentamisella voidaan kytkeä Meri-Rastilan keskusta nykyistä selkeämmin Vartiokylänlahden rantaan.

Lisäksi tavoitteena on säilyttää alueen arvokkaat luontokohteet, hyvät virkistysmahdollisuudet ja luonnonläheinen imago. Erityisesti rantaalueen virkistysmahdollisuuksia ja -palveluita pyritään kehittämään.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Suunnitelmat ja päätökset

3.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Osayleiskaavaa koskevat mm. seuraavat tavoitteet:

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia. Taajamia eheytettäessä parannetaan elinympäristön laatua.

Helsingin seudun erityiskysymykset

Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Seudun keskuksia vahvistetaan asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksina.

Riittävän asuntotuotannon turvaamiseksi on alueidenkäytössä varmistettava tonttimaan riittävyys.

Alueidenkäytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Alueidenkäytön mitoituksella tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia. Alueidenkäytössä tulee ehkäistä olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta irrallista hajarakentamista.

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava väestön tarpeiden edellyttämät ylikunnalliseen virkistyskäyttöön soveltuvat, riittävän laajat ja vetovoimaiset alueet sekä niitä yhdistävän viheralueverkoston jatkuvuus.

Osayleiskaava on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen. Osayleiskaavan suhdetta tavoitteisiin selvitetään selostuksen kohdassa 4.1.1.

3.1.2 Maakuntakaava

Maakuntakaavassa alue on taajamatoimintojen aluetta ja virkistysaluetta.

Uudenmaan maakuntavaltuuston 20.3.2013 hyväksymässä Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavaehdotuksessa alue on taajamatoimintojen aluetta, jolle on merkitty viheryhteystarve.

3.1.3 Yleiskaava 2002

Yleiskaava 2002:ssa suunnittelualue on osin kerrostalovaltaisen asuin- ja toimitilarakentamisen aluetta ja osin virkistysaluetta.

3.1.4 Asemakaavat

Suurimmalla osalla alueesta ei ole asemakaavaa. Viereisellä kerrostaloalueella on voimassa asemakaava vuodelta 1988 ja Rysäpuistossa vuodelta 1991. Rastilan korttelien asemakaava on vuodelta 1997. Ostoskeskuksen alueen asemakaava on vuodelta 2006.

3.1.5 Rakennusjärjestys

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.11.2010.

3.1.6 Kiinteistörekisteri

Alue on merkitty osin Helsingin kaupungin ylläpitämään kiinteistörekisteriin ja osin valtion ylläpitämään kiinteistörekisteriin.

3.1.7 Rakennuskiellot

Alueella ei ole voimassa rakennuskieltoja.

3.1.8 Kaupunkisuunnittelulautakunnan aiemmat päätökset

Kaupunkisuunnitteluviraston valmistelema osayleiskaavaluonnos esiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnalle 28.4.2011.

Lautakunta päätti 12.5.2011 palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että tutkitaan uudestaan maankäytön ratkaisuja, kaava-alueen rajauksia ja massoittelua myös rakennusten korkeutta nostamalla kuitenkin niin, että valmistelussa pyritään esitetyn mukaisiin rakennusoikeuksiin. Valmistelussa tarkastellaan myös mahdollisuutta säilyttää ranta-aluetta esitettyä selvästi laajemmin virkistyskäytössä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti hyväksyä 24.4.2012 päivätyn Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaavaluonnoksen jatkosuunnittelun pohjaksi ja antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet esitettyihin mielipiteisiin. Samalla kaupunkisuunnittelulautakunta päätti hyväksyä seuraavat jatkosuunnitteluohjeet: Lautakunta pitää tärkeänä, että Meri-Rastilan alueen jatkokaavoituksessa mahdollistetaan ryhmä- ja omatoimirakentaminen. Lautakunta pitää tärkeänä, että Meri-Rastilan alueen jatkokaavoituksessa selvitetään myös mahdollisuuksia täydennysrakentamiselle alueen asukkaista ja kansalaisjärjestöistä lähteneiden kaavaesitysten esittämällä tavalla.

3.1.9 Helsingin kaupungin strategiaohjelma 2010–12

Valtuuston hyväksymässä strategiaohjelmassa kaupunkirakennetta ja asumista käsitellään kolmessa pääkohdassa. Hanketta koskevat määritykset pääkohdittain:

6. Asumisen määrä ja laatu ja kaupunkiympäristön monipuolisuus turvataan

Helsingin kaupunki pyrkii 5 000 uuden asunnon toteutumiseen vuosittain. Tavoitteena ovat ympäristöltään korkealaatuiset kaupunginosat, joissa asukkaat viihtyvät.

7. Kaupunkirakennetta eheytetään ilmastonmuutoksen vastustamiseksi

Kaupunkirakennetta eheytetään raideverkkoon tukeutuvalla asuntorakentamisella. Se tarkoittaa käytännössä asemanseutujen tiivistämistä. Tavoitteena on pienentää päivittäin asukasta kohden kuljettujen kilometrien määrää. Vanhojen alueiden väestöpohjaa pyritään vahvistamaan palvelujen turvaamiseksi.

8. Liikennejärjestelmää kehitetään kestävien liikennemuotojen edistämiseksi

Vuosaaren osalla tämä tarkoittaa kävelyn ja pyöräilyn osuuden lisäämistä (myös metron liityntäliikenteessä) ja poikittaisliikenteen (Jokeri 2) kehittämistä.

3.1.10 Pohjakartta

Helsingin kaupungin kiinteistöviraston kaupunkimittausosasto on laatinut pohjakartan, joka on tarkistettu syyskuussa 2012.

3.1.11 Maanomistus ja vuokrasopimukset

Helsingin kaupunki omistaa koko osayleiskaava-alueen. Liikekeskuksen tontti on vuokrattu kiinteistöyhtiölle.

3.2 Nykytilanne

3.2.1 Alueen yleiskuvaus

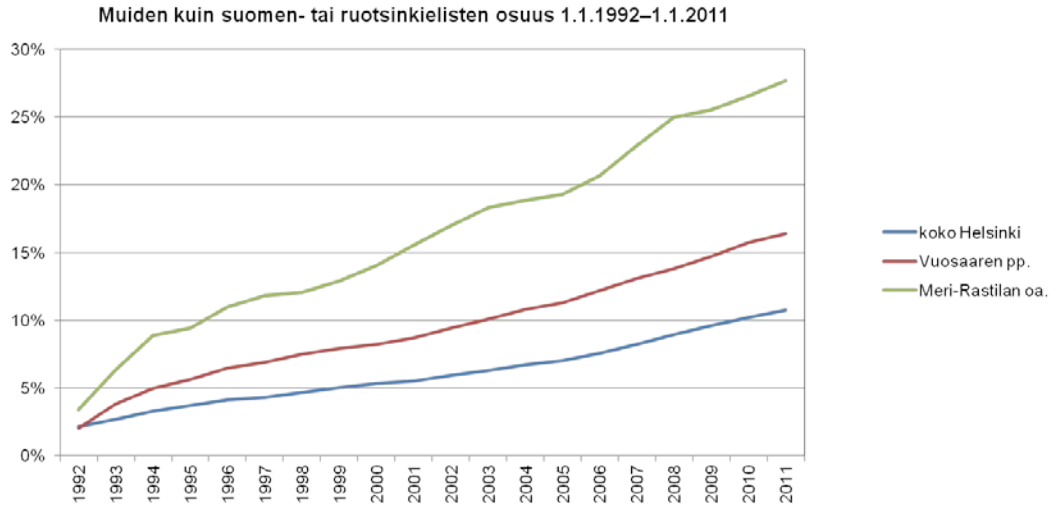
Osayleiskaava-alue on pääosin asemakaavoittamatonta, virkistyskäytössä olevaa metsä- ja ranta-aluetta. Alueeseen kuuluvat myös ostoskeskuksen ympäristö ja sen pohjoispuolella sijaitsevan Rastilan metroaseman ympäristö.

Maaston korkeimmalla kohdalla sijaitsee noin 8 000 vuotta vanha Litorinameren aikainen muinaisrantamuodostuma. Alue on metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä. Alueella tai sen lähellä on myös kasvillisuus-, kääpä-, linnusto- ja lepakkokohteita.

Metsäalue on suosittua virkistys- ja liikunta-aluetta kaikkina vuodenaikoina. Osalle virkistysreiteistä on talvisin vedetty hiihtoladut. Vuosaaren sillan eteläpuolella on venesatama.

Suunnittelualue liittyy itäpuolella 1990-luvun alussa rakennettuun Meri-Rastilan kerrostaloalueeseen, jonka erityispiirteinä ovat vuokra-asuntojen ja maahanmuuttajien suhteellisen suuret osuudet. ARA-vuokra-

asuntoja on Meri-Rastilan osa-alueella (ml. pientaloalueet) noin 45 % asuntokannasta ja vuokra-asuntoja yhteensä 56 %. Omistusasuntoja on 27 % asuntokannasta, kun koko Helsingissä osuus on 45 %.

Vuokra-asuntojen myötä alueelle on tullut paljon maahanmuuttajia ja muunkielisten (muu kuin suomi tai ruotsi äidinkielenä) osuus on osa-alueella Helsingin suurin ja noin kolminkertainen kaupungin keskiarvoon verrattuna. Kerrostaloalueella osuus on vielä suurempi: vuonna 2011 se oli 33 %. Kouluissa ja päiväkodeissa muunkielisiä on lapsista jo puolet. Muunkielisten osuus on ollut jo 10 vuotta tasaisessa ja muuta kaupunkia nopeammassa kasvussa.

Rastilan metroaseman lähialueella (600 m säteellä) asuu tai työskentelee yhteensä noin 5 800 henkilöä.

3.2.2 Rakennettu ympäristö

Vuotien eteläpuolella sijaitseva Meri-Rastilan kerrostaloalue on asemakaavoitettu 1980-luvun lopulla ennen päätöstä Vuosaaren metrohaaran rakentamisesta. Alue on rakennettu muita metroasemien seutuja pienemmällä tehokkuudella ja koostuu pääasiassa kolmikerroksisista ja joistakin viisi- ja kuusikerroksisista asuinkerrostaloista.

Suurin osa alueesta on rakennettu 1990-luvun taloudellisen taantuman aikana, mikä näkyy muuta kaupunkia suurempana vuokra-asuntojen suhteellisena määränä, esikaupunkialueisiin verrattuna pienenä asuntojen keskikokona, rakennusten betonisina ruutuelementtijulkisivuina ja hissittöminä kolmikerroksisina asuinkerrostaloina. Tiukka kustannuspuite on johtanut myös pysäköintipaikkojen toteuttamiseen maanpäällisinä sielläkin, missä asemakaavalla on pyritty laitospysäköintiin.

Meri-Rastilan liikekeskus (eli ostoskeskus) Meri-Rastilan kujalla muodostuu yksikerroksisesta päivittäistavarakaupan osasta ja kolmikerroksisesta liike- ja toimistosiivestä ja näiden välissä sijaitsevasta lasikattoisesta kulkukäytävästä maantasossa. Liike- tai ostoskeskuksen pysäköintipaikat ovat tontilla maantasossa rakennuksen ympärillä. Alueella voimassa oleva asemakaava sallisi liikekeskuksen tontille ja sen pohjoispuolelle noin 1 700 k-m2 lisää myymälätilaa.

Rastilan metroasema ja huoltoasema sijaitsevat Meri-Rastilan ja Rastilan välisellä (katu)alueella. Yksikerroksiset rakennukset ovat 1990-luvulta.

Rastilan puolella on kaksi rakentamatonta tonttia, metroasemaan liittyvä liike- ja toimistotontti ja sen länsipuolella matkailua palvelevien liikerakennusten tontti. Jälkimmäistä syöttävä Karavaanikuja kääntöpaikkoineen kuuluu myös osayleiskaava-alueeseen.

Metsäalueella ei ole rakennuksia venekerhon mökkiä lukuun ottamatta.

3.2.3 Suojelukohteet

Alueella ei ole maankäyttö- ja rakennuslain, rakennussuojelulain, kirkkolain tai muinaismuistolain nojalla suojeltuja kohteita. Luontoselvityksien mukaan kaava-alueella ei ole uhanalaisten tai erityisesti suojeltavien eläinten ja kasvilajien esiintymispaikkoja.

Helsingin luontotietojärjestelmän mukaan osia alueesta kuuluu arvokkaaseen linnustoalueeseen ja lepakkoalueeseen. Alueella on myös kasvistollisesti arvokas rinnekorpi. Meri-Rastilan muinaisrantakivikkoa on esitetty rauhoitettavaksi Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa

(2008). Alue on vuonna 2011 tehdyn kääpäselvityksen mukaan erittäin arvokasta kääpäaluetta. Alueella on myös huomattavia metsäluonnon monimuotoisuuteen liittyviä arvoja. Alueella sijaitsee lisäksi graniittinen siirtolohkare.

3.2.4 Liikenne

Meri-Rastilan länsirannan suunniteltu rakentaminen nojautuu hyviin joukkoliikenneyhteyksiin. Alue sijaitsee Rastilan metroaseman välittömässä läheisyydessä ja korttelialueiden etäisyys asemasta on 200–750 m.

Metro kulkee Rastilan metroasemalta 7–10 min välein, mutta automatisoinnin jälkeen vuoroväli lyhenee. Metroaseman itäpuolella on metron liityntäpysäköintialue, jossa on noin 45 pysäköintipaikkaa liityntäliikenteelle. Metroliikenteen lisäksi osayleiskaava-alueen läheisyydessä Meri-Rastilan tiellä liikennöivät bussilinjat 90, 96, 98 sekä 519 (etäisyys korttelialueista 50–400 m).

Osayleiskaava-alueen pohjoispuolella kulkee Vuotie, joka johtaa Vuosaareen. Vuotieltä liikenne jakautuu melko tasaisesti kokoojakaduille sekä Etelä- että Pohjois-Vuosaareen. Meri-Rastilaa halkoo Meri-Rastilan tie, joka on paikallinen kokoojakatu. Syksyn 2011 liikennemäärälaskentojen mukaan Vuotien länsipään liikennemäärä oli noin 20 900–27 500 ajoneuvoa ja Meri-Rastilan tien noin 5 100 ajoneuvoa vuorokaudessa. Liikenne-ennusteen mukaan liikennettä olisi vuonna 2035 (KAVL) Vuotien länsiosassa 25 500 ajon/vrk ja Meri-Rastilan tien pohjoisosassa noin 5 800 ajon/vrk. Ajoneuvoliikenteen sujuvuuden parantamiseksi Vuotien ja Meri-Rastilan tien liittymäjärjestelyt on tarkistettava.

Vuotien etelä- ja pohjoispuolella kulkee jalankulku- ja pyörätie, joka kuuluu Helsingin pyöräilyreitistön pääreitteihin. Pohjois-eteläsuuntainen kevyen liikenteen yhteys kulkee Meri-Rastilan tien suuntaisesti.

Vartiokylänlahden itärantaa kulkee virkistysreitti Ramsinkannakselle ja siitä aina Uutelaan asti. Meri-Rastilan länsirantaa pitkin kulkee myös opastettu maisemareitti. Lisäksi alueella on useita muita pienempiä virkistysreittejä.

3.2.5 Julkiset ja kaupalliset palvelut

Osayleiskaava-alueella ei ole pysyviä julkisia palveluita ulkoilualuetta ja venesatamaa lukuun ottamatta. Päiväkoti Koralli sijaitsee tilapäisesti Meri-Rastilan liikekeskuksen tiloissa (ostoskeskus). Meri-Rastilan ala-

aste, päiväkoti Merirasti ja nuorisotila sijaitsevat Meri-Rastilan torin eteläpuolella suunnittelualueen vieressä samassa korttelissa Merirasti-kappelin kanssa.

Kaupalliset palvelut sijaitsevat Meri-Rastilan kujalla liikekeskuksessa ja katutasossa vastapäisissä asuinkerrostaloissa.

3.2.6 Virkistys

Osayleiskaava-alueen metsäinen ranta muodostaa osan seudullisesta virkistysalueiden verkostosta. Alueen läpi kulkee Vuosaaren etelä- ja länsirantaa seuraileva seudullinen virkistysreitti. Metsäalue on paitsi Meri-Rastilan, myös mm. Rastilan ja Puotilan asukkaiden laajasti käyttämä lähivirkistysalue.

Vuotien sillan eteläpuolella sijaitsee liikuntaviraston hallitsema Rastilan venesatama, jota vuokraa Vuosillan veneilijät ry. Liikuntavirasto on talvisin kunnostanut alueelle hiihtoladut rantareitille ja lenkin rannan ja mäen laen kautta. Talvisin myös meren jää on virkistyskäytössä.

Alueen välittömässä läheisyydessä on lisää virkistysmahdollisuuksia: Rastilan ja Puotilan uimarannat Vuotien pohjoispuolella ja asukaspuisto, pelialueet ja koirapuisto ostoskeskuksen itäpuolella Haruspuistossa. Alueen pohjoispuolella on Rastilan leirintäalue.

3.2.7 Maisema ja luonnonympäristö

Maisema

Suunnittelualue on osa Vartiokylänlahden rantamaisemaa ja osa Helsingin viheraluejärjestelmän vihersormea, jota kutsutaan Itä-Helsingin kulttuuripuistoksi. Luonnonmukainen rantavyöhyke muodostaa vastaparin Puotilan venesataman rakennetulle rantaviivalle vastarannalla. Suunnittelualue sijaitsee osittain jyrkkäreunaisen selännejakson laella ja reunalla. Lakialueella sijaitsee Litorinameren aikainen muinaisranta, jonka keskeisin osa, ns. pirunpelto, on selkeästi nähtävissä kalliolla. Kallio nousee korkeimmillaan runsaat 30 metriä meren pinnan yläpuolelle.

Kasvillisuus

Kaava-aluetta luonnehtii männikköinen kalliomaasto ja kalliorinteiden kuusivaltainen metsä. Alueen luoteiskulmassa on entistä niittyä, joka on kasvamassa umpeen. Niityn kohdalla rannassa on tervalepikkoa. Alueen keski- ja eteläosan ranta on enimmäkseen kallioista. Rantaa reunustaa kapea järviruovikko. Lounaiskulmassa on kahden kalliohar-janteen väliin syntynyt korpialue, jonka puusto on kuusivaltaista.

Linnusto
Lajisto koostuu runsaimmista metsälinnuista ja muutamasta varttuneen metsän ja lehtojen lajista. Tavanomaisesta metsälinnustosta poikkeavat lajit (satakieli, mustapääkerttu ja sirittäjä) esiintyvät rannan tervaleppälehdossa ja sen ympäristössä. Varttuneiden metsien lajit (kuusitiainen, pikkusieppo ja puukiipijä) esiintyvät kasvistollisestikin arvokkaassa rinnekorvessa.

Lepakot
Suunnittelualueen rantavyöhyke kuuluu Vartiokylänlahden lepakkoalueeseen. Lähin erityisenä lepakkokohteena mainittu alue on Vuotien sillan pohjoispuolella Rastilan ulkoilumajan ympäristössä. Meri-Rastilan länsirannan kaava-alueelta on tavattu ainakin pohjanlepakoita.

Ekologiset yhteydet
Vartiokylänlahti muodostaa pitkän pohjois-eteläsuuntaisen vesialueen, jonka itäranta on säilynyt rakentamattomana lukuun ottamatta Vuotien ja metroradan siltoja ja leirintäalueen uimarantaa. Rakentamattomat rantavyöhykkeet toimivat eläinten ja kasvien kulkureitteinä. Yhtenäistä metsävyöhykettä Mustavuoren ja Meri-Rastilan länsirannan välillä ei ole. Alue toimii lähinnä vesi- ja rantaeläinten sekä rakennettuun ympäristöön sopeutuneiden maaeläinten kulkureittinä. Nisäkkäistä tärkeä erityisryhmä on lepakot. Vartiokylänlahden alue ei kuulu Uudenmaan vaihekaavassa 2007 esitettyihin maakunnallisiin ekologisiin yhteyksiin.

Meri-Rastilan muinaisrantakivikko
Suunnittelualueella sijaitsee Litorinameren rantakivikko ja lohkareikko tasolla 30 m meren pinnan yläpuolella. Muodostuman ikä on noin 7 000–8 000 v. Muinaisranta syntyi, kun aallot hioivat jään tuomat kivet pyöreiksi ja huuhtoivat ne rantaan valleiksi. Vanhimman muodostuman alapuolella noin 20 metriin merenpinnasta asti sijaitsee laajempi, noin 5 000-6 000 vuotta vanha kivikkomuodostuma. Lisäksi alueella sijaitsee graniittinen siirtolohkare.

Arvokkaat luontokohteet
Meri-Rastilan muinaisrantakivikkoa on esitetty suojeltavaksi Helsingin ympäristölautakunnan hyväksymässä luonnonsuojeluohjelmassa vuonna 2008. Alueella on luonnonsuojelu-, opetus- ja tieteellistä arvoa.

Arvokkaimmat kasvillisuuskohteet ovat rannan tervaleppälehto ja alueen lounaiskulmassa sijaitseva rinnekorpi, joka on määritelty luontotietojärjestelmässä huomattavan arvokkaaksi (II).

Suurin osa suunnittelualueesta linnustollisesti tärkeään Vartiokylänlahden linnustoalueeseen, joka Helsingin luontotietojärjestelmässä on luo-

kiteltu II-luokan linnustokohteeksi. Linnuston kannalta huomionarvoisia alueita ovat rinnekorpi ja rannan tervaleppälehto. Koko Vartiokylänlahti rantavyöhykkeineen on Helsingin luontotietojärjestelmässä II luokan lepakkokohde.

Suunnittelualueella ei ole uhanalaisten tai erityisesti suojeltavien eläin- ja kasvilajien esiintymispaikkoja. Lajistoon kuuluu kuitenkin muita silmällä pidettäviä tai Helsingissä muutoin huomionarvoisia lajeja. Näiden lajien esiintyminen keskittyy edellä mainituille luontotietojärjestelmässä esitetyille alueille.

Ympäristökeskuksessa on valmistunut vuonna 2011 Helsingin metsien kääpäselvitys. Selvityksen mukaan suunnittelualue on osa erittäin arvokasta kääpäaluetta, mutta suunnittelualueella ei ole luonnonsuojelulainsäädännön perusteella suojeltavia kääpä-lajeja.

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen metsäalueiden luonnon monimuotoisuutta koskevassa selvityksessä (2012) on todettu, että suunnittelualue on osa metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokasta aluetta.

3.2.8 Haittatekijät

Vuotie ja metrorata aiheuttavat melua osayleiskaava-alueelle. Liikenteen päästöistä johtuvan haitta-alue-etäisyyden (Vuotien kaistan reunasta) on arvioitu olevan 30–35 m. Herkkien toimintojen suositeltu vähimmäisetäisyys 50 000 vuorokautisen ajoneuvon liikennemäärällä on 70 m. Liikennemääräksi Vuotien länsipäässä vuonna 2035 on ennustettu 25 500 ajoneuvoa vuorokaudessa.

4 OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

4.1 Kokonaisrakenne

Meri-Rastilan asuntoaluetta laajennetaan nykyisen asuntoalueen ja Vartiokylänlahden väliselle metsäalueelle, joka sijaitsee kävelyetäisyydellä (n. 600 m) Rastilan metroasemasta. Rantavyöhyke säilyy virkistyskäytössä osana seudullista virkistysreittiä. Uuden asuntoalueen ympäröimänä mäen laella sijaitseva geologinen muodostuma suojellaan ja merkitään virkistysalueeksi.

Metroaseman ja ostoskeskuksen ympäristöt, jossa alueen palvelut pääosin sijaitsevat, merkitään keskustatoimintojen alueeksi.

Rakentaminen sijoittuu maisemassa näkyvälle paikalle rantametsän ja olemassa olevan asuntoalueen väliin länsirinteeseen ja kallioiselle laki-alueelle. Suurmaiseman leimallinen piirre, rakentamaton rantametsä, säilyy jatkuvana.

Osayleiskaavan toteuttamismahdollisuuksia on havainnollistettu alueen ja maamerkkikorttelin viitesuunnitelmilla.

4.1.1 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat olleet hankkeen keskeisinä lähtökohtina.

Osayleiskaava tekee mahdolliseksi asemakaavoittaa asuntoja noin 2000 uudelle asukkaalle kävelyetäisyyden päässä metroasemasta. Seudullinen virkistysreitti säilyy jatkuvana ja virkistysalueet riittävän suuruisina.

Koska virkistys- ja luontoalueet ympäröivät Vuosaaren rakennetun alueen kaikissa ilmansuunnista ja ovat osa jatkuvaa verkostoa, ei ase-

manseudun metsäalueen muuttuminen rakennetuksi oleellisesti heikennä virkistysmahdollisuuksia.

4.1.2 Maakuntakaavan huomioon ottaminen

Voimassa olevassa maakuntakaavassa alue on taajamatoimintojen aluetta ja virkistysaluetta. Osayleiskaavaehdotuksesta ja siinä esitetyn virkistysalueen ja rakennettavan alueen rajan maakuntakaavan mukaisuudesta on saatu lausunto Uudenmaan liitolta, jonka mukaan osayleiskaavaehdotus on maakuntakaavan mukainen.

Hyväksytyssä, mutta vahvistamattomassa 2. vaihemaakuntakaavaehdotuksessa alue on taajamatoimintojen aluetta, jolle on merkitty viheryhteystarve. Osayleiskaava on maakuntakaavaehdotuksen mukainen.

4.2 Kokonaismitoitus

Kaava-alueen pinta-ala on n. 34 ha, josta uutta kortteli- ja katualuetta on yhteensä n. 7,5 ha, virkistysaluetta n. 17 ha ja vesialuetta n. 7 ha. Aiemmin asemakaavoitettua aluetta on merkitty keskustatoimintojen alueeksi n. 2 ha.

Viitesuunnitelman mukaan arvioitu asuntokerrosala on noin 75–90 000 k-m2, josta 10 000 k-m2 voi sijaita ostoskeskuksen korttelissa. Jos asumisväljyys on 40 k-m2/asukas, alueelle voisi tulla 2 000–2 200 uutta asukasta.

Toimitilakerrosala kasvaa viitesuunnitelmissa noin 15 000 k-m2, jos Vuotien pohjoispuolinen keskustatoimintojen alue asemakaavoitetaan toimitila-alueeksi. Se mahdollistaisi noin 500 uutta työpaikkaa.

4.3 Osa-alueet

4.3.1 Kerrostalovaltainen asuntoalue (AK)

AK-alueella voi olla kerrostalojen lisäksi pientaloja tai rakennustyyppien yhdistelmiä monipuolisen asuntokannan aikaansaamiseksi. Asuntoalueeseen sisältyy palvelut, liiketilat, pysäköinnin tilat sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet. Julkisia palveluita voidaan järjestää omilla tonteillaan tai asuinkerrostalojen korttelialueilla.

4.3.2 Keskustatoimintojen alueet (C)

Keskustatoimintojen alueen merkintä mahdollistaa liike- ja myymälätilan, myös vähittäiskaupan suuryksikön, sijoittamisen joustavasti metroaseman välittömään läheisyyteen.

Keskustatoimintojen alueeksi on merkitty jo asemakaavoitettuja alueita. Näitä alueita on tarkoitus kehittää alueen julkisten ja kaupallisten palveluiden alueina, joille voi sijoittua myös keskustaan sopivaa asumista, esim. pien- tai palveluasuntoja. Vuotien pohjoispuolinen alue sopii parhaiten toimitila-alueeksi.

Keskustatoimintojen alueille asumista sijoitettaessa on asemakaavoituksessa selvitettävä Vuotien ja metron liikenteen ympäristöhaittojen eli melun ja ilman epäpuhtauksien torjunnan tarve ja otettava huomioon valtioneuvoston antamat melutason ohjearvot.

4.3.3 Virkistysalueet (VL, VP)

Virkistysalueiksi on merkitty ranta-alue, mäen laen geologisen muodostuman alue ja asuntoalueiden eteläpuolinen metsäalue.

VL- ja VP -alueille on osoitettu alueenosat (luo), jotka ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita. VP -alueella luo -merkintä osoittaa ranta-alueen puustoa, joka tärkeä lepakoiden kannalta. VL -alueelle osoitettu luo -merkintä osoittaa metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää kokonaisuutta, jolla sijaitsee arvokkaita kasvillisuus-, kääpä- ja linnustokohteita. Alueen hoidossa sovitetaan yhteen virkistyskäytön vaatimat reitit ja luontoarvojen säilyttäminen. Alueella sallitaan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen suojeluarvon säilyttämiseksi, hulevesien hallinnan ja ulkoilureittien turvallisuuden ylläpitämiseksi.

Puistoalue (VP) on toiminnallinen osa Itä-Helsingin kulttuuripuiston suunnittelualuetta ja sen rakentaminen on tarpeellista, jotta alueen virkistyspalvelut ja luontoarvoiltaan tärkeimmät osat vihervyöhykkeestä voidaan jatkossa säilyttää. Alueelle on laadittu puiston ideasuunnitelma ja hulevesisuunnitelma. Puiston suunnittelussa voidaan ottaa huomioon alueen luontoarvot.

4.3.4 Vesialueet (W)

Vartiokylänlahti on merkitty vesialueeksi.

Liikuntaviraston nykyisen venesataman alue on merkitty venesatama-alueeksi (lv) niin, että sitä voidaan laajentaa jonkin verran esimerkiksi

tulevan asuntoalueen asukkaiden tarpeisiin tai vierasvenesataman vaatimalla tavalla. Kaava-alueella ei ole venesatamaan liittyvää talvisäilytysaluetta. Palvelujen vaatimia tiloja on mahdollista sijoittaa lähimmän korttelin rakennuksiin. Myös venesataman pysäköinnille voidaan jatkosuunnittelussa osoittaa paikkoja asuinkorttelin pysäköintilaitoksesta.

4.4 Kaupunkikuva ja julkiset ulkotilat

Vartiokylänlahden itärannan metsäalue ulottuu Rastilan leirintäalueelta Ramsinniemen kautta Vartiosaareen asti. Uudet korttelit sijoittuvat rantametsän ja olemassa olevan asuntoalueen väliin länsirinteeseen ja kallioiselle lakialueelle. Liikekeskuksen kortteli täydentyy kaupunkimaisemmaksi keskustakortteliksi.

Vuotien vastaisesta asuinkorttelista on suunniteltu maamerkkiä ja Serum arkkitehdit Oy on laatinut siitä viitesuunnitelman vaihtoehtoineen. Koko alueella rakennukset nousevat osin metsänrajan yläpuolelle ja näkyvät selkeästi Vartiokylänlahden maisemakuvassa lukuun ottamatta eteläisimmän alueen rakennuksia, jotka jäävät metsän taakse. Suurmaiseman leimallinen piirre, rakentamaton rantametsä, säilyy.

Sijainti liikenteellisesti ja asumisen laadun kannalta erinomaisella paikalla ja toisaalta luontoarvojen rajoittama rakennettava alue ohjaavat tehokkaaseen maankäyttöön ja tiiviiseen kaupunkimaiseen rakenteeseen. Korttelit rajaavat katutilaa samalla, kun ne rajautuvat ympäröivään metsäluontoon ja puistoihin.

Maaston korkeuserot ohjaavat alueen katuverkon suunnittelua. Alue on suunniteltu rakennettavaksi katulenkin ja sen kanssa risteävän kadun varaan. Julkisista ulkotiloista tärkeimmiksi muodostuvat rantapuisto, lakialueelle sijoittuva muinaisrantapuisto ja ostoskeskukselta rantaan johtava katu.

Rinteessä on suurehkot korkeuserot, ja rakennukset ja piha-alueet on porrastettava maaston mukaisesti. Tämä antaa mahdollisuuden luoda omaleimaista, tilallisesti intensiivistä kaupunkitilaa erilaisten rinneratkaisujen avulla. Rinteessä asukaspysäköinti on tarkoituksenmukaista sijoittaa rakennusten ja pihojen alle maastoon sovittaen.

Meri-Rastilan keskustan maankäyttö tehostuu ja kaupunkikuva selkiytyy ostoskeskuskorttelin ja Märssykujan varsien lisärakentamisen myötä. Myös Vuotien pohjoispuolinen kortteli on mahdollista rakentaa umpikorttelimaisesti Rastilankallion tapaan.

4.5 Virkistys

Alueen läpi rantaa pitkin kulkeva seudullinen virkistysreitti säilyy. Se kulkee rantapuiston kautta lepikon ja kortteleiden välistä ja jatkuu etelään metsän keskellä. Kallion laelle johtava ulkoilureitti liittyy osin alueen sisäiseen katuverkkoon. Vuotien alitse on osoitettu viheryhteystarve-merkintä.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on teettänyt LOCI Maisema-arkkitehdit Oy:llä kaava-alueen puistojen ideasuunnitelman. Niittyalue muuttuu rantapuistoksi, jossa säilytetään nykyinen elinvoimainen ja eliöstön kannalta merkittävä tervalepikko. Puistoon voidaan rakentaa pitkospuureittejä tai vastaavia, joita pitkin voi päästä tutustumaan lepikon ja kaislikon muovaamaan rantaan. Rantapuisto voi sisältää toimintamahdollisuuksia, esim. asuntoaluetta yhteisesti palvelevan leikkipaikan, nurmetettuja terasseja ja pienen pelinurmen. Hulevesiselvityksessä puistoalueelle on suunniteltu myös hulevesiä hyödyntäviä vesiaiheita.

RANTAPUISTO

Muinaisrantapuisto on alueen keskellä oleva rakentamaton alue, jolla sijaitsee suojeltava geologinen muodostuma. Alue yhdistetään jalankulkureittejä ja katuverkkoa pitkin rantapuistoon ja lähivirkistysaluemetsiin. Vaikeakulkuiseen muinaisrantapuistoon voidaan rakentaa vanhinta muodostumaosaa kiertävä korotettu pitkospuureitti täydentämään puistoa kiertävää ja sen halkaisevaa kävelyreittiä.

Osayleiskaava-alueella oleva muu metsäalue osoitetaan lähivirkistysalueeksi. Mäelle kulkevalle hiihtoladulle joudutaan etsimään uusi sijainti etelämpää. Rantalatu voidaan vetää entiseen tapaan.

Venesatamaa (lv) voidaan laajentaa niin, että alueen asukkaille on mahdollista tarjota sieltä jonkin verran venepaikkoja. Sataman tukitoiminnot ja kahvila voivat myös sijoittua lähimpään asuntokortteliin maantasokerrokseen. Vaihtoehtoisesti uusia venesatamatoimintoja voidaan sijoittaa kaava-alueen ulkopuolelle Rastilan leirintäalueen yhteyteen esim. vesibussilaiturin tai vierasvenesataman muodossa.

4.6 Luonnonsuojelu

Mäen laella sijaitsevan Litorinameren muinaisrantamuodostuman keskeisin osa suojellaan puistoalueen osana. Muodostuman vanhin osa, ns. pirunpelto, on Helsingin ympäristönsuojeluohjelmassa vuodelta 2008 määritelty kohteeksi, jolle ympäristökeskus hakee rauhoittamista luonnonsuojelulain nojalla. Osayleiskaava mahdollistaa rauhoittamisen.

Eteläosan virkistysalue on osayleiskaavassa merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi (luo). Eteläisimmän rakentamisalueen hulevedet on suunniteltu johdettavaksi hidastaen ympäröivään maastoon, josta suuri osa valuu edelleen laaksokorpeen. Rakentamisen aiheuttama valuman ja maaperän kosteuden lisääntyminen parantaa korpiluonnon säilymisen edellytyksiä.

Myös rantapuistossa sijaitseva tervalepikko on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi (luo). Ideasuunnitelmassa esitettyjen pitkospuiden rakentamisella pyritään ehkäisemään maaperän kulumista lepikossa ja mahdollistamaan ulkoilijoiden pääsy veden ääreen.

Vuotien alitse on osoitettu viheryhteystarve. Virkistysreitin ohella alueen jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon rantareitin merkitys ekologisena yhteytenä ja pienten maaeläinten alikulkuna.

4.7 Liikenne

Ajoneuvoliikenne ja pysäköinti

Osayleiskaava-alueelle ajetaan Meri-Rastilan tien kautta. Pohjoisessa liittymä tulee nykyiselle Märssykujalle, jota jatketaan. Alueen eteläosaan ajetaan nykyiselle virkistysaluekaistalle sijoittuvaa uutta tonttikatua pitkin, jota varten on rakennettava uusi katuliittymä Meri-Rastilan tielle. Alue on suunniteltu rakennettavaksi katulenkin ja sen kanssa risteävän kadun varaan. Katujen liikenne on pääosin asukkaiden itsensä tuottamaa. Pistokatujen päihin on varattava vähintään kuorma-autoille mitoitetut kääntöpaikat. Jatkosuunnittelussa erityistä huomiota on kiinnitettävä katujen ja siihen liittyvien tonttiyhteyksien pituuskaltevuuksien suunnitteluun, jotta liikkuminen olisi turvallista ja sujuvaa.

Osayleiskaavassa ei ole määritelty yksityiskohtaisesti pysäköintiratkaisuja. Alueen tehokas rakentaminen edellyttää kuitenkin laitospysäköintiä pihakansien alla, maanpäällisissä laitoksissa tai keskitetysti maanalaisessa pysäköintiluolassa. Alueen pohjoisosassa rinteeseen rakentaminen tuottaa pihoille tasoeroja, joihin kannet sopivat luontevasti. Eteläosassa maanalainen pysäköinti joudutaan kokonaisuudessaan louhimaan kallioon, jolloin kaupunkikuvallisesti parempaan ratkaisuun päästään, jos laitokset sijoitetaan kadun alle tai luolaan. Myös rakennusten alle sijoitettavat laitokset parantavat mahdollisuuksia miellyttävien pihojen luomiseen. Luolaan sijoitettava laitos antaisi mahdollisuuksia myös nykyisen Meri-Rastilan länsireunan täydennysrakentamiselle, mutta on kustannuksiltaan kallein vaihtoehto ja edellyttää käytännössä kaupunkia toteuttajakseen. Alue on maanalaisessa yleiskaavassa maanalaisille tiloille soveltuvaa kallioresurssia, joten kallioperä sallisi luolaratkaisun.

Joukkoliikenne

Osayleiskaava-alue hyödyntää nykyistä joukkoliikennettä, Rastilan metroasemaa ja Meri-Rastilan tiellä liikennöiviä busseja. Osayleiskaava-alueen läpiajettavuus mahdollistaa palvelulinjan liikennöinnin alueen läpi.

Kävely ja pyöräily

Alueelle luodaan hyvät kävely- ja pyöräily-yhteydet eri osa-alueiden välille. Rastilan metroasemalta järjestetään toimivat yhteydet uusille

asuin- ja toimitila-alueille. Nykyinen Meri-Rastilan tien suuntainen kävely-pyöräily-yhteys säilyy.

Tärkeimmät nykyiset virkistysreitit säilytetään. Joitakin virkistysreittejä joudutaan linjaamaan uudelleen, osin ne risteävät uusien katujen kanssa ja osin yhteydet kulkevat uuden katuverkon välityksellä. Vuotien etelä- ja pohjoispuolella kulkevat kävely- ja pyöräily-yhteydet säilytetään.

4.8 Palvelut

Osayleiskaavan viitesuunnitelmaan sisältyy korttelitalo päiväkotiryhmiä ja alkuopetuksen luokkia varten muinaisrantapuiston reunalla. Opetusviraston lausunnon mukaan alueelle ei kuitenkaan toteuteta omia opetustiloja, joten korttelitalo voisi olla päiväkoti.

4.9 Toimitilat ja elinkeinot

Osayleiskaavaan merkityille keskustatoimintojen alueille voidaan joustavasti sijoittaa liike- ja toimitilaa sekä asumista.

4.10 Maaperä, rakennettavuus ja yhdyskuntatekninen huolto

Olemassa olevien tietojen mukaan alueen maaperä on pääosin kallioista kitkamaata, jossa kallion pinta on lähellä maanpintaa tai näkyvissä. Paikoin esiintyy savialueita, jossa savikerroksen paksuus tiiviin kerroksen yläpuolella on 1-3 metriä. Alue rajautuu pohjoisessa Vuosaaren sillan kohdalla savialueeseen, jossa savikerroksen paksuus vesialueella on 10-20m.

Rakennukset perustetaan anturoilla maan tai kallion varaan. Suunnittelualueelta ei ole tiedossa maaperän pilaantuneisuutta tai sellaista aiheuttanutta toimintaa.

Alue on liitettävissä olemassa olevaan teknisen huollon verkostoon. Asemakaavojen toteuttaminen vaatii teknisen huollon verkoston lisärakentamista sekä teknisen huollon verkoston johtosiirtoja ja uudelleen järjestelyjä. Johtosiirtotarpeet ja teknisen huollon uudelleen järjestelyt selvitetään kaavoitustyön aikana.

4.11 Hulevesien hallinta

Alueelle laaditaan hulevesien hallintaperiaatteet, joissa on osa-alueittain määritelty hulevesien imeytys-, viivytys- ja puhdistusmene-

telmät. Hulevesien hallinnassa noudatetaan Helsingin kaupungin hulevesistrategiaa.

Rinnealueella on pyrittävä käyttämään hulevesiä hidastavia ratkaisuja, mm. vettä läpäiseviä katujen ja pihojen pintamateriaaleja ja viherkattoja. Osalla aluetta hulevedet johdetaan viettoviemäreissä ja puretaan mereen, sillä maaperä ei sovellu hulevesien imeyttämiseen. Alueen eteläosassa hulevedet johdetaan hidastetusti rinnealueen kautta Rastilan laaksokorpeen. Rantavyöhykkeellä tulee varautua mahdolliseen vedenpinnan nousuun.

4.12 Nimistö

Nimistötoimikunta on ehdottanut osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnosten yhteydessä nimeä Ranta-Rastila kuvaamaan aiempaa, likimain osayleiskaavaratkaisua vastaavaa lähtökohtavaihtoehtoa 3.

5 OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMISEN VAIKUTUKSET

5.1 Vaikutukset kaupunkirakenteeseen

<u>Merellisyyden vahvistaminen (Strategiaohjelma)</u>
Kaupunkirakenne jatkuu siltaa lähinnä olevissa kortteleissa lähelle rantaa. Näköaloja syntyy merelle ja mereltä. Rantakahvila tuo veneilyn lisäksi muutakin toimintaa veden äärelle. Märssykujan jatke liittää Meri-Rastilan nykyisen keskustan Vartiokylänlahden rantaan. Ratkaisut vahvistavat mielikuvaa Meri-Rastilasta merellisenä kaupunginosana.

<u>Asemanseutujen tiivistäminen (Strategiaohjelma)</u>
Uusi rakentaminen noin 80 000 k-m2 asuntoja ja 15 000 k-m2 toimitilaa vastaa hyvin strategiaohjelman tavoitteisiin asemanseutujen tiivistämisestä ja kehittää elinkeinotoimintaa alueella. Sekoittunut kaupunkirakenne elävöittää aluetta. Ostoskeskuksen laajeneminen kadunvarteen tuottaa kivijalkatilaa, joka voi edesauttaa paikallista luovuutta ja yrittäjyyttä. Alueen asukkaista maahanmuuttajia on tällä hetkellä melko suuri osuus ja maahanmuuttajien tiedetään työllistyvän keskimääräistä useammin yrittäjänä. Osayleiskaavan ratkaisut tukevat tätä.

<u>Väestöpohjan vahvistaminen vanhoilla alueilla</u>
Noin 2000 asukkaan ja 500 työpaikan lisäys alueella vahvistaa asukaspohjaa ja tuottaa asiakkaita alueen palveluille. Ratkaisu on hyvin linjassa strategiaohjelman tavoitteen kanssa.

Raideverkon hyödyntäminen
Rastilan metroaseman seutua tiivistetään kävelyetäisyydellä metroasemasta.

5.2 Vaikutuksen maisemaan, rakennettuun ympäristöön, sekä kaupunkikuvaan

Rakentamisella on suurehkoja vaikutuksia maisemaan etenkin asuntoalueen alueen sisällä metsäluonnon muuttuessa rakennusmaaksi. Alueen ulkopuolelta lännestä katsottuna uudet rakennukset sijoittuvat säilyvän tervaleppälehdon taakse. Alueen pohjoisosan rinteessä ylempänä sijaitsevista rakennuksista ylin kerros näkyy Vuosaaren sillalle ja Puotilanrantaan. Muinaisrantapuiston puiden latvukset näkyvät edessä olevien rakennusten yli. Eteläosan korttelit jäävät valtaosaltaan puiden taakse kallion laelle.

Ostoskeskuksen ympärille kaupunkikuvassa muodostuu selkeämpi ja umpinaisempi korttelirakenne keskuskorttelin lisärakentamisen myötä. Uudisrakennusalueen pohjoisimmat rakennukset tulevat lähelle Märssykujan varren kerrostalotontteja.

Kallion laki muuttuu muinaisrantapuiston ympärillä rakennetuksi alueeksi ja sen rakennukset näkyvät korkeammalla sijaitsevina Meri-Rastilaan sekä ulkoilureiteille alueen eteläreunalla.

Kaupunkikuvaa on luonnehdittu tarkemmin kohdassa 4.4.

5.3 Vaikutukset luontoon

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:n tekemässä Meri-Rastilan länsirannan luontoselvityksessä on arvioitu osayleiskaavaluonnoksen luontovaikutuksia. Arvokkaimmat kasvillisuuskohteet ovat tervaleppälehto ja rinnekorpi. Tervaleppälehdon luontoarvot säilyvät, jos puustoa ei käsitellä. Rinnekorven säilymisen ehtona on kosteusolojen ja riittävän suojapuuston säilyttäminen. Rakentamisalueen kasvillisuus ei säily alkuperäisenä.

Vartiokylän itärannan linnustollisesti tärkeä alue pienenee jonkin verran, pinta-alallisesti noin kuudenneksen. Pohjois- ja itäosa menettävät merkityksensä vanhan metsän lintujen pesimäalueena. Muutokset eteläpuolella jäävät vähäisiksi. Alueella ei pesi esim. petolintuja, jotka häiriintyvät ihmisen toiminnasta.

Rakentaminen ei heikennä lepakoiden elinolosuhteita, koska rannan tervaleppälehto säilytetään. Metsäinen ja rakentamaton rantavyöhyke turvaa alueen säilymisen myös muiden eläinten kulkureittinä. Vartiokylän lahden viheryhteys säilyy. Vuosaaren sillan alituksen merkitys ekologisena käytävänä ja eläinten alikulkuna otetaan huomioon silta- ja virkistysreittisuunnittelussa sekä valaistussuunnittelussa.

Ympäristökeskuksessa on valmistunut vuonna 2011 Helsingin metsien kääpäselvitys. Selvityksen mukaan suunnittelualue on osa erittäin arvokasta kääpäaluetta. Rakentamisalueella arvokasta kääpälajistoa ei voida säästää. Suunnittelualueella ei ole luonnonsuojelulainsäädännön perusteella suojeltavia kääpälajeja.

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen selvityksen mukaan suunnittelualue on metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokasta aluetta (Selvitys eräiden Helsingin kaupungin omistamien metsäalueiden luonnon monimuotoisuudesta, 21.6.2012). Ympäristökeskuksen arvion mukaan tämä on ollut odotettua, koska puuston ikä ja kaupungin ulkoilumetsien hoitotapa luovat lahopuun synnylle suotuisemmat olot kuin talousmetsän yleiset hoitokäytännöt. Selvityksessä ei ole ensisijaisesti haettu uusia suojelualueita ja luonnonsuojelulain mukaisesti arvokkaat alueet on saatu tietoon ja inventoitu METSO-kriteerein tehtyä kartoitusta monipuolisemmin.

Ympäristökeskuksen arvion mukaan merkittävä osa kääpälajistosta ja muista vanhan metsän arvoista voidaan säilyttää rakennettavan alueen ulkopuolella.

Joidenkin luontoarvojen säilyttäminen edellyttää hulevesien hallittua käsittelyä ja johtamista esim. rinnekorven vesitasapainon hallitsemiseksi.

5.4 Vaikutukset maa- ja kallioperään

Rakentamisesta aiheutuu olemassa olevan maastoon ja maa- ja kallioperään suuria muutoksia. Rinteeseen ja kallion laelle rakennettaessa pysäköinnin ja teknisen huollon verkostojen ratkaisut edellyttävät laajoja maansiirto- ja louhintatöitä kortteli- ja katualueilla. Keskitetty syväpysäköintiratkaisu vähentäisi pintalouhintaa, mutta lisäisi louhinnan kokonaismäärää.

5.5 Vaikutukset teknisen huollon järjestämiseen ja yhdyskuntatalouteen

Tekninen huolto on helposti järjestettävissä, koska valmiit verkostot ulottuvat alueen reunoille ja niissä on tarvittavaa kapasiteettiä verkostojen laajentamiseen.

Alueen rakentaminen on yleisesti ottaen edullista. Kaupungille aiheutuu noin 5 miljoonan eron kustannukset asemakaavojen toteuttamisesta. Jos oletetaan, että sääntelemättömät omistus- ja vuokra-asuntotontit (MA-ohjelman mukaisesti 40 % uustuotannosta) myytäisiin, tarkoittaisi se noin 15 miljoonan euron myyntituloja (500 euroa/k-m2). Vuokratontit tuovat lisäksi kaupungille tasaista ja kasvavaa tuloa. Toimitilatonttien tuottoja ei ole arvioitu.

5.6 Vaikutukset terveellisyyteen ja turvallisuuteen

Vuotien reunaan suunniteltu asuntokortteli suojaa aluetta melulta. Rantaa lähimpien kortteleiden pihojen melusuojaustarve vaikuttaa rakennusten sijoitteluun ja suuntaamiseen.

Vuotien lähiympäristössä on asemakaavaa laadittaessa selvitettävä mahdolliset rakennusten ilmanvaihtoon ja melusuojaukseen kohdistuvat erityistarpeet.

5.7 Vaikutukset liikenteeseen

Korttelialueiden sijainti metroaseman lähellä todennäköisesti nostaa joukkoliikenteen osuutta liikenteessä. Joukkoliikenteen tarpeen lisäys voidaan hoitaa metron ja bussiliikenteen nykyisillä vuoroväleillä. Osayleiskaava-alueen läpiajettavuus mahdollistaisi palvelulinjan alueelle.

Liikennemäärä kasvaa Meri-Rastilan tiellä nykyisestä 5 100:sta 6 500–7 000 ajoneuvoon/vrk riippuen mahdollisen toimitilarakentamisen luonteesta. Liikennemäärän kasvun takia Vuotien ja Meri-Rastilan tien liittymää on parannettava, mutta se on ratkaistavissa kohtuullisin kaistajärjestelyin. Katuverkko laajenee useammalla pidemmällä tonttikadulla, joilla läpiajo saattaa olla mahdollista.

Tärkeimmät nykyiset kävely- ja pyöräily-yhteydet säilytetään. Joitakin virkistysreittejä joudutaan linjaamaan uudelleen, osin ne risteävät uusien katuen kanssa ja osin ne kulkevat uuden katuverkon välityksellä.

5.8 Vaikutukset sosiaalisiin oloihin, elinoloihin, virkistysmahdollisuuksiin, viihtyisyyteen ja palveluihin

Asuntomarkkinoiden kannalta luonnonläheinen merenranta-alue metroaseman äärellä on houkutteleva. Meri-Rastilan asuntokannan vuokra-asuntovaltaista rakennetta voidaan muuttaa tasapainoisemmaksi kasvattamalla asuntojen keskikokoa ja omistusasuntojen osuutta uudistuotannossa. Tämä voi vaikuttaa Meri-Rastilan asukasrakenteeseen ja edistää alueellista tasa-arvoistumista.

Meri-Rastilan imagoon uudella merenläheisellä asuntoalueella, uusilla omistusasunnoilla, työpaikkarakentamisella ja aluekeskuksen kehittämisellä on myönteinen vaikutus. Myös alueen luonnonläheinen imago voi säilyä, koska laaja metsäalue ja ranta säilyvät rakentamattomana viheralueena.

Rakentamaton metsäalue pienenee ja siirtyy nykyisten asukkaiden kannalta kauemmaksi. Metsäalue säilyy kuitenkin edelleen varsin laajana ja myös tärkeimmät virkistysyhteydet säilyvät. Venesataman laajentaminen ja puistojen rakentaminen lisäävät alueen virkistyspalveluita.

Yleiskaavatason tarkastelussa Meri-Rastila on yksi tärkeä virkistysalue Vuosaaressa Kallahdenniemen ja Uutelan ohella. Vaikka osayleiskaavan mukainen maankäyttö supistaa Meri-Rastilan metsäaluetta, Vuosaaren virkistyspalvelut säilyvät hyvinä myös metsäisten alueiden osalta. Vuosaaren ulkoilualueiden vahvuutena ovat myös merellisyys ja rannat. Meri-Rastilan virkistysalueiden suunnittelussa pyritään korostamaan luontoarvoja ja meren läheisyyttä mm. rantapuistoja ja rantoja pitkin kulkevia reittejä kehittämällä.

Noin 2 000 uutta asukasta loisi tarpeen uusille päivähoitopaikoille ja neljälle alkuopetusryhmälle, mahdollisesti päivähoitopaikkojen yhteyteen. Uusien palveluiden tarvitsemat tilat voivat sijaita omassa rakennuksessaan (korttelitalo) tai asuinrakennusten pohjakerroksissa useampaan osaan hajautettuina (vrt. kadunvarsiliiketilat). Vaihtoehtona on myös Meri-Rastilan nykyisten palvelurakennusten, kuten koulun, laajentaminen.

5.9 Vaikutukset kaupan ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin

Alueella on hyvä saavutettavuus (metro & auto), mutta vähän olemassa olevia toimistotyöpaikkoja. Rastilan aseman seutua ei nykyisin mielletä työpaikka-alueeksi, mikä vaikeuttaa uusien työpaikkojen syntymistä.

Työpaikkakerrosalan vähäisyys voi jarruttaa kiinnostavuutta yritysten silmissä, koska laajenemisvaraa ei ole eikä muiden yritysten sijoittuminen viitesuunnitelman alueelle ole mahdollista.

Vuosaaren paikallisaluetaloudessa 2 000 asukkaan lisäys vaikuttaa vain vähän potentiaaliseen kulutukseen (n. 3 %) ja tuloveroihin (2–2,5 %). 300 työpaikalla on vaikutusta Vuosaaren työpaikkatarjontaan (14 % lisäys työpaikoissa). Asukasmäärän muutos sinänsä työllistäisi mahdollisesti 2–4 henkilöä.

Meri-Rastilan paikallistaloudessa 2 000 asukasta vaikuttaa huomattavasti potentiaaliseen kulutukseen (18–19 %) ja tuloveroihin (19–20 %). 500 työpaikkaa vaikuttaisi suuresti alueen työpaikkojen määrään (170 % lisäys).

Uusi alue on väestöltään sen verran pieni, ettei mahdollista sellaisenaan omaa lähikauppaa, vaan se tukeutuu olemassa olevaan palvelurakenteeseen. Toisaalta uusi alue vahvistaa lähipalvelujen kysyntää ja lisää ostoskeskuksen laajenemismahdollisuuksia. Ostarin ympäristössä, Meri-Rastilan kujalla on joitakin kadunvarsiliiketiloja. Niiden toimintaedellytykset paranevat jonkin verran asukaspohjan vahvistuessa.

5.10 Ekotehokkuuden arviointi

Kaavaa valmisteltaessa on testattu kaupunkisuunnitteluviraston ekotehokkuustyökalu HEKO:a. Viitesuunnitelma kuten sen edelliset versiotkin ovat saaneet ekotehokkuusmittarissa noin 103 pistettä (skaalalla 70–130 pistettä) ja arvosanan "hyvä".

Suunnitelmaa tarkennettaessa tulosta on mahdollisuus parantaa esim. puurakentamisen, passiivitalojen ja aurinkopaneeleilla tapahtuvan alueellisen sähköntuotannon kautta. Helsingin energian käyttämät fossiiliset polttoaineet, metsän monimuotoisuustappiot ja suuri louhinnan määrä estävät huipputulosten saavuttamisen.

Helsingin Energian vähittäinen siirtyminen hiilineutraaliin energiantuotantoon vuoteen 2050 mennessä tulee oleellisesti parantamaan koko Helsingin ekotehokkuutta.

Ekotehokkuuden arviointia voidaan tarkentaa alueen yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä, jolloin voidaan hyödyntää myös muita arviointia varten kehitettyjä menetelmiä.

6 JATKOSUUNNITTELU JA TOTEUTUS

6.1 Kaavoitusaikataulu

Lautakunnan puoltama ehdotus on asetettu julkisesti nähtäville ja siitä on pyydetty ja saatu viranomaisten lausunnot. Tavoitteena on, että osayleiskaavaehdotus on kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsiteltävänä vuoden 2013 aikana.

Alueen asemakaavan valmistelu voidaan käynnistää, koska lautakunta on puoltanut osayleiskaavaehdotusta. Kaupunkisuunnitteluviraston toimintasuunnitelmassa varaudutaan valmistelemaan asemakaavaluonnos vuoden 2013 aikana ja -ehdotus vuoden 2014 aikana. Asemakaavaehdotus voisi olla valtuuston käsittelyssä vuonna 2014, jos osayleiskaava on tuolloin voimassa. Rakentamisen aloitus voisi ajoittua aikaisintaan vuodelle 2015.

7
SUUNNITTELUN VAIHEET

7.1 Vireille tulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja vuorovaikutus

Osayleiskaavahanke on tullut vireille kaupungin aloitteesta. Vireilletulosta on ilmoitettu osallisille kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä, jonka mukana lähetettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma (päivätty 4.9.2009). Asiasta ilmoitettiin myös paikallislehdissä. Kaavan valmistelusta on tiedotettu kaavoituskatsauksessa vuodesta 2004 lähtien.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma vaihtoehtoluonnoksineen oli nähtävänä Internetissä, kaupunkisuunnitteluvirastossa, Vuotalossa ja asukastila Fokassa 14.9.–5.10.2009. Asukastilaisuus järjestettiin Kallahden koululla 16.9.2009.

Osayleiskaavan suunnitteluperiaatteet ja periaatevaihtoehtojen vaikutusten arviointi olivat nähtävänä 6.–26.4.2010. Suunnittelijat olivat tavattavissa 13.4.2010 Meri-Rastilan ala-asteella järjestetyssä näyttelypäivystyksessä.

1. osayleiskaavaluonnos ja valmisteluaineistoa on ollut nähtävänä 15.11.–7.12.2010. Suunnittelijat olivat tavattavissa 16.11.2010 asukastila Fokassa järjestetyssä päivystyksessä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta palautti 1. osayleiskaavaluonnoksen uudelleen valmisteltavaksi 12.5.2011.

Uutta 2. osayleiskaavaluonnosta ja viitesuunnitelmaa ei asetettu nähtäville mielipiteitä varten, koska rakentamisaluetta pienennettiin edellisestä nähtävillä olleesta kaavaluonnoksesta. Osayleiskaavaluonnoksesta on lisäksi jätetty pois aiempaan luonnokseen sisältyneet Rysäpuiston ja Meri-Rastilan torin jo asemakaavoitetut alueet.

Valmisteluvaiheista on tiedotettu osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti kirjeillä osallisille, Vuosaari-lehdessä ja Helsingin Uutisissa sekä kaupunkisuunnitteluviraston Internet-palvelussa.

Valmistelijat ovat virallisen vuorovaikutuksen lisäksi osallistuneet OurCity -ryhmän täydennysrakentamiseen ja asukassuunnitteluun perustuvan vaihtoehtosuunnitelman lähtötietovaiheeseen ja kommentaattoreina esittelytilaisuuteen 22.3.2012. Vaihtoehtosuunnitelma ja osayleis-

kaavaluonnoksen aineistoa on ollut esillä näyttelyssä kaupunkisuunnitteluviraston näyttelytila Laiturilla 30.10.–10.11.2012.

7.2 Viranomaisyhteistyö

Hallintokunnilta ja liikelaitoksilta saatiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja sen luonnosvaihtoehdoista neljä, suunnitteluperiaatteista yksi ja osayleiskaavaluonnoksesta kolme kannanottoa, joihin on vastattu erillisessä vuorovaikutusraportissa.

Suunnittelutyön edetessä on tehty yhteistyötä erityisesti ympäristökeskuksen ja rakennusviraston kanssa alueen luontoarvojen ja geologisen muodostuman ja metsäalueiden muutosten kestävyyden määrittelemiseksi. Hanketta on alkuvaiheessa esitelty lisäksi talous- ja suunnittelukeskuksen, kiinteistöviraston, liikuntaviraston, rakennusviraston ja sosiaaliviraston edustajille.

Hankkeen alkuvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 28.9.2010 ja hanketta on esitelty Uudenmaan ELY-keskuksen ja Uudenmaan liiton edustajille yhteistyöpalavereissa.

7.3 Suunnittelun aikana tutkitut vaihtoehdot

Hankkeen tullessa vireille syksyllä 2009 osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteenä esitettiin kolme vaihtoehtoista periaateluonnosta. Keskenään eri laajuisista ja luonteisista luonnoksista saatiin mielipiteitä ja kannanottoja ja niistä tehtiin vaikutusten arviointi, jonka avulla määriteltiin alueelle suunnitteluperiaatteet. Suojeltavan geologisen muodostuman tarkempi määrittely on keskeisenä lähtökohtana vaikuttanut ratkaisevasti suunnitteluperiaatteisiin ja myöhempiin suunnitelmiin.

Osayleiskaavaluonnosta varten on laadittu aiemmin kaksi viitesuunnitelmaa, joiden avulla on tutkittu rakennettavien alueiden ja virkistysalueiden rajauksia, luonnetta ja reunaehtoja ja arvioitu osayleiskaavan vaikutuksia. Viitesuunnitelma A koostuu ostoskeskuskorttelista ja muinaisrantapuiston (geologisen muodostuman) pohjois- ja eteläpuolille sijoittuvista asuinalueen osista ja niitä ympäröivistä virkistysalueista. Ostoskeskuksen länsi- ja pohjoispuolelle on suunniteltu asuin- ja liikerakentamista. Viitesuunnitelma B:ssä on esitetty enemmän toimitilarakentamista Vuotien molemmin puolin kuin A-suunnitelmassa. Asuinalue kiertyy jatkuvana korttelirakenteena muinaisrantapuiston ympärille.

Kaupunkisuunnittelulautakunta palautti 1. osayleiskaavaluonnoksen uudelleen valmisteltavaksi 12.5.2011. Sen jälkeen valmisteltiin lauta-

kunnan päätöksen mukaisesti uusi 2. osayleiskaavaluonnos, jossa rakentamisaluetta pienennettiin edellisestä kaavaluonnoksesta.

Nykyisen Meri-Rastilan täydennysrakentamista ei ole pidetty vaihtoehtona periaatteellisella tasolla, mutta sen toteutusedellytyksiä on selvitetty. Lisäksi OurCity-projekti on laatinut asukaslähtöisen työskentelyn kautta opiskelijatyönä täydennysrakentamiseen perustuvaa vaihtoehtoa. Alue on rakennettu väljästi, matalasti ja maanpäällisin pysäköintijärjestelyin, mikä tekee siitä vaikeasti täydennettävää. Rakentamatonta aluetta on lähinnä rakenteen keskellä Haruspuistossa.

Täydennysrakentamisen ongelmana on tällä hetkellä omistusasuntokysynnän puuttuminen alueella. Aluetta ei koeta houkuttelevaksi oletettavasti sen vuokratalovaltaisuudesta johtuvan maineen vuoksi. Tämä näkyy vanhojen omistusasuntojen alhaisena hintatasona ja vähäisinä kauppamäärinä. Kaksioiden keskimyyntihinta on vuonna 2011 ollut Meri-Rastilan tiellä 2 750 euroa/m2, kun ATT:n uudistuotanto maksaa Vuosaaressa 3 750 euroa/m2. Väljästi ja matalasti rakennetun alueen täydennysrakentaminen tuottaisi lisäksi kertautuvia pysäköintikustannuksia, kun uusia tontteja ja katuja olisi sijoitettava nykyisten pysäköintialueiden tilalle.

Parhaimmat edellytykset uusille omistusasunnoille olisi nykyisten kolmikerroksisten hitas-talojen korottamisessa, jolloin rakennuksista voitaisiin samalla tehdä hissillisiä ja rakennusoikeustuotoilla voitaisiin maksaa rakentamisesta aiheutuvia laitospysäköinnin kustannuksia. Jonkin verran Meri-Rastilaan voitaisiin toteuttaa asumisoikeusasuntoja, mutta alueelle ei tule rakentaa lisää vuokra-asuntoja.

7.4 Esitetyt mielipiteet

Mielipiteet on referoitu ja niihin on laadittu vastineet erillisessä vuorovaikutusraportissa (28.4.2011, täydennetty 24.4.2012 ja 27.11.2012).

Alueen suunnitteluun liittyen asemakaavaosastolle on saapunut kirjeitse 165 mielipidettä. Pääosassa mielipiteitä vastustettiin virkistyskäytössä olevan metsäalueen rakentamista asuntoalueeksi.

Keväällä 2012 on saapunut esitys alueen suunnittelutavoitteiden arvioimiseksi uudelleen uusimman aluetta koskevan tutkimustiedon pohjalta.

Mielipiteet on kaavoitustyössä otettu huomioon siinä määrin, kuin se kaavoituksen tavoitteiden puitteissa on ollut mahdollista. Mielipiteiden vaikutuksesta rakentamisaluetta on pienennetty. Virkistyskäyttö sekä

virkistystoiminnan kehittäminen on otettu keskeiseksi suunnittelun kohteeksi, ja ranta-alue on merkitty kokonaisuudessaan virkistysalueeksi. Lisäksi on mm. laajennettu kaava-aluetta ostoskeskuksen ja metroaseman alueelle Meri-Rastilan ja Rastilan keskustatoimintojen kehittämiseksi. Mielipiteissä ehdotettujen vaihtoehtojen toteutettavuutta on selvitetty kaavaselostuksessa.

Alueen rakentamista kokonaan vastustavat mielipiteet eivät ole vaikuttaneet merkittävästi suunnitteluratkaisuun, koska ne ovat ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja kaupungin strategiaohjelman kanssa.

Rastilan aseman ympäristöön on mielipiteissä esitetty vaihtoehtoisia rakentamisalueita. Näistä nykyisen Meri-Rastilan alueen täydennysrakentamista tiivistämällä ei ole pidetty toteuttamiskelpoisena omistusasuntoja ajatellen (ks. kohta 7.3). Vuotien kattamista asuinalueeksi ei pidetä taloudellisesti mahdollisena kannen kustannusvaikutusten vuoksi. Nykyisen leirintäalueen ottaminen asuntokäyttöön ei ole mahdollista ennen uuden yleiskaavan laatimista, eikä sillä Vuotien pohjoispuolella sijaitsevana alueena olisi toivottua vaikutusta Meri-Rastilan alueen kehitykseen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 11.12.2012

Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää (11.12.2012) tärkeänä, että Meri-Rastilan alueen jatkokaavoituksessa tutkitaan mahdollisuuksia ryhmä- ja omatoimirakentamiseen.

7.5 Muistutukset ja lausunnot sekä nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset

Osayleiskaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 11.1.–11.2.2013.

Osayleiskaavaehdotuksesta saatiin kaupunginmuseon, kiinteistölautakunnan, nuorisoasiainkeskuksen, opetusviraston, pelastuslautakunnan, sosiaali- ja terveysviraston, yleisten töiden lautakunnan, ympäristölautakunnan, Helsingin Energian, Helsingin kaupungin Liikennelaitos -liikelaitoksen (HKL), HSL Helsingin seudun liikenteen, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n, Uudenmaan liiton ja Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnot. Lausunnoissa puollettiin osayleiskaavan hyväksymistä niissä esitetyin huomautuksin. Liikuntavirasto ja Helen Sähköverkko ovat ilmoittaneet, ettei niillä ollut huomautettavaa kaavaehdotuksen johdosta.

Kerrostalovaltaisen asuinalueen ja virkistysalueiden rajauksesta esitettiin lausunnoissa kritiikkiä: yleisten töiden lautakunta piti asuinaluetta

liian suurena metsän monimuotoisuusarvojen ja kiinteistölautakunta liian pienenä asuntotuotanto- ja ilmastotavoitteiden kannalta. Virkistysyhteystarpeita esitettiin merkittäväksi kaavakarttaan reitteinä. Lisäksi esitettiin jatkosuunnittelussa huomioon otettavia tavoitteita mm. palveluhallintokuntien tarpeisiin, energiatehokkuuteen, katualueisiin, esteettömyyteen, meluntorjuntaan, viheralueiden luonnonmukaisena säilyttämiseen, pysäköintijärjestelyihin sekä kunnallisteknisiin järjestelmiin liittyen.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoi, että kerrostalovaltaisen asuntoalueen laajentaminen kävelyetäisyydellä metroasemasta on raideliikenteeseen tukeutuvan yhdyskuntarakenteen kannalta myönteistä. ELY-keskus huomautti, että kaavaselostuksessa mainitut meluntorjunnan ja rakennusten ilmanvaihtoon kohdistuvat erityistarpeet on viety puutteellisesti itse kaavaan ja kaavaa tulisi tältä osin täydentää. Luontoarvojen osalta lausunnossa esitettiin rantavyöhykkeen viherkäytävän säilyttämistä metsäisenä myös VP -alueella, luo -merkityn tervalepikon ja rinnekorven ja sen lähiympäristön puuston säilyttämistä luonnontilaisena ja hulevesien hallintaa luontoarvot huomioiden.

Osayleiskaavaehdotuksesta tehtiin 27 muistutusta. Muistutuksissa arvosteltiin kaavaehdotuksen luontovaikutuksia ja luontoarvoista tehtyjen selvitysten huomioimista ja kattavuutta. Asuntorakentamistarpeen ja sosiaalisten tavoitteiden ratkaisuksi esitettiin täydennysrakentamista. Kaavaratkaisu nähtiin maakuntakaavan vastaisena ja pidettiin osayleiskaavan laatimista kyseenalaisena yleiskaavaprosessin jo käynnistyttyä. Suunnitteluprosessin vuorovaikutusta ja suunnittelukäytäntöjä arvosteltiin liian vähän osallistaviksi ja tulevien valitusten myötä hitaaksi. Osayleiskaavan uutta rakentamisaluetta arvosteltiin rikkaille luotavana asuinalueena, joka lisää eriarvoisuutta.

Ehdotuksesta on nähtävilläolon jälkeen lähetetty kaksi kiinteistölautakunnalle osoitettua kirjettä. Niissä esitettiin lautakunnan lausuntoa varten huomioitavaksi mm. alueen huomattavia luontoarvoja, asuntopulan luontoalueita säästäviä ratkaisuperiaatteita, metron vaikuttavuuden liioittelua ja ympäristösopimusten ja -strategioiden sitovuutta.

Lausunnot ja muistutusten ja kirjeiden sisältämät asiat on tarkemmin esitetty ja niihin vastattu vuorovaikutusraportissa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 5.11.2013 tarkistaa osayleiskaavaehdotusta lausuntojen ja muistutusten johdosta seuraavasti:

- Virkistysyhteystarpeet on kaavakartassa muutettu ulkoilureiteiksi.

- Katulinjausta on muutettu geologisen muodostuman pohjoispuolella.

- Keskustatoimintojen alueen määräykseen on lisätty teksti:
  Asumisen osalta on alueella asemakaavoituksessa selvitettävä liikenteen ympäristöhaittojen torjunnan tarve.

- Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen merkinnän kaavamääräystä on täydennetty seuraavalla tekstillä:
  Alueen hoidossa on sovitettava yhteen virkistyskäytön vaatimat reitit ja luontoarvojen säilyttäminen. Alueella sallitaan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen suojeluarvon säilyttämiseksi, hulevesien hallinnan ja ulkoilureittien turvallisuuden ylläpitämiseksi.

- Selostukseen on kohtaan 4.3.3 Virkistysalueet (VL, VP) liitetty laajempi teksti:
  VL ja VP -alueille on osoitettu alueenosat (luo), jotka ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita. VP -alueella luo -merkintä osoittaa ranta-alueen puustoa, joka tärkeä lepakoiden kannalta. VL -alueelle osoitettu luo -merkintä osoittaa metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää kokonaisuutta, jolla sijaitsee arvokkaita kasvillisuus-, kääpä- ja linnustokohteita. Alueen hoidossa sovitetaan yhteen virkistyskäytön vaatimat reitit ja luontoarvojen säilyttäminen. Alueella sallitaan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen suojeluarvon säilyttämiseksi, hulevesien hallinnan ja ulkoilureittien turvallisuuden ylläpitämiseksi.

  Puistoalue (VP) on toiminnallinen osa Itä-Helsingin kulttuuripuiston suunnittelualuetta ja sen rakentaminen on tarpeellista, jotta alueen virkistyspalvelut ja luontoarvoiltaan tärkeimmät osat vihervyöhykkeestä voidaan jatkossa säilyttää. Alueelle on laadittu puiston ideasuunnitelma ja hulevesisuunnitelma. Puiston suunnittelussa voidaan ottaa huomioon alueen luontoarvot.

- Selostuksen kohtaan 5.10 Ekotehokkuuden arviointi on lisätty teksti:
  Helsingin Energian vähittäinen siirtyminen hiilineutraaliin energiantuotantoon vuoteen 2050 mennessä tulee oleellisesti parantamaan koko Helsingin ekotehokkuutta.

Ekotehokkuuden arviointia voidaan tarkentaa alueen yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä, jolloin voidaan hyödyntää myös muita arviointia varten kehitettyjä menetelmiä.

Lisäksi kaavaselostukseen on tehty luontotietoja koskevia tarkistuksia sekä täydennetty selostuksen liiteaineistoa.

8 KÄSITTELYVAIHEET

Osayleiskaavaehdotus esiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnalle 27.11.2012. Kaupunkisuunnittelulautakunta jätti asian pöydälle ja päätti 11.12.2012 puoltaa osayleiskaavaehdotuksen hyväksymistä.

Käsittely

Palautusehdotus: Mari Holopainen: Lautakunta esittää tavoitteeksi yleiskaavaluonnoksen mukaisen asukasmäärän, mutta palauttaa asian sen selvittämiseksi, missä määrin tavoiteltu asukasluvun lisäys on mahdollista toteuttaa asukkaiden esittämien tiivistämisvaihtojen avulla.
Kannattajat: Sampo Villanen

Vastaehdotus: Mari Holopainen: Lautakunta pitää tärkeänä, että Meri-Rastilan alueen jatkokaavoituksessa tutkitaan mahdollisuuksia ryhmä- ja omatoimirakentamiseen.
Kannattajat: Sampo Villanen

1 äänestys
JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Lautakunta esittää tavoitteeksi yleiskaavaluonnoksen mukaisen asukasmäärän, mutta palauttaa asian sen selvittämiseksi, missä määrin tavoiteltu asukasluvun lisäys on mahdollista toteuttaa asukkaiden esittämien tiivistämisvaihtojen avulla.
Jaa-äänet: 5: Arja Karhuvaara, Matti Niemi, Elina Palmroth-Leino, Heli Puura, Hannu Sipilä
Ei-äänet: 4: Mari Holopainen, Stefan Johansson, Mikko Särelä, Sampo Villanen

Suoritetussa äänestyksessä lautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 5-4.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti yksimielisesti ilman äänestystä hyväksyä jäsen Holopaisen vastaehdotuksen.

Muutettu osayleiskaavaehdotus esiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnalle 15.10.2013 ja se jätti asian pöydälle. Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 5.11.2013 muuttaa osayleiskaavaehdotusta.

Käsittely

Hylkäysehdotus: Jape Lovén:
Lautakunta päättänee seuraavaa: Meri-Rastilan länsirannan erityiset luonto- ja virkistysarvot ovat sellaisia, joita tulee vaalia. Tähän perustuen lautakunta päättää hylätä osayleiskaavaesityksen. Alueen jatkosuunnittelun tulisi pohjautua olemassa olevan asuinalueen tiivistämiseen ja mahdolliseen leirintäalueen rakentamiseen tulevaisuudessa. Esimerkiksi Rastilan Ratkaisu/Kaavavaihtoehtojen Kombinaatio-mallin mukaisesti. Näin menetellen arvokas ja ainutlaatuinen kaupunkimetsä voidaan jatkossakin säilyttää asukkaiden ja kaikkien helsinkiläisten ulkoilu- ja virkistyskäytössä.
Kannattajat: Elina Moisio

1 äänestys
JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Lautakunta päättänee seuraavaa: Meri-Rastilan länsirannan erityiset luonto- ja virkistysarvot ovat sellaisia, joita tulee vaalia. Tähän perustuen lautakunta päättää hylätä osayleiskaavaesityksen. Alueen jatkosuunnittelun tulisi pohjautua olemassa olevan asuinalueen tiivistämiseen ja mahdolliseen leirintäalueen rakentamiseen tulevaisuudessa. Esimerkiksi Rastilan Ratkaisu/Kaavavaihtoehtojen Kombinaatio-mallin mukaisesti. Näin menetellen arvokas ja ainutlaatuinen kaupunkimetsä voidaan jatkossakin säilyttää asukkaiden ja kaikkien helsinkiläisten ulkoilu- ja virkistyskäytössä.
Jaa-äänet: 5: Hennariikka Andersson, Matti Niiranen, Tom Packalén, Risto Rautava, Heta Välimäki
Ei-äänet: 4: Eija Loukoila, Jape Lovén, Elina Moisio, Osmo Soininvaara
Tyhjä: 0
Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti äänin 5-4.

Helsingissä 5.11.2013

Olavi Veltheim

VUOSAAREN MERI-RASTILAN LÄNSIRANNAN OSAYLEISKAAVA
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Suunnittelualue

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty suunnittelualueen laajentamisen vuoksi. Suunnittelualueeseen on kuulunut Meri-Rastilan ja Vartiokylänlahden välinen metsäalue ja Meri-Rastilan tien länsipuoleiset korttelit Rysäpuistoon asti.

Suunnittelualuetta on laajennettu niin, että siihen kuuluvat lisäksi ostoskeskuksen korttelit ja Rastilan metroasema ympäristöineen. Suunnittelualueesta on poistettu edellä mainitut Meri-Rastilan tien länsipuoleiset korttelit.

Nykytilanne

Suunnittelualue on pääosin asemakaavoittamatonta, virkistyskäytössä olevaa metsä- ja ranta-aluetta.

Maaston korkeimmalla kohdalla sijaitsee noin 8 000 vuotta vanha Litorinameren aikainen muinaisranta, ns. pirunpelto. Alueella tai sen lähellä on myös kasvillisuus-, linnusto- ja lepakkokohteita.

Metsäalue on suosittua virkistys- ja liikunta-aluetta kaikkina vuodenaikoina. Osalle virkistysreiteistä on talvisin vedetty hiihtoladut.

Suunnittelualueen vieressä on 1990-luvun alussa rakennettu Meri-Rastilan kerrostaloalue. Alueen pohjoisosassa sijaitsevat suunnittelualueeseen kuuluvat ostoskeskus ja Rastilan metroasema. Metroaseman lähialueella asuu tai työskentelee yhteensä noin 5800 henkilöä. Suunnittelualueella ei ole asukkaita.

Mitä alueelle suunnitellaan

Alueelle, joka sijaitsee kävelyetäisyydellä (n. 600 m) Rastilan metroasemasta, suunnitellaan uusia asuntoja ja toimitiloja. Osayleiskaavassa määritellään uudelleen rakennettavan alueen rajaus sekä alueelle sopivan rakentamisen määrä ja luonne. Osayleiskaavaluonnoksen mukaan alueelle voi tulla noin 2000 uutta asukasta ja jonkin verran uusia työpaikkoja.

Arvokkaimmat luontokohteet ja geologiset muodostelmat säilytetään, mutta nykyinen metsäalue pienenee.

Aloite

Osayleiskaava on tullut vireille kaupunkisuunnitteluviraston aloitteesta.

Maanomistus

Helsingin kaupunki omistaa koko suunnittelualueen.

Kaavatilanne

Suurimmalla osalla suunnittelualueesta ei ole asemakaavaa. Viereisellä kerrostaloalueella on voimassa asemakaava vuodelta 1988 ja Rysäpuistossa vuodelta 1991. Rastilan korttelien asemakaava on vuodelta 1997. Ostoskeskuksen alueen asemakaava on vuodelta 2006.

Yleiskaava 2002:ssa suunnittelualue on osin kerrostalovaltaisen asuin- ja toimitilarakentamisen aluetta ja osin virkistysaluetta.

Maakuntakaavassa alue on taajamatoimintojen aluetta ja virkistysaluetta.

Tehdyt selvitykset ja suunnitelmat

Suunnittelualuetta koskevia selvityksiä:

- Ramsinniemi ja Meri-Rastilan länsiranta, maisema- ja virkistysalueselvitys (Ksv, 2006)
- Meri-Rastilan länsirannan luontoselvitys (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy, 2010)
- Meri-Rastilan länsirannan rantapuiston ja muinaisrantapuiston ideasuunnitelma (LOCI maisema-arkkitehdit Oy, 2010)
- muinaisrantojen kartoitus (Helsingin ympäristökeskus, 2009)

Vaikutusten arviointi

Kaupunkisuunnitteluvirasto ja tarvittaessa muut asiantuntijat arvioivat kaavan toteuttamisen vaikutuksia

- *yhdyskuntarakenteeseen*.
- *maisemaan, rakennettuun ympäristöön ja kaupunkikuvaan*. Rakentamisen aiheuttamia muutoksia Vartiokylänlahden maisemaan ja suunnittelualueen kaupunkikuvaan arvioidaan erilaisten visualisointitekniikoiden avulla.
- *luontoon*. Selvitetään rakentamisen vaikutukset luontoon, erityisesti Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmän kohteisiin: Rastilan rinnekorpi, Länsi-Rastilan kallioneva, Vartiokylänlahden lepakkokohde sekä linnustollisesti arvokas Vartiokylänlahden itäpuolinen metsä.

- *maa- ja kallioperään*. Selvitetään rakentamisen vaikutukset maa- ja kallioperään, erityisesti ns. pirunpeltoon.
- *liikenteeseen*. Selvitetään vaikutukset ympäristön liikennemääriin, katu- ja kevyen liikenteen verkkoon ja joukkoliikenteeseen.
- *teknisen huollon järjestämiseen*. Varmistetaan edellytykset asuntoalueen teknisen huollon järjestämiselle.
- *yhdyskuntatalouteen*. Selvitetään alueen rakentamiseen vaikuttavat taloudelliset tekijät ja rakentamisen aiheuttamat tulot ja kustannukset kaupungille.
- *terveyteen*. Arvioidaan vaikutukset liikennemelun ja päästöjen torjunnan osalta.
- *sosiaalisiin oloihin, elinoloihin ja palveluihin*. Arvioidaan nykyisten asukkaiden ja uuden asuntoalueen kannalta rakentamisen sosiaaliset ulottuvuudet sekä vaikutukset virkistysmahdollisuuksiin, palveluihin ja viihtyisyyteen.
- *elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin*.

Syksyllä 2009 osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteenä oli luonnoksia asuntoalueen vaihtoehtoisista suunnitteluperiaatteista. Vaihtoehtojen arviointi on esitetty raportissa Osallistumis- ja arviointisuunnitelman periaatevaihtoehtojen vaikutusten arviointi 6.4.2010.

Osayleiskaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnista valmistellaan vastaava raportti. Arviointia täydennetään edelleen tarpeen mukaan valmistelun edetessä.

Kaavan valmisteluun osallistuminen

Aloitusvaihe
Alueen suunnittelun lähtökohdista ja suunnitteluperiaatteista järjestettiin yleisötilaisuus tiistaina 15.9.2009 Kallahden peruskoulun auditoriossa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä suunnitteluperiaatevaihtoehdot olivat esillä 14.9.–5.10.2009.

Valmisteluvaihe
Osayleiskaavan suunnitteluperiaatteet on laadittu talven 2009–2010 aikana ja ne ovat olleet esillä 6.–26.4.2010 mielipiteiden esittämistä varten. Suunnittelijat ovat olleet tavattavissa 13.4.2010 Meri-Rastilan alaasteella.

Osayleiskaavaluonnos ja sen valmisteluaineistoa on julkisesti nähtävillä 15.11.–7.12.2010:
- kaupunkisuunnitteluvirastossa, Kansakoulukatu 3, 1. krs
- Asukastila Fokassa, Meri-Rastilan tie 14 B
- Vuotalon aulassa, Mosaiikkitori 2

www.hel.fi/ksv (kohdassa Nähtävänä nyt).
Kaavan valmistelija on tavattavissa asukastila Fokassa 16.11.2010 klo 15–19 ja kaupunkisuunnitteluvirastossa sopimuksen mukaan.

Mielipiteet osayleiskaavaluonnoksesta ja päivitetystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tulee esittää **viimeistään 7.12.2010**.

Tavoitteena on, että kaavaluonnos esitellään kaupunkisuunnittelulautakunnalle kevään 2011 aikana.

Ehdotusvaihe
Osayleiskaavaluonnoksen ja saadun palautteen pohjalta valmistellaan kaavaehdotus. Tavoitteena on, että ehdotus esitellään kaupunkisuunnittelulautakunnalle vuoden 2011 aikana.

Lautakunnan puoltama ehdotus asetetaan julkisesti nähtäville ja siitä pyydetään viranomaisten lausunnot. Kaavaehdotuksesta voi tehdä muistutuksen nähtävilläoloaikana.

Tavoitteena on, että osayleiskaavaehdotus on kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsiteltävänä vuoden 2012 aikana.

Ketkä ovat osallisia

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:
- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset
- Meri-Rastilan aluefoorumi
- Vuosaaren asukastoimikunta
- Vuosaari-Seura
- Vuosaarisäätiö
- Vuosillan veneilijät ry
- Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry
- Kaupunkimetsäliike
- Marjaniemi-Seura
- Puotila-Seura
- Helsingin Yrittäjät
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: Helsingin Energia, HSY, HSL, HKL, kaupunginmuseo, kiinteistövirasto, liikuntavirasto, nuorisoasiainkeskus, opetusvirasto, pelastuslaitos, rakennusviraston katu- ja puisto-osasto, sosiaalivirasto, ympäristökeskus.
- muut asiantuntijaviranomaiset: Uudenmaan ELY-keskus, Uudenmaan liitto

Mistä saa tietoa

Suunnittelun etenemistä voi seurata kaupunkisuunnitteluviraston internet-palvelusta: www.hel.fi/ksv kohdassa Suunnitelmat kartalla.

Suunnittelun etenemisestä sekä osallistumismahdollisuuksista tiedotetaan:
- kirjeillä osallisille (asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden kirjeet lähetetään isännöitsijöille, joiden pyydetään toimittavan tiedon osakkaille ja asukkaille)
- Vuosaari lehdessä ja Helsingin Uutisissa
- www.hel.fi/ksv (kohdassa Nähtävänä nyt)
- Helsingin kaavoituskatsauksessa.

Osayleiskaavaehdotuksen julkisesta nähtävilläolosta tiedotetaan kuulutuksella, joka julkaistaan Helsingin Sanomissa, Hufvudstadsbladetissa ja Metrossa sekä viraston Internet-sivuilla (www.hel.fi/ksv).

Mielipiteet

Kirjalliset mielipiteet osayleiskaavaluonnoksesta ja päivitetystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tulee toimittaa **viimeistään 7.12.2010** osoitteeseen:

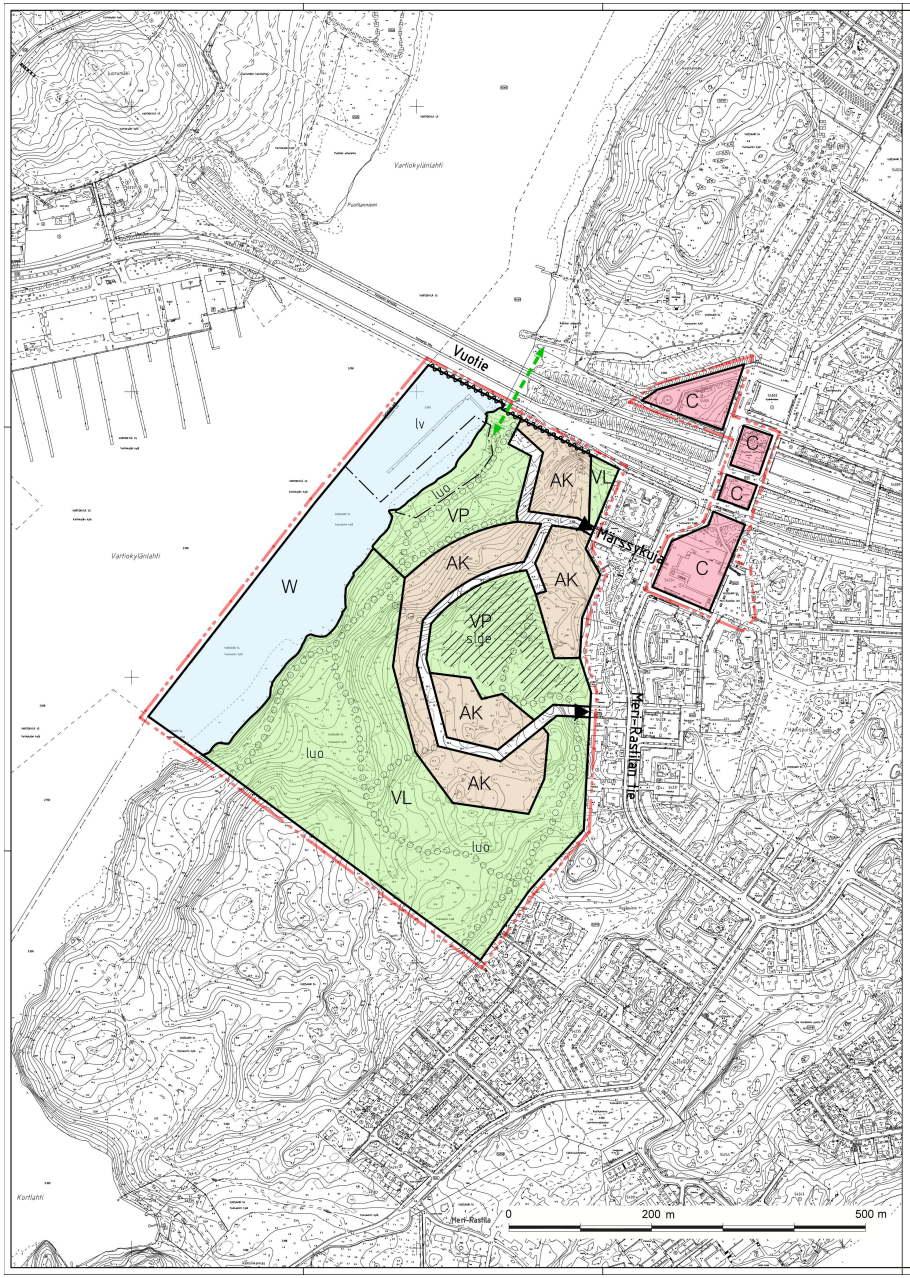
Kaupunkisuunnitteluvirasto, kirjaamo
PL 2100, 00099 Helsingin kaupunki
(käyntiosoite Kansakoulukatu 3)

tai faksi 310 37378
tai sähköposti kaupunkisuunnittelu(a)hel.fi

Mielipiteensä voi esittää myös suullisesti kaavan valmistelijalle.

Kaavaa valmistelee

arkkitehti Antti Varkemaa
puhelin 310 37053
sähköposti antti.varkemaa(a)hel.fi

OSAYLEISKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET	DELGENERALPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER
8 m osayleiskaava-alueen ulkopuolella oleva viiva.	Linje 8 m utanför delgeneralplaneområdets gräns.
AK — Kerrostalovaltainen asuntoalue.	Bostadsområde dominerat av flervåningshus.
C — Keskustatoimintojen alue. Asumisen osalta on alueella asemakaavoituksessa selvitettävä liikenteen ympäristöhaittojen torjunnan tarve.	Område för centrumfunktioner. För boendets del ska på området i detaljplaneringen utredas behovet för dämpning av miljöstörningar från trafiken.
VL — Lähivirkistysalue.	Område för närrekreation.
VP — Puistoalue.	Parkområde.
W — Vesialue.	Vattenområde.
Alueen raja.	Områdesgräns.
Osa-alueen raja.	Gräns för delområde.
Katu.	Gata.
Ulkoilureitti.	Friluftsled.
Asuntoalueen liittyminen katuverkkoon.	Bostadsområdets anslutning till gatunätet.
Viheryhteystarve.	Behov av regional grönförbindelse.
Meluntorjuntatarve.	Behov av bullerbekämpning.
lv — Alueen osa, jolle saa sijoittaa venesataman.	Del av område för småbåtshamn.
sige — Suojeltava geologinen muodostuma.	Geologisk formation som skall skyddas.
luo — Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue. Alueen hoidossa on sovitettava yhteen virkistyskäytön vaatimat reitit ja luontoarvojen säilyttäminen. Alueella sallitaan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen suojeluarvon säilyttämiseksi, hulevesien hallinnan ja ulkoilureittien turvallisuuden ylläpitämiseksi.	Område som är viktigt med avseende på naturens mångfald. Vid skötsel av området ska behovet av rekreationsleder och bevarandet av miljövärden samordnas. På området tillåts åtgärder som behövs för att bevara miljövärden, för dagvattenhantering och för att uppehålla säkerheten på friluftslederna.

HELSINKI
HELSINGFORS

54. kaupunginosa Vuosaari Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava

54 stadsdelen Nordsjö delgeneralplan för västra stranden av Havsrastböle

HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO ASEMAKAAVAOSASTO
HELSINGFORS STADSPLANERINGSKONTOR DETALJPLANEAVDELNINGEN

KSLK	11.12.2012	PIIRUSTUS	12155
STPLN		*RITNING*	
NÄHTÄVÄNÄ	11.1.-11.2.2013	PÄIVÄYS	27.11.2012
TILL PÅSEENDE		*DATUM*	
MUUTETTU		LAATINUT	Antti Varkemaa / Eeva Pirhonen
ÄNDRAD		*UPPGJORD AV*	
		PIIRTÄNYT	Matti Päivänsalo
		RITAD AV	
HYVÄKSYTTY			
GODKÄND			
TULLUT VOIMAAN			
TRÄTT I KRAFT			

ASEMAKAAVAPÄÄLLIKKÖ OLAVI VELTHEIM
STADSPLANECHEF

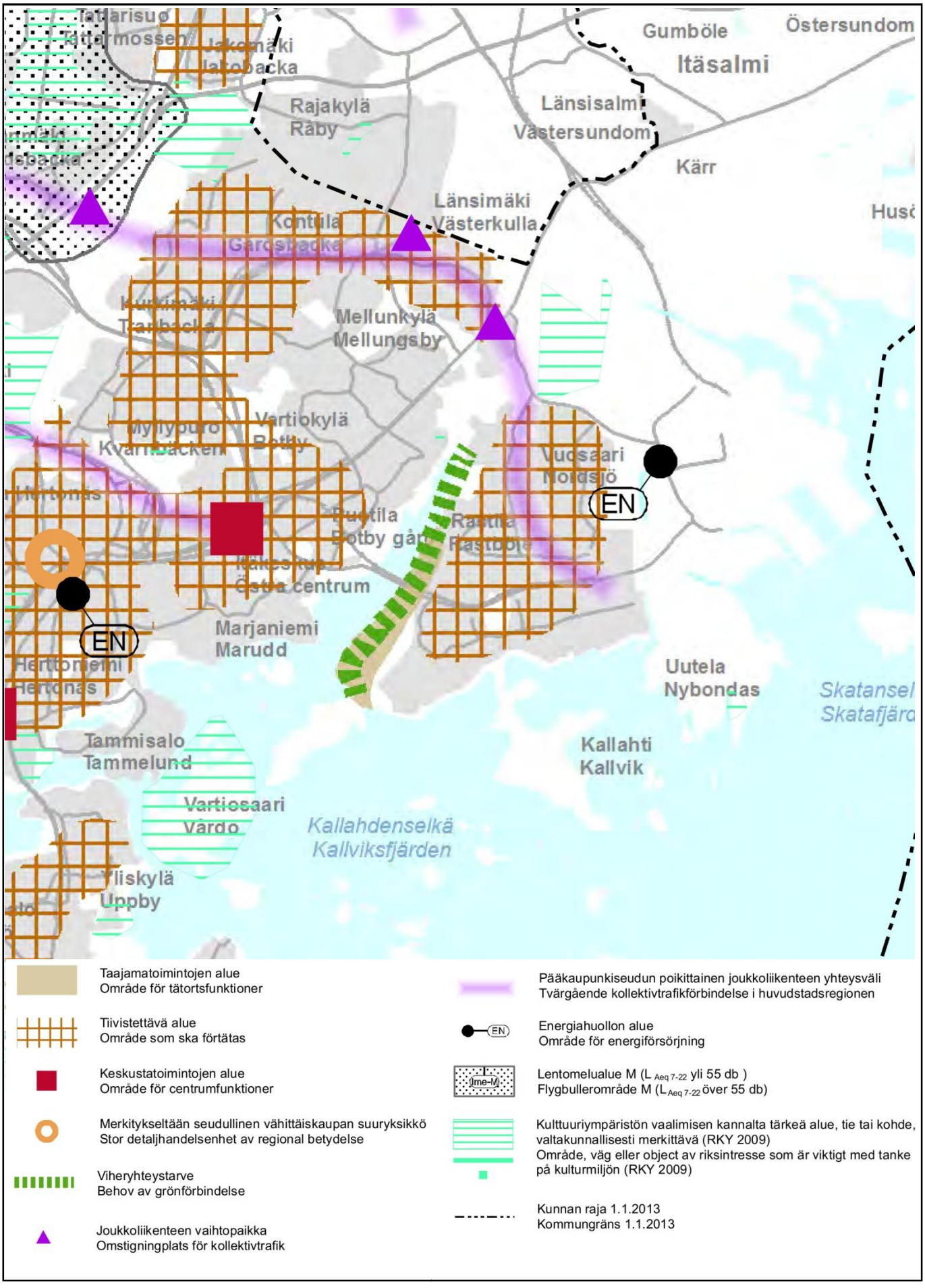

0 50 100 200 m

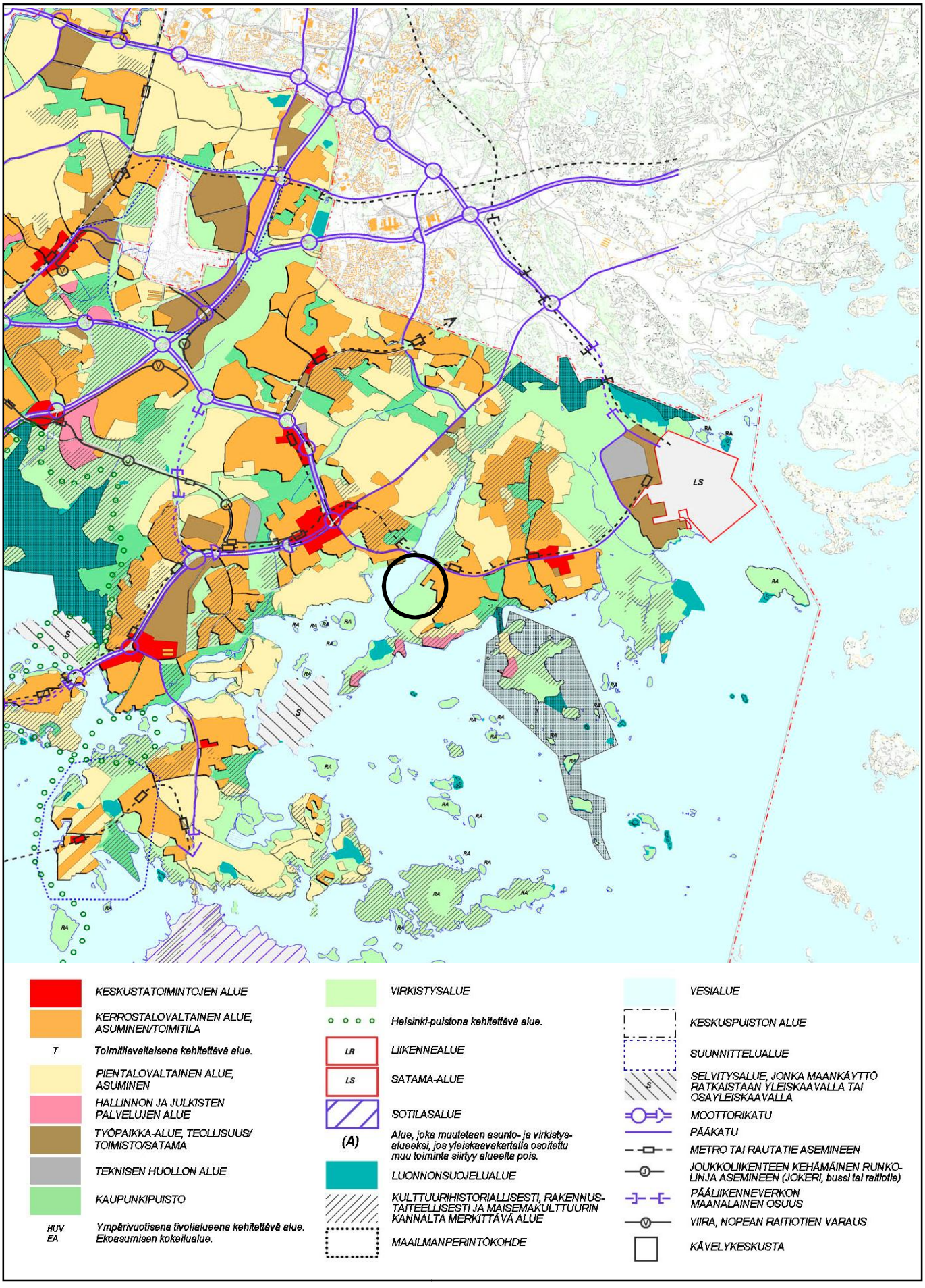
Vuosaaren Meri-Rastilan länsirannan
muutettu osayleiskaavaehdotus
Havainnekuva 15.10.2013

Ote maakuntakaavasta
Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava
Liite kaavaan nro 12155 / 27.11.2012

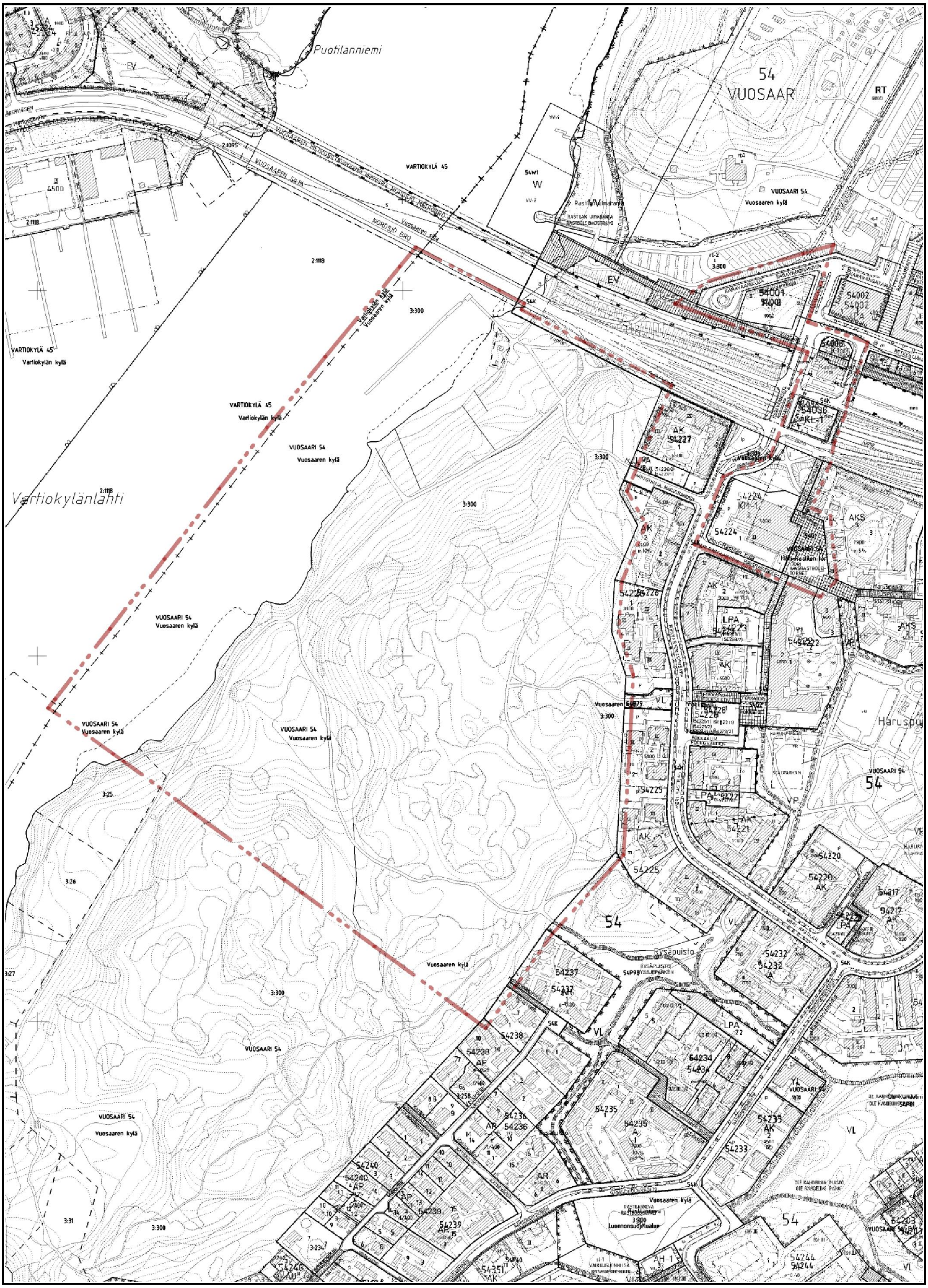
Ote 2. vaihemaakuntakaavasta
Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava
Liite kaavaan nro 12155 / 15.10.2013

Ote Yleiskaava 2002:sta

Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava

Liite kaavaan nro 12155 / 27.11.2012

Ote ajantasa-asemakaavasta

Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava

Liite kaavaan nro 12155 / 27.11.2012

Meri-Rastilan länsiranta

Maalismalli 2012
Alustava melutarkastelu

Melutaso,dB(A)

	<= 50
50 <	<= 55
55 <	<= 60
60 <	<= 65
65 <	<= 70
70 <	<= 75
75 <	<= 80
80 <	

Ennuste 2035
Vuotie 31400ajon/vrk
R1 3100ajon/vrk
R2 3500ajon/vrk
Meri Rastilan tie 5800ajon/vrk

Road axis
Emission line
Surface
Main building

0 25 50 100 150 200 250 m

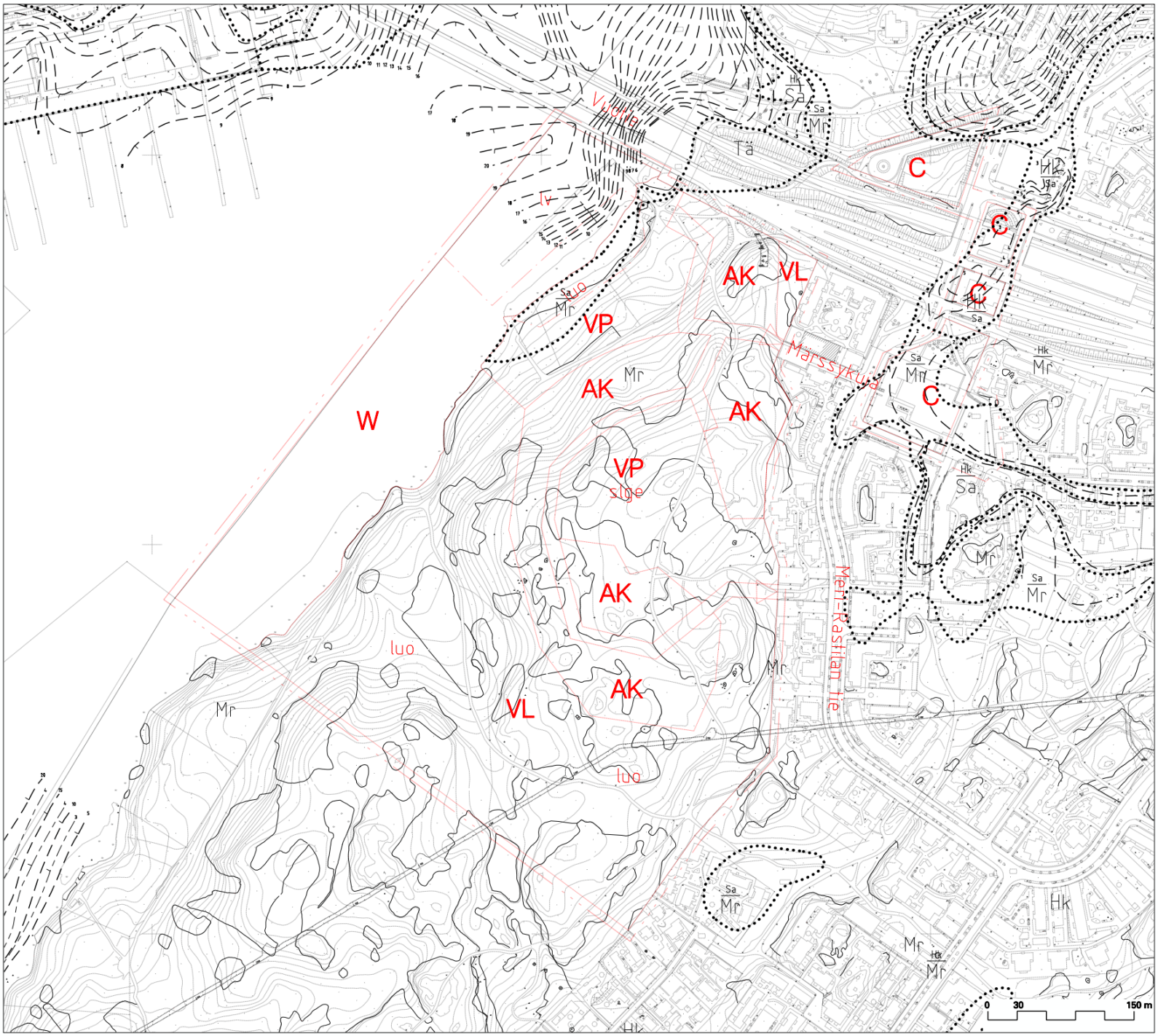
Kaupunkisuunnitteluvirasto

12.4.2012
Peik Salonen

MERI-RASTILAN LÄNSIRANNAN OSAYLEISKAAVA

Maaperä

1 : 4000

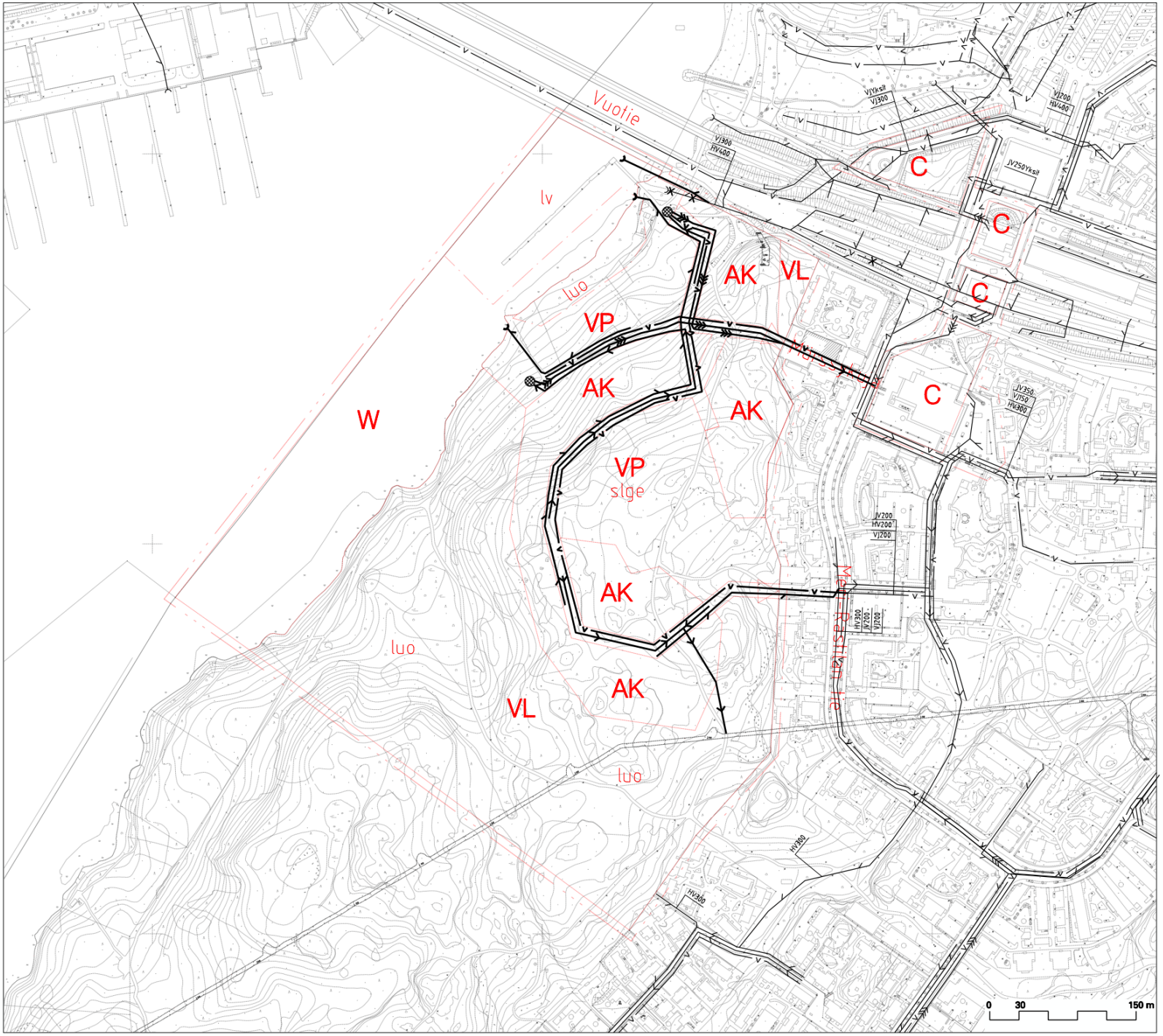
- KALLIOPALJASTUMA
- MAALAJIALUEEN RAJA
- —5— SAVEN ALAPINNAN ARVIOITU SYVYYS MAANPINNASTA
- Hk — HIEKKA-ALUE, MAANKERROKSEN PAKSUUS YLI 3m
- Mr — MOREENIALUE, MAANKERROKSEN PAKSUUS YLI 1m
- Tä — TÄYTEALUE
- Sa/Mr — SAVIALUE, SAVIKERROKSEN PAKSUUS 1-3m
- Hk/Sa — LIEVEALUE, SAVEN PÄÄLLÄ OLEVAN HIEKKAKERROKSEN PAKSUUS 1-3m
- Hk/Sa — LIEVEALUE, SAVEN PÄÄLLÄ OLEVAN HIEKKAKERROKSEN PAKSUUS YLI 3m
- Hk/Mr — HIEKKAALUE, MOREENIN PÄÄLLÄ OLEVAN HIEKKAKERROKSEN PAKSUUS 1-3m

HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO / YLEISSUUNNITTELUOSASTO / TEKNISTALOUDELLINEN TOIMISTO / PS / SI / 27.11.2012, 2013 / 12155

MERI-RASTILAN LÄNSIRANNAN OSAYLEISKAAVA

Vesihuolto

1 : 4000

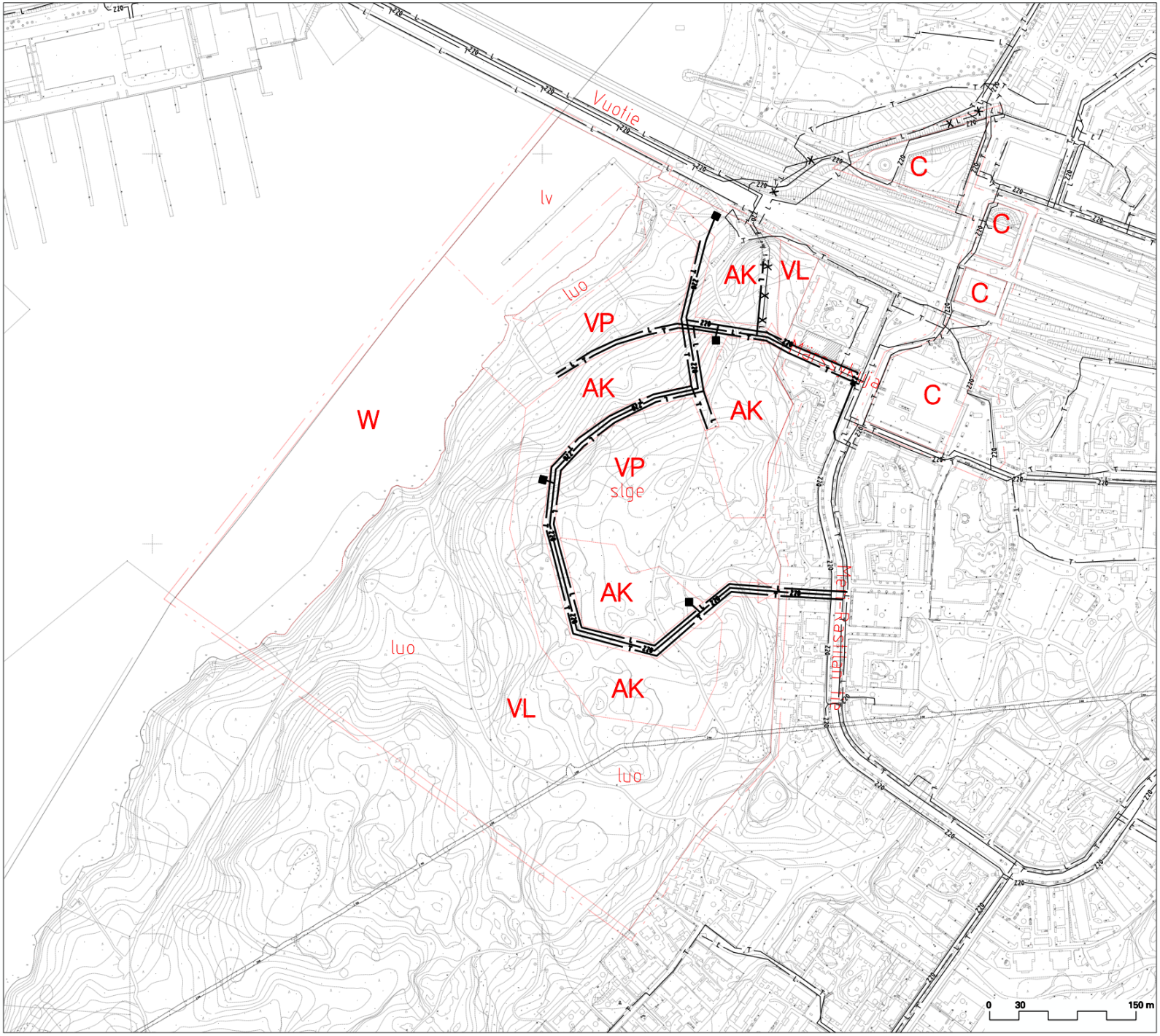
- UUSI VESIJOHTO
- NYKYINEN VESIJOHTO
- UUSI JÄTEVESIVIEMÄRI
- NYKYINEN JÄTEVESIVIEMÄRI
- UUSI HULEVESIVIEMÄRI
- NYKYINEN HULEVESIVIEMÄRI
- UUSI PAINEVIEMÄRI
- NYKYINEN PAINEVIEMÄRI
- UUSI JÄTEVESIPUMPPAAMO
- KÄYTÖSTÄ POISTUVA

HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO / YLEISSUUNNITTELUOSASTO / TEKNISTALOUDELLINEN TOIMISTO / PS / SI / 27.11.2012, 2013 / 12155

MERI-RASTILAN LÄNSIRANNAN OSAYLEISKAAVA

Energiahuolto ja tietoliikenne

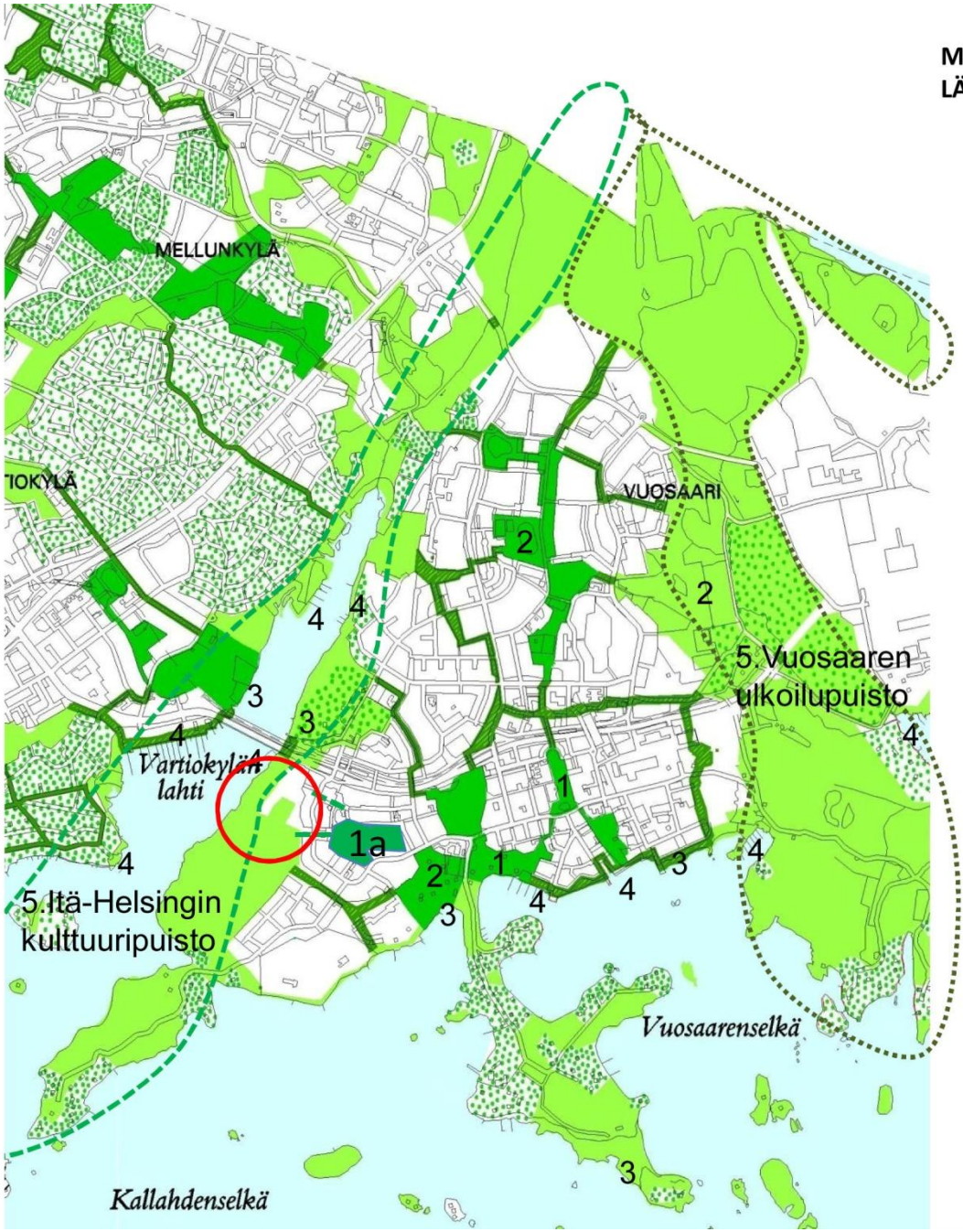
1 : 4000

- T — NYKYINEN TIETOLIIKENNEKAAPELI
- L — NYKYINEN KAUKOLÄMPÖJOHTO
- Z20 — NYKYINEN 20 kV:n SÄHKÖMAAKAAPELI
- KÄYTÖSTÄ POISTUVA
- UUSI MUUNTAMO
- T — UUSI TIETOLIIKENNEKAAPELI
- L — UUSI KAUKOLÄMPÖJOHTO
- Z20 — UUSI 20 kV:n SÄHKÖMAAKAAPELI

HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO / YLEISSUUNNITTELUOSASTO / TEKNISTALOUDELLINEN TOIMISTO / PS / SI / 27.11.2012, 2013 / 12155

Virkistyspalvelut
Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava
Liite kaavaan nro 12155 / 27.11.2012

MERI-RASTILAN LÄNSIRANNAN LÄHIVIRKISTYSPALVELUT

Virkistys- ja luontoalue

Koko kaupungin kannalta merkittävä laaja viheraluekokonaisuus ja / tai kaupunkimaiseman kannalta merkittävä viheralue.

Kaupunginosapuisto

Rakennettujen alueiden suhteen keskeisesti sijaitsevat olosuhteiltaan vetovoimaiset ja korkealaatuisesti toteutettavat puistoalueet, joka sisältävät yhden tai useamman kaupunginosan asukkaita palvelevia luonto-, kulttuuri- ja toimintaympäristöjä.Yleiskaavan pääkartan kaupunkipuistot sisältyvät näihin.

Erityistoimintojen alue, joka on viheraluerakenteen olennainen osa

Käytön kannalta rajoitteita sisältävät alueet: siirtolapuutarhat, hautausmaat ja golf-kentät ja leirintäalue.

Rakennettu alue, jolla on merkitystä viheraluerakenteen täydentäjänä

Viheraluerakennetta toiminnallisesti, kaupunkikuvallisesti tai ekologisesti täydentävä rakennettu alue, joka on luonteeltaan puutarhamainen,sisältää kulttuuriarvoja tai muodostaa kaavallisesti puistomaisen kokonaisuuden.

Viheralueita yhdistävä väylä

Laajoja viheralueita yhdistävä väylä, jolla on tärkeä merkitys viheraluerakenteessa. Tällainen voi olla kävely- tai puistokatu, rakennettu rantapromenadi, asuinalueen puutarhamainen katu tai kapea hoidettu luonnonalue.

1. ASUKASPUISTOT 1a Haruspuisto; monikulttuurinen asukaspuisto kaikille ikäryhmille
2. LIIKUNTAPUISTOT
3. UIMARANNAT
4. VENESATAMAT
5. YLEISKAAVAN VIHERSORMET

VIHERALUEET

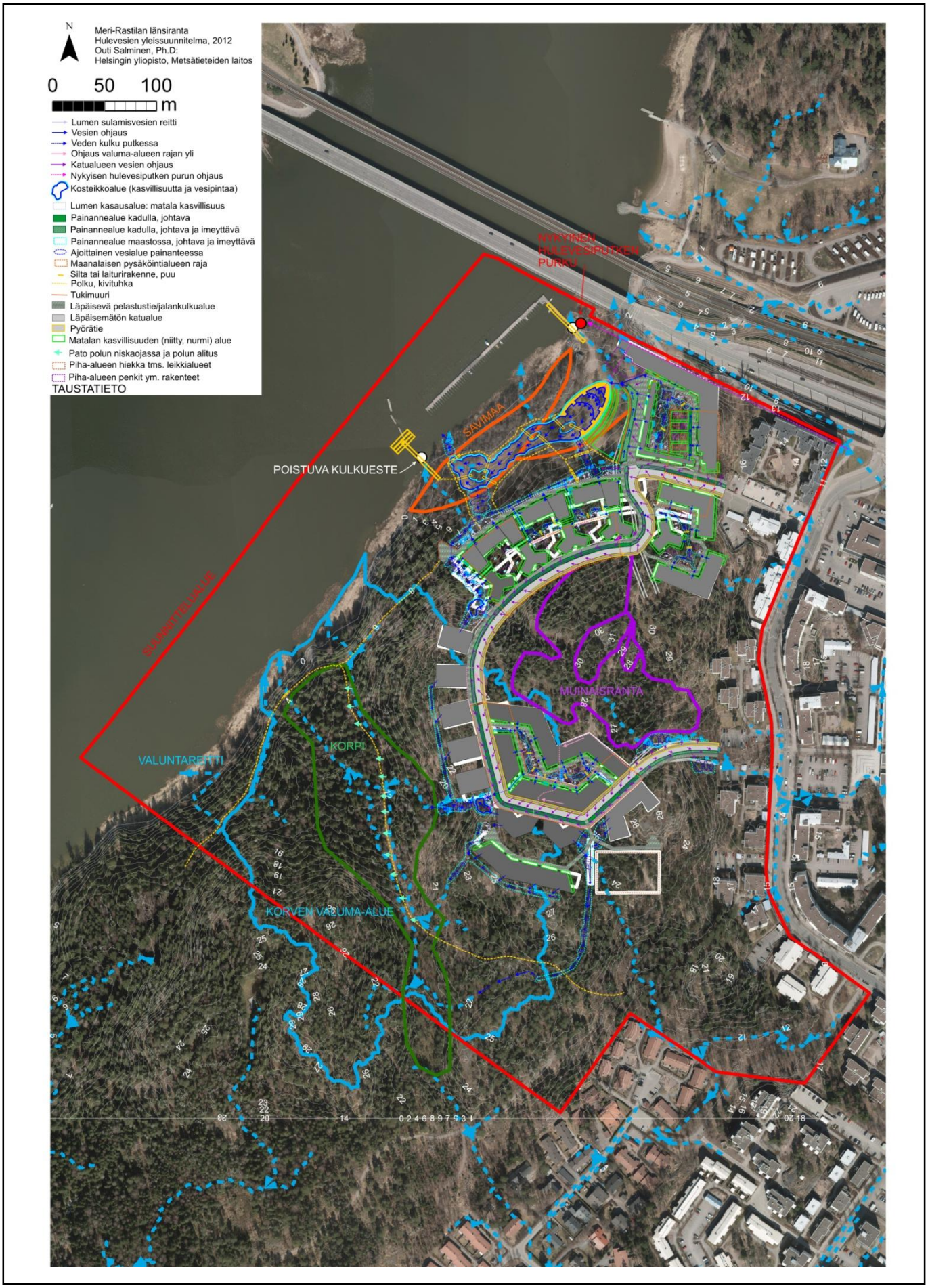
Meri-Rastilan länsirannan uudisrakentamisen osayleiskaavatasoisessa ideoinnissa ympäristön käsittelylle on määritelty seuraavia lähtökohtia ja periaatteita:

- Nykyiset viheryhteydet säilyvät.
- Rantapuusto säilytetään ja virkistysarvoiltaan arvokas ranta jätetään rakentamisen ulkopuolelle.
- Alueelle sijoittuu kaksi uutta puistoa, rantapuisto ja muinaisrantapuisto.
- Rakentamisen reuna-alueita kehitetään luonnonmukaisina.
- Rakentaminen sovitetaan ympäröivään maastoon mahdollisimman luontevasti. Korkeiden tasoerojen kohdalla maasto tuetaan muurein.
- Rantapuuston ja läheisen korven vesitaloudesta huolehditaan maankäytön suunnittelussa.

Luonnos 1/2500.

Puistojen ideasuunnitelma –kartta
(LOCI maisema-arkkitehdit Oy, 2010)
Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava
Liite kaavaan nro 12155 / 27.11.2012

Hulevesien hallinnan yleissuunnitelma
(Helsingin yliopisto, Metsätieteiden laitos)
Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava
Liite kaavaan nro 12155 / 15.10.2013

MERI-RASTILAN LÄNSIRANNAN LUONTOSELVITYS

Esa Lammi

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy

14.10.2010

MERI-RASTILAN LÄNSIRANNAN LUONTOSELVITYS

Sisällys

1. Johdanto 2
2. Menetelmät ja lähtötiedot 2
3. Suunnittelualueen luonnonolot 4
    3.1. Kasvillisuus 4
    3.2. Linnusto 6
    3.3. Ekologiset yhteydet 8
4. Huomionarvoiset luontokohteet ja lajit 9
    4.1. Vartiokylänlahden itäpuolen metsäalue 9
    4.2. Rastilan rinnekorpi 9
    4.3. Tervaleppälehto 10
    4.4. Vartiokylänlahden lepakkoalue 10
    4.5. Meri-rastilan muinaisrantakivikko 11
5. Rakentamisen vaikutukset 11
    5.1. Vaikutukset linnustoon ja arvokkaisiin luontokohteisiin 11
    5.2. vaikutusten lieventäminen 13
6. Lähdeviitteet 14

Kansi: Meri-Rastilan kallion muinaisrantakivikko. Valokuvat kirjoittajan.

1. JOHDANTO

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto selvittää uuden asuinalueen rakentamista Meri-Rastilaan Vuosaaren kaupunginosaan. Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava-alue sijaitsee Vuosaaren sillan kaakkoispuolella Vartiokylänlahden ja Meri-Rastilan kerrostaloalueen välissä (kuva 1). Noin 20 hehtaarin laajuinen alue on lähes kokonaan metsämaastoa.

Vartiokylänlahden itäranta Vuotien eteläpuolella on säilynyt rakentamattomana metsäalueena. Alueella on ulkoilureittejä, ja se on lähiseudun asukkaiden suosimaan ulkoilualuetta. Kaava-alueen pohjoisosassa Vuosaaren sillan lähellä on pienvenesatama. Muu ranta-alue on rakentamatonta. Meri-Rastilan osayleiskaava-alue sijoittuu metsäisen ranta-alueen pohjoisosaan. Kaava-alueen eteläreunalla on kaupungin luontojärjestelmään merkitty kasvistollisesti arvokas rinnekorpi ja hieman kaava-alueen eteläpuolella kalliopainanteeseen syntynyt luonnontilainen neva. Lisäksi suurin osa kaava-alueesta kuuluu Vartiokylänlahden itäpuolen linnustollisesti arvokkaaseen metsäalueeseen. Vartiokylänlahti ranta-alueiden on arvioitu lepakoille tärkeäksi alueeksi (Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmä 2010).

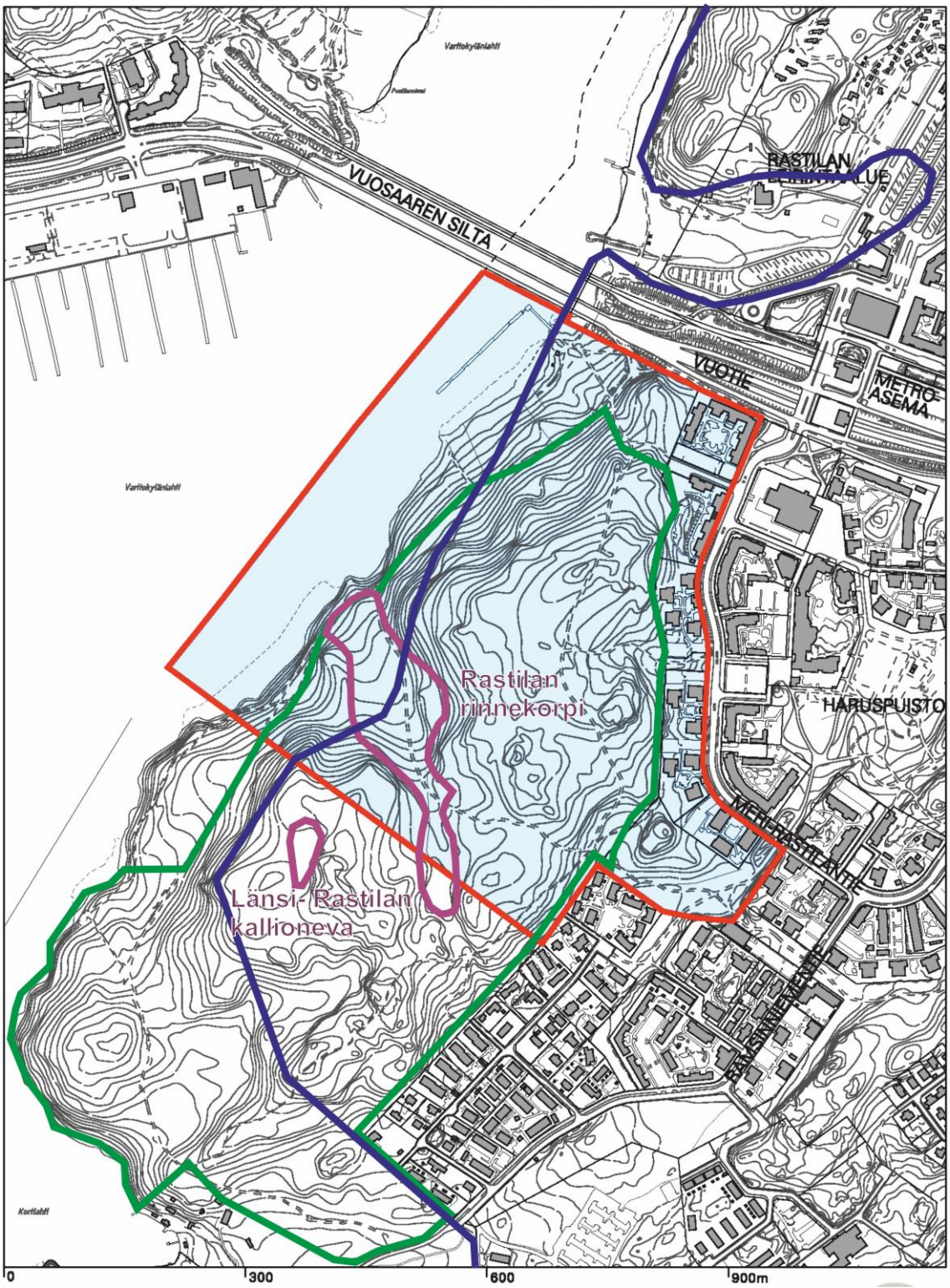
Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava-alueelta ei ole tehty luontoselvitystä. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto tilasi kaava-alueen luontoselvityksen Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä. Työhön kuului yleispiirteinen linnustoinventointi, kasvillisuusinventointi ja kasvillisuuskohteiden luonnontilan tarkistaminen, arvio alueen merkityksestä ekologisena käytävänä sekä maankäyttökäyttöluonnoksen luontovaikutusten arviointi. Selvityksen on tehnyt biologi FM Esa Lammi.

2. MENETELMÄT JA LÄHTÖTIEDOT

Maastotyöt tehtiin touko–heinäkuussa 2010. Työ aloitettiin 21.5.2010 tehdyllä lintulaskennalla. Lintuinventointi toistettiin 21.6. Molemmat inventointikierrokset tehtiin varhain aamulla. Kaikki ns. huomionarvoiset linnut merkittiin kartalle ja niiden käyttäytyminen (laulava, varoitteleva jne.) eriteltiin Eläinmuseon lintulaskentaohjeiden (Koskimies & Väisänen 1988) mukaisesti. Huomionarvoisiksi lajeiksi katsottiin tavanomaisesta, yleisestä metsälinnustosta poikkeavat lintulajit, jotka suosivat elinympäristöinään varttuneita metsiä tai lehtoja. Molempien laskentakertojen jälkeen tarkasteltiin alueen kasvillisuutta.

Alueen kasvillisuus ja luontotyypit inventoitiin 27.7., jolloin koko alue kierrettiin kattavasti läpi. Alueelta laadittiin samalla karkea, kasvillisuuteen perustuva osa-aluejako. Osa-alueiden luonnonolot kirjattiin muistiin. Alueen itäreunassa Meri-Rastilantien länsipuolella olevien asuinrakennusten pihamaat jätettiin selvityksen ulkopuolelle.

Selvitystyössä käytetyt kartta- ja ilmakuva-aineistot saatiin Kaupunkisuunnitteluvirastosta. Alueen tiedossa olevat luontokohteet tarkistettiin Helsingin ympäristökeskuksesta. Käytettävissä olivat myös kaupunkisuunnitteluviraston ja kaavakonsultin yhteisen maastokäynnin (24.6.2010) muistio ja karttamerkinnät.

Kuva 1. Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava-alue (sininen varjostus). Kasvistollisesti arvokkaat kohteet (rinnekorpi ja kallioneva) on rajattu violetilla, linnustollisesti arvokas alue vihreällä ja arvokkaan lepakkokohteen itäraja sinisellä. Lepakkokohteeseen kuuluu Vartiokylänlahti rantavyöhykkeineen. (Lähde: Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmä 2010).

3. SUUNNITTELUALUEEN LUONNONOLOT

Meri-Rastilan länsiosan kaava-aluetta luonnehtii männikköinen kalliomaasto ja kalliorinteiden kuusivaltainen metsä. Alueen luoteiskulmassa on entistä niittyä, joka on vähitellen kasvamassa umpeen. Niityn kohdalla rannassa on tervalepikkoa. Alueen keski- ja eteläosan ranta on enimmäkseen kallioista. Rantaa reunustaa kapea järviruovikko. Lounaiskulmassa on kahden kallioharjanteen väliin syntynyt korpialue, jonka puusto on kuusivaltaista.

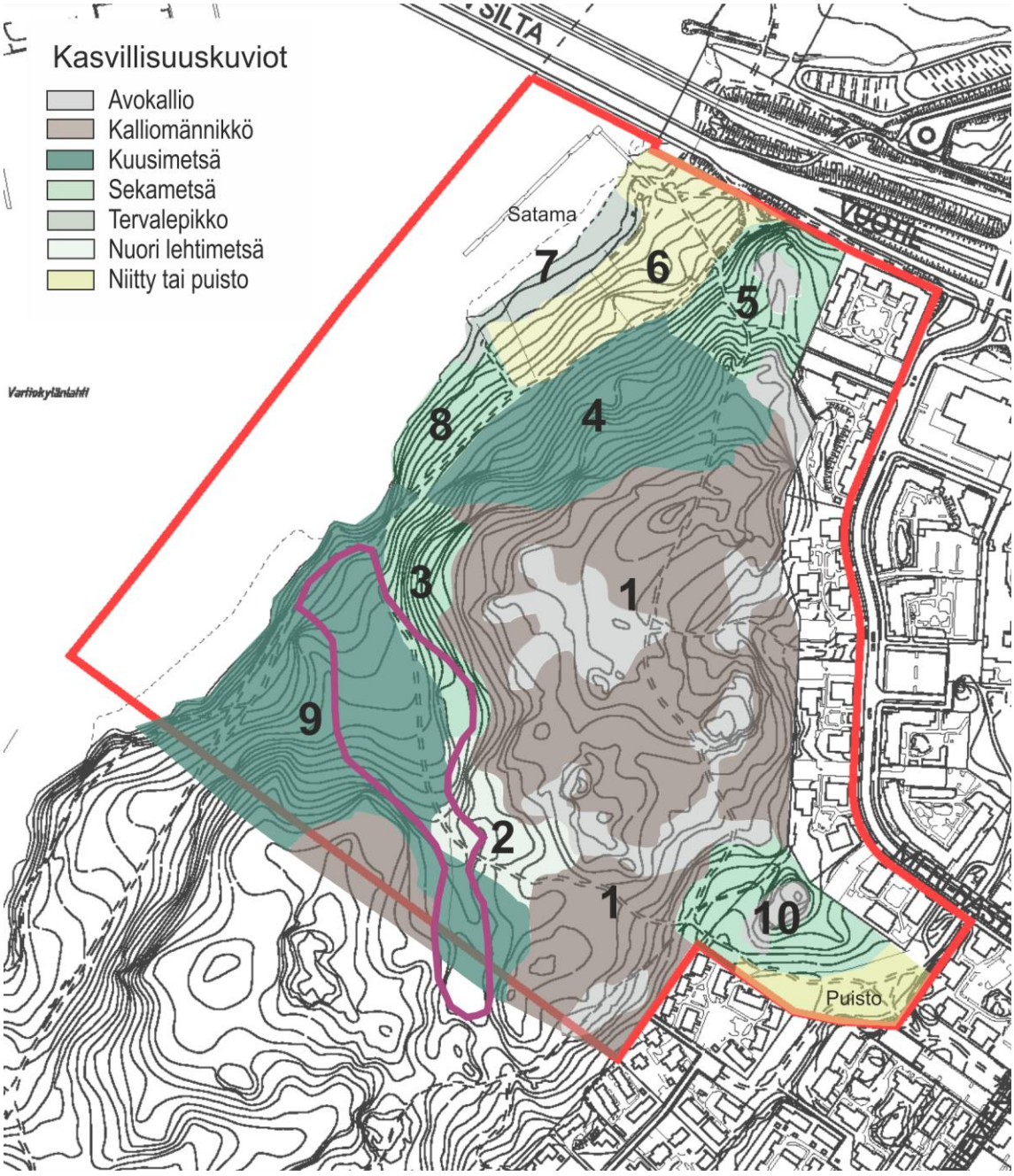
Lähellä siltaa sijaitsevan pienvenesataman rantaan pääsee ajotietä pitkin sillan alta. Muita ajoteitä ei ole. Aluetta kiertää ulkoilutie, ja kallioalueella on useita polkuja. Kallion kasvillisuus on runsaan ulkoilukäytön kuluttamaa.

3.1. KASVILLISUUS

Alueen keskiosan kallio nousee runsaat 30 metriä merenpinnan yläpuolelle. Kallio on metsärinteinen ja loivahko. Lakialue on 25–30 metrin korkeustasossa (kuvio 1 kuvassa 3). Sen harvapuustoinen männikkö on vaihtelevan ikäistä, enimmäkseen 10–12 metrin mittaista (kuva 2), ja myös varttuneita ja vanhojakin mäntyjä on jäljellä. Sekapuuna kasvaa koivua, kuvion reunaosissa paikoin myös kuusta. Kalliokasvillisuus on runsaan ulkoilukäytön kuluttamaa ja karuille kallioille tyypillistä. Valtalajeina ovat metsälauha, kanerva, ahosuolaheinä ja seinäsammal. Puustoisimmissa reunaosissa kasvaa edellä mainittujen lisäksi mustikkaa ja kangasmaitikkaa. Itäisimmillä, pihamaihin rajoittuvilla kalloilla kasvaa myös mm. isomaksaruohoa, kalliokieloa ja mäkitervakkoa. Harvinaisia lajeja ei tavattu.

Kuva 2. Meri-Rastilan kalliota.

Kuva 3. Meri-Rastilan kaava-alueen (punainen viiva) kasvillisuus. Numerointi viittaa tekstiin. Ulkoilutiet näkyvät katkoviivoituksena. Rinnekorpi on rajattu violetilla.

Kallion länsipuolella on loivasti viettävä rinneniitty (kuvio 6), joka lienee entisiä Rastilan kartanon maatalousmaita. Niityllä kasvaa harvakseltaan tervaleppiä ja tuomia, mutta se on säilynyt valtaosin avoimena. Niitty on kosteapohjainen, ja se kasvillisuus on rehevää. Valtalajeja ovat mesiangervo, nokkonen, karhunputki ja maitohorsma. Niityn lounaiskulmassa on laaja kasvusto pihamailta luontoon levinnyttä jättipalsamia, joka on vallannut tilaa niityn muulta kasvillisuudelta. Niityn itäreunalla on ulkoilutie ja rannan puolella kapeampi polku, joka johtaa pienvenesataman rantaan. Satamaan on ajoyhteys Vuotien alitse, ja rannassa on huoltorakennus ja pieni pysäköintipaikka. Pysäköintipaikan vieressä lähellä rantaa kasvaa kookas puistolehmus merkkinä vanhasta asutuksesta.

Rinneniityn ja rannan välissä on kapea (30–40 m), mutta yhtenäinen tervaleppämetsikkö (kuvio 7). Puusto on vanhaa ja osa lepistä on järeitä. Pensaskerroksessa on tuomea. Merivesi nousee tervalepikkoon säännöllisesti, mikä näkyy veden tuomana törkynä. Kenttäkerroksen kasvillisuus on niukkaa puuston varjostuksen takia, ja laajat alueet ovat lähes kasvittomia. Maininnan arvoisista lajeista tervalepikossa kasvaa lehtopalsamia. Muu lajisto on tavanomaista kosteiden rantametsien lajistoa. Veden puolella tervalepikkoa reunustaa kapea mesiangervon ja ranta-alpin sekakasvusto, joka vaihettuu avoveteen päin järviruovikoksi. Tervalepikko on sekä maiseman että luontoarvojen puolelta tärkeä kohde (ks. alaluku 4.3.)

Ranta muuttuu tervalepikon eteläpuolella kallioiseksi (kuvio 8). Ranta on muutaman metrin leveydeltä silokalliota, jonka kasvillisuus on niukkaa. Kauempana rannasta kasvaa järeitä mäntyjä, ja ulkoilutien varressa myös suuria kuusia. Sekapuuna on koivua. Pensaskerroksessa on pihlajaa ja kenttäkerroksessa tuoreen ja lehtomaisen kankaan lajistoa, mm. käenkaalia, kevättähtimöä, oravanmarjaa, tesmaa ja niukasti jänönsalaattia.

Kaava-alueen lounaiskulma (kuvio 9) on varttunutta kuusimetsää, jossa kasvaa sekapuuna koivua ja muutama haapa. Rannalla kasvaa kuusien lisäksi joitakin tervaleppiä. Metsäkuvion länsiosan läpi etelästä pohjoiseen laskee kausikuiva puro, jonka ympäristössä on mm. saniais- ja metsäkortekorpea. Länteen päin maasto kohoaa ja metsä muuttuu tuoreen kankaan kuusikoksi ja kallioalueen mäntyvaltaiseksi metsäksi. Kuvion läpi laskeva puro saa alkunsa pieneltä nevalta, joka sijaitsee kalliopainanteessa hieman kaava-alueen rajan ulkopuolella. Neva ja puroa reunustava korpi on arvioitu Helsingin ympäristötietojärjestelmässä arvokkaaksi kasvillisuuskohteeksi (ks. alaluku 4.2.). Kuvion itärajalla on ulkoilutie.

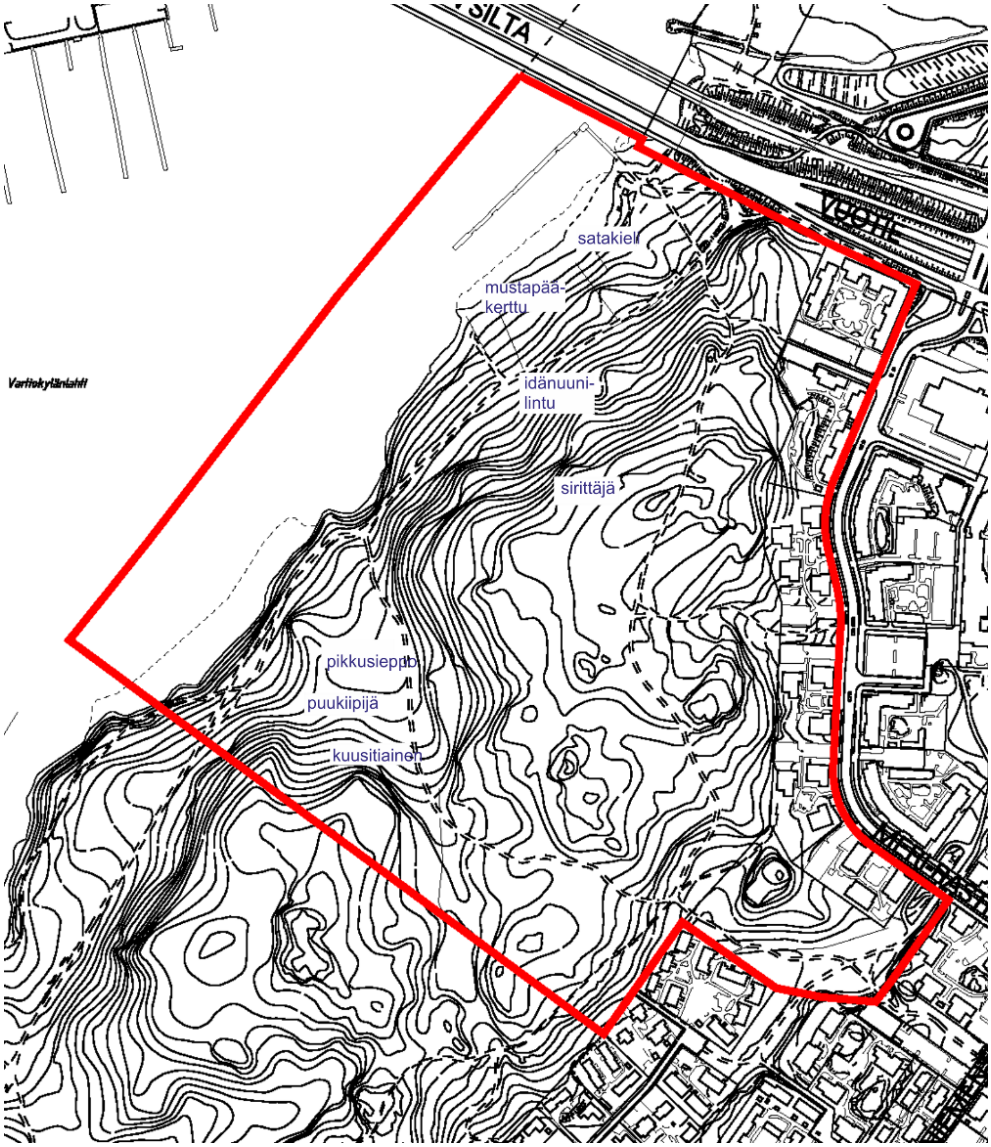
Meri-Rastilantien eteläpuolelta kaava-alueeseen kuuluu pieni puistoalue ja sen vieressä sijaitseva pieni kalliokumpare lähimetsineen (kuvio 10). Kalliokumpare on viitisen metriä korkea ja sen laella kasvaa mm. isomaksaruohoa, kalliokieloa, haisukurjenpolvea, jänönsalaattia ja tuoksusimaketta. Kalliokasvillisuus on monipuolisempaa kuin kaava-alueen muilla kalloilla, mutta harvinaisia kasvilajeja ei silti tavattu. Ympäristön metsä on nuorehkoa, kuusi- ja koivuvaltaista. Sekapuuna kasvaa myös nuorta haapaa. Kenttäkerroksessa on tavanomaisen tuoreen kankaan lajiston lisäksi jänönsalaattia ja pihamaiden lähellä vanhaan kulttuurikasvilajistoon kuuluvaa keltamoa. Molemmat lajit ovat Helsingissä paikoittaisia, mutta eivät harvinaisia.

3.2. LINNUSTO

Kahden lintulaskennan perusteella kaava-alueen pesimälinnustoon kuului vähintään 23 lintulajia (taulukko 1). Lajisto koostui runsaimmista metsälinnuista ja muutamasta varttuneen metsän lajista ja lehtojen lajista. Tavanomaisesta metsälajistosta poikkeavien, huomionarvoisiksi tulkittujen lintulajien havaintopaikat on merkitty kuvaan 4. Lajistoon kuuluu kolme lehtipuuvaltaisten lehtojen lajia (satakieli, mustapääkerttu ja sirittäjä) sekä kolme varttuneiden ja vanhojen, kuusivaltaisten metsien lajia (kuusitiainen, pikkusieppo ja puukiipijä). Kuvaan 4 merkitty idänuunilintu on harvinainen iäkkäiden kuusivaltaisten metsien lintu. 21.5. havaittu yksilö oli liikehtivä koiras, joka siirtyi laulamaan lajille epätyypilliseen ympäristöön Vuotien varteen. Lintu tulkittiin muutolla pysähtyneeksi.

Taulukko 1. Meri-Rastilan kaava-alueen pesimälintulajit kahden lintulaskennan perusteella vuonna 2010. Mukana ovat lajit jotka havaittiin sopivassa pesimäympäristössä, ja havaittujen lintujen käyttäytyminen viittasi pesintään (useimmilla lajeilla laulavia koiraita).

Harmaasieppo	**Pajulintu**	**Sinitiainen**
Hippiäinen	Pikkusieppo	Sirittäjä
Kirjosieppo	Peippo	Sinisorsa
Kuusitiainen	Punakylkirastas	Talitiainen
Laulurastas	Punarinta	Varis
Lehtokerttu	Puukiipijä	Viherpeippo
Mustarastas	Räkättirastas	Vihervarpunen
Metsäkirvinen	Satakieli	

Kuva 4. Huomionarvoisten lintulajien havaintopaikat touko–kesäkuussa 2010. Idänuunilintu oli luultavasti muutolla pysähtynyt, mutta muut lajit voitiin tulkita kuuluvaksi alueen pesimälinnustoon.

Kaava-alueen pesimälinnustoon ei kuulunut uhanalaisia lajeja. Havaituista lintulajeista pikkusieppo on Suomessa silmälläpidettävä (Rassi ym. 2001). Se on myös EY:n lintudirektiivin liitteen I laji. Pikkusieppo suosii vanhoja, usein kosteapohjaisia, kuusi- tai lehtipuuvaltaisia metsiä. Laulava koiras oleskeli tyypillisessä pesimäympäristössä kaava-alueen lounaiskulman korpialueella (kuva 5). Meri-Rastilan metsäalueelta on tiedossa myös aiempia havaintoja pikkusieposta (Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmä). Lajin muut elinympäristöt Helsingissä ovat Haltialassa ja Mustavuorella. Laulavia koiraita havaitaan kaupungin alueella vuosittain vain muutama.

Uhanalainen pikkutikka (vaarantunut laji) on pesinyt joinakin vuosina kaava-alueen pohjoispään tervalepikossa (P. Routasuo, suull. ilm.). Vuoden 2010 lintulaskennoissa laji ei tavattu.

Muita laskennoissa tavattuja huomionarvoisia lajeja olivat harmaasorsa (pari sataman rannassa 21.6.) ja kanahaukka (saalisteleva koiras 21.6.).

Kuva 5. Pikkusiepon laulupaikka aamuvarhaisella 21.5.2010.

3.3. EKOLOGISET YHTEYDET

Vartiokylänlahti muodostaa pitkän pohjois-eteläsuuntaisen vesialueen, jonka itäranta on säilynyt osin rakentamattomana. Rakentamattomat rantavyöhykkeet toimivat eläinten ja kasvien kulkureitteinä. Ekologiset yhteydet toimivat yleensä sitä paremmin, mitä leveämpiä ja yhtenäisempiä ne ovat. Parhaiten toimivat käytävät yhdistävät laajempia luontoalueita toisiinsa. Asutuksen keskellä olevilla viheralueilla voi myös olla suuri merkitys yhteyksien muodostajana laajempien alueiden välillä (esim. Väre & Krisp 2005). Ekologisten yhteyksien sijaintia ja merkitystä Helsingissä ei ole selvitetty.

Meri-Rastilaa lähin valtakunnallisesti tärkeäksi arvioitu yhteys on Östersundomin alueella (Väre & Krisp 2005).

Vartiokylänlahden itärannan yhtenäinen metsäalue kattaa Ramsinniemen ja sen pohjoispuolella sijaitsevan Länsi-Rastilan metsäalueen. Pohjoisempana viheryhteyttä pirstoo Vuotie ja lahden itärannan paikoin rantaan asti ulottuva asutus. Yhtenäistä metsäyhteyttä Mustavuoren ja Länsi-Rastilan välillä ei ole, vaikka Vartiokylänlahden itäranta ja lahden pohjoispuolinen Broändan purolaakso ovat säilyneet pääosin rakentamattomina. Metsäyhteyttä itään Vuosaaren suuntaan ei myöskään ole jäljellä. Meri-Rastilan kaava-alueella ei ole todennäköisesti ole merkitystä hirvieläinten tai muiden laajoja metsäalueita tarvitsevien eläinten kulkureittinä. Alue toimii vesi- ja rantaeläinten sekä rakennettuun ympäristöön sopeutuneiden lajien kulkureittinä. Yhteyden säilyminen edellyttää kaava-alueen rannan ja rannanläheisen metsän jättämistä rakentamattomaksi ja puustoltaan mahdollisimman yhtenäiseksi. Eläimet liikkuvat aktiivisimmin ilta- ja aamuhämärässä sekä yöllä. Alueen virkistyskäyttö ei ole este ekologisen yhteyden toimimiselle.

4. HUOMIONARVOISET LUONTOKOHTEET JA LAJIT

Meri-Rastilan kaava-alueelta ei ole tiedossa uhanalaisten tai erityisesti suojeltavien eläin- ja kasvilajien esiintymispaikkoja. Lajistoon kuuluu kuitenkin useita silmälläpidettäviä tai Helsingissä muutoin huomionarvoisia lajeja. Alueella on myös kaupungin luontotietojärjestelmän kohteita, joihin huomionarvoisten lajien esiintyminen keskittyy.

4.1. VARTIOKYLÄNLAHDEN ITÄPUOLEN METSÄALUE

Suurin osa kaava-alueesta kuuluu linnustollisesti tärkeään Vartiokylänlahden itäpuolen metsäalueeseen (rajaus kuvassa 1). Linnustollisesti arvokkaan kohteen pinta-ala on 43,6 hehtaaria. Alue on luokiteltu II arvoluokan linnustokohteeksi. Kaupungin luontotietojärjestelmän mukaan alueella on runsas metsien peruslajisto. Lisäksi linnustoon kuuluvat mm. pikkusieppo, peukaloinen, palokärki, idänuunilintu, lehtokurppa, töyhtötiainen, uuttu- ja sepelkyyhky sekä kultarinta.

4.2. RASTILAN RINNEKORPI

Kaava-alueen eteläosassa sijaitseva Rastilan rinnekorpi on arvotettu kaupungin luontotietojärjestelmässä kohtalaisen arvokkaaksi eli III arvoluokan kasvillisuuskohteeksi (rajaus kuvissa 1 ja 3). Kohde on luontotietojärjestelmän kuvauksen mukaan ”kallioiden välisessä laaksossa sijaitseva kosteikkokokonaisuus, joka alkaa mäen päällä sijaitsevasta suosta ja jatkuu rinnettä ala Vartiokylänlahteen saakka. Suosta alkava osittain perattu puro ruokkii rinnelaaksoa, jonka mosaiikkimaiseen kasvillisuuteen sisältyy erilaisia korpityyppejä (mm. isoalvejuurikorpea) märkine painaumineen”. Kohdekuvauksessa mainitaan kolme Helsingissä silmälläpidettävää lajia (Kurtto 2003), jotka ovat hentosara, pyöreälehtikihokki ja mesimarja. Lisäarvoina mainitaan luonnontilaisuus (näyttävää kuusikkoa) ja kohteen laajuus.

Luontotietojärjestelmässä mainitut kasvilajit tavattiin myös kesällä 2010. Pyöreälehtikihokki tosin löydettiin vain rinnekorven alkulähteiltä

kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevalta nevalta. Kohteen luonnontila on jonkin verran heikentynyt korpialueen länsireunaan tehdyn ulkoilutien takia. Lisäksi kuviolla 2 (kuva 3) tehdyt hakkuut ulottuvat suolta tulevan puron varteen ja jakavat hyvin säilyneen metsäalueen kahteen puoliskoon. Kohteen suojeluarvoa lisää edustava vanhojen metsien linnusto: kesällä 2010 eteläosan korpialueelta tavattiin pikkusieppo, puukiipijä ja kuusitiainen.

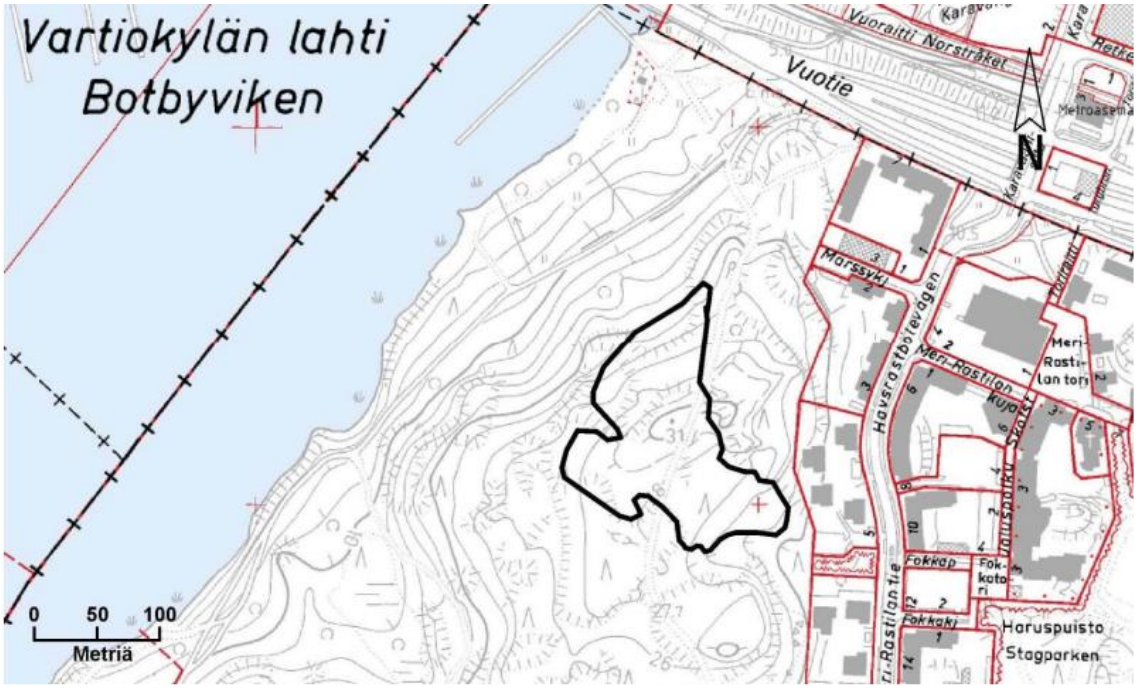
Kuva 6. Rastilan rinnekorven alkupäässä kasvaa myös järviruokoa, jota ei yleensä tavata kalliosoilta.

4.3. TERVALEPPÄLEHTO

Ranta-alueen pohjoispään tervaleppälehto (kuvio 7, kartta 3) on näyttävä, joskin kasvilajistoltaan tavanomainen. Lehdon puusto on varttunutta, osin vanhaakin, ja alue on säilynyt yhtenäisenä. Tervaleppälehto monipuolista alueen linnustoa (kesällä 2010 satakieli ja mustapääkerttu, joinakin vuosina myös uhanalainen pikkutikka). Entisen niittyalueen ja rannan välissä sijaitsevalla tervalepikolla on myös huomattava maisemallinen merkitys. Lehdon pinta-ala on noin 0,75 hehtaaria.

4.4. VARTIOKYLÄNLAHDEN LEPAKKOALUE

Koko Vartiokylänlahti rantavyöhykkeineen on kaupungin luontotietojärjestelmässä II arvoluokan lepakkokohde. Meri-Rastilan kaava-alueesta lepakkokohteen rajaukseen kuuluu kapea, enimmillään noin sadan metrin levyinen rantavyöhyke (rajaus kuvassa 1). Lähimpänä erityisenä lepakkokohteena mainitaan Vuotien pohjoispuolella sijaitseva Rastilan ulkoilumaja ympäristöineen. Meri-Rastilan kaava-alueelta on tavattu ainakin pohjalepakoita.

Kuva 7. Meri-Rastilan rauhoitettavaksi esitetyn muinaisrantakivikon sijainti. Lähde: Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2008–2017.

4.5. MERI-RASTILAN MUINAISRANTAKIVIKKO

Korkeimmalla kohdalla kuvion 1 (kuva 3) pohjoispäässä sijaitseva muinaisrantakivikko on Helsingin todennäköisesti laajin Litorinakauden rantakivikko (Salla 2004). Rantakivikon läpi kulkee ulkoilureitti, mutta se on muutoin säilynyt hyvin. Pyöristyneistä kivistä muodostuneen kivikon kohdalla ulkoilureitin itäpuolella on runsaasti suuria lohkareita, jotka kuuluvat samaan muodostumaan. Meri-Rastilan muinaisrantakivikkoa on esitetty Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa (2008) rauhoitettavaksi. Alueen pinta-ala on 1,78 hehtaaria. Luonnonsuojeluohjelman mukainen rajaus on kuvassa 7.

5. RAKENTAMISEN VAIKUTUKSET

Maankäyttöluonnoksen mukaan alueelle on tulossa noin 40 pienkerrostaloa, jotka sijoittuvat kahteen erilliseen korttelialueeseen, joista toinen on Vuotien ja kaava-alueen kallion välissä ja toinen kallioalueen eteläpuolella (kuva 8). Kortteleiden välinen kallioalue, ranta ja kaava-alueen lounaisosa jäävät rakentamattomiksi. Molemmille korttelialueille johdetaan kadut Meri-Rastilantieltä. Arvioitu rakennusala on noin 80 000 kerros-m^2, josta 55 000 sijoittuisi uuden alueen pohjoisosaan ja 25 000 kerros-m^2 eteläosaan. Toimitilan osuus olisi noin 10 000 kerros-m^2. Uusia asukkaita voisi tulla noin 2 000.

5.1. VAIKUTUKSET LINNUSTOON JA ARVOKKAISIIN LUONTOKOHTEISIIN

Rakentaminen on tiivistä, joten rakentamisalueella ei juuri säily alkuperäistä kasvillisuutta. Rakentaminen pienentää Vartiokylänlahden itärannan linnustollisesti tärkeää aluetta suunnilleen kolmanneksen. Huomattava osa rakentamisalueesta on kalliomaastoa, jonka pesimälinnusto on kesän 2010 selvityksen mukaan tavanomaista metsälajistoa. Myös linnustoltaan monipuoli-

semmista, kuusivaltaisista rinnemetsistä osa jää rakentamisalueiden alle. Jäljelle jäävää lähialueen puustoa joudutaan käsittelemään uudisrakentamisen ja uusien ulkoilureittien vuoksi. Puuston käsittely kohdistuu rakentamisen aiheuttamia muutoksia huonosti kestäviin ja varjostusta aiheuttaviin kuusiin, joista osa on iäkkäitä. Muutos metsän rakenteessa on suuri, kun kuusivaltainen metsä muutetaan harvapuustoisemmaksi, koivu- ja mäntyvaltaisiksi. Kaava-alueen pohjois- ja itäosa menettävät rakentamisen ja puuston käsittelyn vuoksi merkityksensä vanhan metsän lintujen pesimäalueena.

Kuva 8. Meri-Rastilan länsiosan maankäyttöluonnos (syyskuu 2010). Suunnitellut rakennukset sijoittuvat kallioalueen pohjoisrinteeseen ja eteläpuolelle. Myös nykyisen ostoskeskuksen kohdalle on suunniteltu uudisrakentamista, jota ei tarkastella tässä selvityksessä. Nykyiset rakennukset on merkitty pohjakarttaan harmaalla.

Kaava-alueen eteläpuolisen metsäalueen ulkoilukäyttö lisääntyy asukasmäärän kasvun myötä, joten uudisrakentaminen saattaa vaikuttaa myös sen pesimälinnustoon. Alueella ei tiettävästi pesi ihmisistä herkästi häiriintyviä lintulajeja, esimerkiksi petolintuja. Muutokset kaava-alueen eteläpuolella jäänevät vähäisiksi, jos alueelle ei tehdä uusia ulkoilureittejä ja linnustolliset arvot otetaan huomioon metsien käsittelyssä.

Arvokkaimmat kasvillisuuskohteet – tervaleppälehto ja rinnekorpi – jäävät rakentamisalueiden ulkopuolelle. Kaavaluonnoksessa ei osoiteta niille muitakaan toimintoja. Tervaleppälehdon luontoarvot säilyvät jos sen puustoa ei käsitellä. Rinnekorven säilymisen ehtona on korpialueen kosteusolojen pysyminen nykyisellään, puuston jättäminen luonnontilaan sekä riittävän suojapuuston säilyttäminen rakentamisalueen puolella. Alueen ”täysrauhoitus” ei välttämättä silti takaa luonnonarvojen säilymistä, sillä korpialueen kasvillisuus ja maapohja kestävät huonosti tallaamista, ja alueella liikkuminen tulee lisääntymään lähiympäristön rakentamisen myötä. Rinnekorven pesimälinnuista pikkusieppo on rauhallisten metsien laji, joka vain harvoin kelpuuttaa elinympäristökseen rakennettujen alueiden lähiympäristön.

Meri-Rastilan länsirannan rakentaminen ei todennäköisesti vaikuta kaava-alueen eteläpuolella sijaitsevan Länsi-Rastilan kallionevan (kartta 1) luonnontilaan; neva on pieni ja sijaitsee syrjässä ulkoilureiteistä. Muutokset lepakoille tärkeällä rantavyöhykkeellä jäävät vähäisiksi, sillä ranta on tarkoitus säilyttää metsäisenä. Luontotietojärjestelmän kuvauksen perusteella alueella elää lähinnä pohjanlepakoita, jotka sietävät rakentamisen aiheuttamia ympäristönmuutoksia useita muita lepakkolajeja paremmin. Kaavaluonnoksen mukainen rakentaminen ei luultavasti heikennä alueen merkitystä lepakoille. Metsäinen ja rakentamaton rantavyöhyke turvaa alueen säilymisen myös muiden eläinten kulkureittinä. Rantametsän tarjoama ekologinen yhteys toimii sitä paremmin, mitä leveämmäksi ja yhtenäisemmäksi rantametsä jätetään. Pohjoisrannan tervalepikko on tärkeä osa rantametsää.

Rauhoitettavaksi esitetyn muinaisrantakivikon pohjoiskärki sijoittuisi pihamaalle, mutta muu kivikko jää rakentamattomalle alueelle kortteleiden väliin.

5.2. VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMINEN

Rakentaminen muuttaa suuresti Meri-Rastilan länsiosan luonnonoloja. Luontoon kohdistuvat vaikutukset jäisivät kaavaluonnoksessa esitettyä pienemmiksi, jos molempien alueelle johtavien katujen viimeinen taloryhmä (4 rakennusta kummankin kadun päässä) jätettäisiin toteuttamatta. Tällöin osa länsirinteen kuusikosta voitaisiin säilyttää, eikä puustoa tarvitsisi käsitellä ulkoilutien ”metsäosuuden” kohdalla rannan lähellä. Puusto säilyttäminen on suotavaa ekologisen yhteyden toimivuuden ja virkistyskäytön kannalta.

Haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää lisäksi ottamalla luonnonarvot huomioon rakentamisalueen ulkopuolella. Alueelle soveltuvia lieventäviä toimenpiteitä ovat:

- rantavyöhykkeen säilyttäminen metsäisenä ja mahdollisimman leveänä viherkäytävänä
- pohjoisrannan tervalepikon säilyttäminen luonnontilaisena
- suojapuuston (nykyisen rinnemetsän, kuvio 3, s. 5) jättäminen rinnekorven kohdalle ulkoilutien ja uusien asuinrakennusten väliin
- rinnekorven ja lähiympäristön puuston (kuvio 9, s. 5) jättäminen luonnontilaan

- kaava-alueen eteläpuolisen metsän säilyttäminen nykyisellään (ei uusia reittejä tai vanhan puuston käsittelyä)
- sataman säilyttäminen nykyisen kaltaisena (ei uusia huoltorakennuksia, pysäköintipaikkoja tai kulkuyhteyksiä laitureille nykyisten eteläpuolelle).

6. LÄHDEVIITTEET

Anon. 2008: Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2008–2017. Elokuu 2008.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2010: Luontotietojärjestelmä 15.4.2002–5.5.2010. Linnustollisesti arvokkaat kohteet (koonnut M. Koivula), arvokkaat kasvisto- ja kasvillisuuskohteet (koonneet A. Kurtto & L. Helynranta), arvokkaat lepakkokohteet (koonnut Y. Siivonen). Ote Meri-Rastilan alueelta.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2. painos. – Helsingin yliopisto, Eläinmuseo, Helsinki.

Kurtto, A. 2003: Helsingissä uhanalaiset, silmälläpidettävät ja muuten huomionarvoiset putkilokasvit. Julkaisematon raportti 12.12.2002, päivitetty osin 20.5.2003. Helsingin kaupungin ympäristökeskus.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Uhanalaisten lajien II seurantatyöryhmän mietintö. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Salla, A. 2004: Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä. Kohde 2119. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 6/2004.

Väre, S. & Krisp, J. 2005: Ekologinen verkosto ja kaupunkien maankäytön suunnittelu. Suomen Ympäristö 780: 1–52. Ympäristöministeriö, Helsinki.

MERI-RASTILAN MUINAISRANTAKIVIKKO

Antti Salla 2009-10-13

Viimeisen jääkauden lopulla meren pinta oli Helsingin seudulla yli 100 metriä nykyistä korkeammalla, koska mannerjää oli painanut maankuoren kuopalle. Jään vähitellen sulaessa alkoi maankuoren hidas palautuminen, joka näkyy edelleen hidastuvana maan kohoamisena. Helsingissä kohoamisnopeus on nykyään 2,5 mm vuodessa.

Suomen etelärannikko oli siis kokonaan meren peitossa, ja siksi täällä maan pinnan jokainen kohta on ollut joskus rantaviivalla.

Rantavyöhykkeeseen saattoi muodostua kivikko rantavoimien (aallot ja jää) vaikutuksesta, jos riittävän suuren merenselän rannalla oli kivistä moreenia, ja meren pinnan korkeus muuttui riittävän hitaasti tai ei ollenkaan. Rantavyöhykkeessä aallot ja tyrskyt huuhtoivat moreenista hienoaineksen mereen, ja kivet jäivät jäljelle. Keväisin, kun meren jääpeite lämpeni ennen sulamistaan, se laajeni (kuten kaikki esineet lämmetessään) ja puski rannan kiviä valliksi tai kasaksi. Tätä tapahtuu rannoilla nykyäänkin.

Meri-Rastilan kallioselänteen korkeimmat kohdat kohosivat luotoina Litorina-merestä noin 8 000 vuotta sitten. Rantavoimat alkoivat heti työstää kallion pintaa peittävää moreenia, ja kasasivat luodolle tiiviin kivikon eli pirunpellon. Meren pinnan edelleen laskiessa ja luodon kasvaessa isommaksi saareksi rantavoimat huuhtoivat moreenista harvempaa kivikkoa, jossa oli paikoin myös suuria lohkareita. Noin 5000 vuotta sitten meren pinta alkoi laskea niin nopeasti, että rantavoimat eivät ehtineet enää synnyttää moreenista kivikkoa.

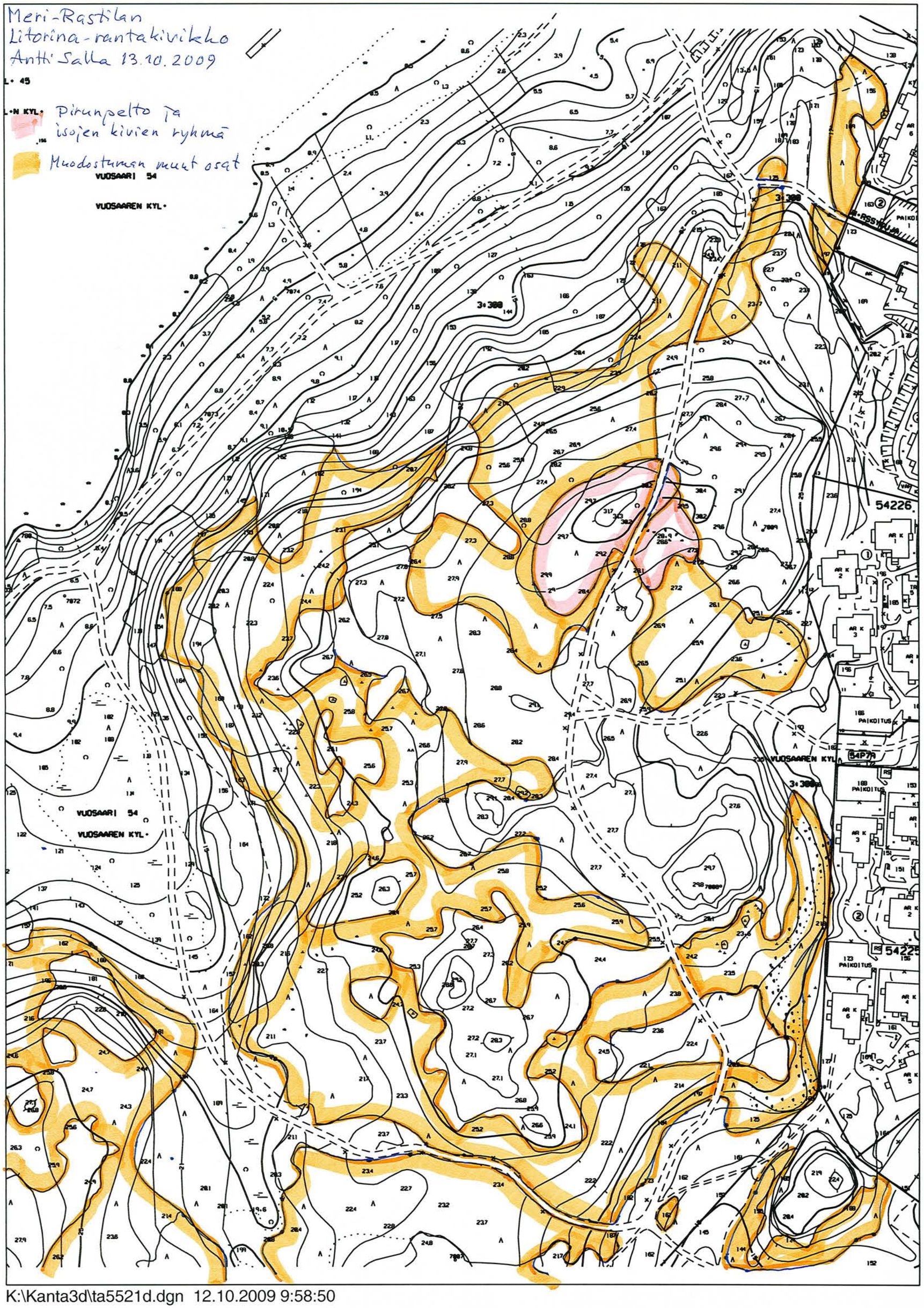
Meri-Rastilan muodostuma on Helsingin laajin muinaisrantakivikko, ja se on nykyään noin 17–31 metriä meren pinnan yläpuolella. Kallioselänteen lounaispäässä Kortlahden rannalla kivikko jatkuu kuitenkin alemmaksi lähes nykyiseen rantaan asti.

Litorina-meri oli Itämeren nuorin kehitysvaihe. Yllä kuvatulla tavalla ovat syntyneet myös Itämeren aikaisempien vaiheiden rantamuodostumat. Yoldia-muodostumat ovat Helsingin seudulla noin 60 metrin korkeudessa nykyisen meren pinnasta, ja Ancylus-muodostumien korkeustaso noin 40-50 metriä.

Meri-Rastilan
Litorina-rantakivikko
Antti Salla 13.10.2009

Pirunpelto ja isojen kivien ryhmä

Muodostuman muut osat

K:\Kanta3d\ta5521d.dgn 12.10.2009 9:58:50

Meri-Rastilan
kitonina-rantakivikko
Antti Salla 13.10.2009

VARTIOKYL.-NLAHTI

Pirunpelto ja isojen kivien ryhmä

Muodostuman muut osat

KORTLAHTI

MERI-RASTILA

K:\Kanta3d\ta5521d.dgn 12.10.2009 10:09:21

ARVOKKAAT LUONTOKOHTEET

Helsingin kaupungin ympäristökeskus

Luontotietojärjestelmän aineistosta:

Luontotietojärjestelmän www.hel.fi/luontotieto virkaversio

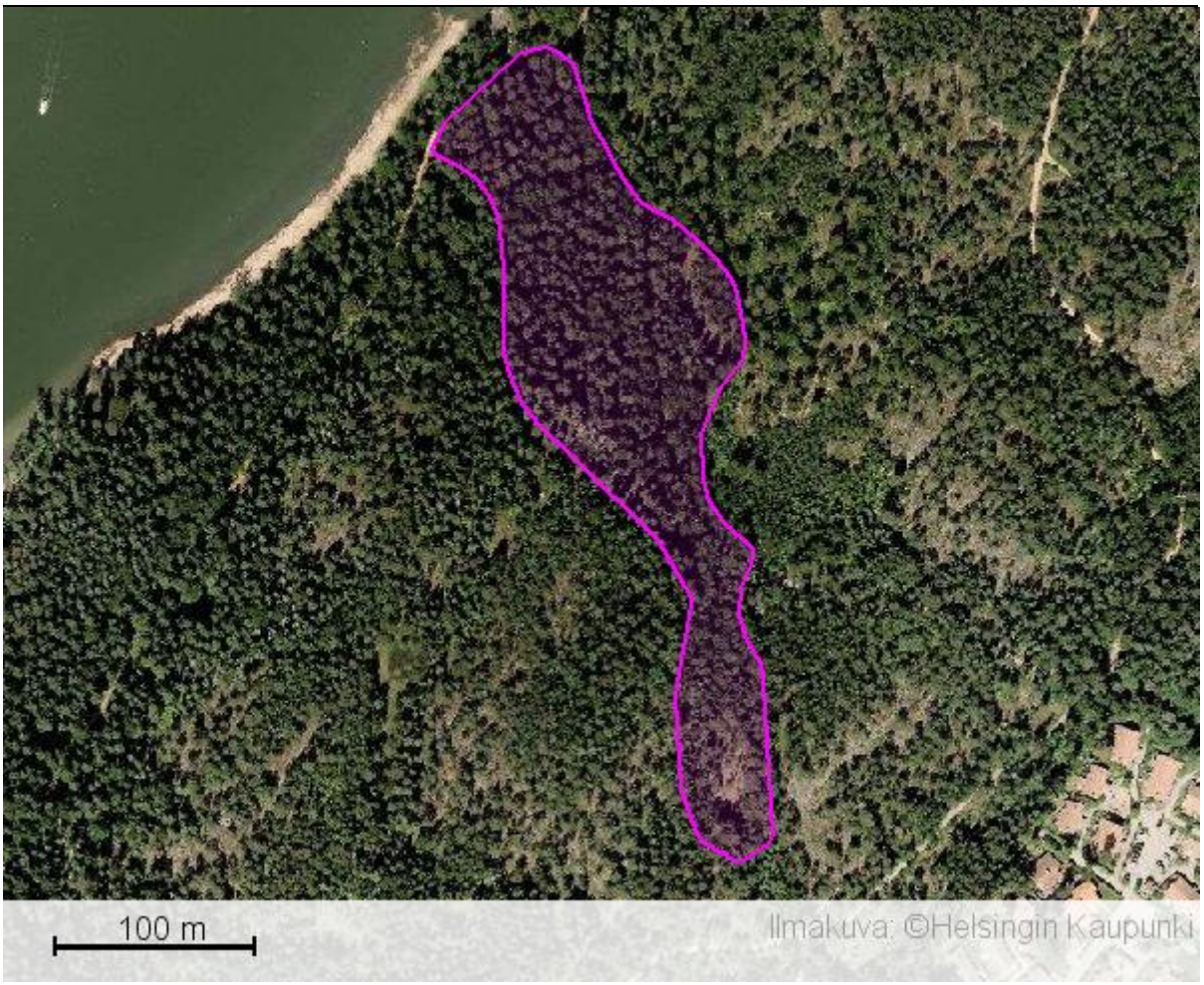
- arvokkaat kasvisto- ja kasvillisuuskohteet, tiedot poimittu 21.8.2013
- linnustollisesti arvokkaat kohteet, tiedot poimittu 3.10.2013
- lepakoille tärkeät alueet, tiedot poimittu 3.10.2013
- geologisesti arvokkaat kohteet, tiedot poimittu 21.8.2013
- kääpäkohteet, tiedot poimittu 3.10.2013
- metsäkohteet (Metso-elinympäristötyypit, Metso-kohteiden arvoluokat), tiedot poimittu 21.8.2013

ARVOKKAAT KASVILLISUUS- JA KASVISTOKOHTEET
RASTILAN RINNEKORPI (18/91)

Pinta-ala (kartalta) 2,6 ha

>> Näytä karttakuva: Kiinteistörajakartta | Opaskartta | Maaperäkartta | **Ilmakuva** | Ei karttakuvaa

>> Näytä kohdetunnus:

Arvoluokka

II huomattavan arvokas Arvoluokituksen perusteet

Kohdekuvaus

KUVAUS- JA LAJITIEDOT: Kohde on kallioiden välisessä laaksossa sijaitseva kosteikkokokonaisuus, joka alkaa mäen päällä sijaitsevasta pienestä suosta ja jatkuu rinnettä alas lähes Vartiokylänlahden rantaan saakka. Pieni suo on pääosin upottavan vetinen ja kalliosoille harvinaislaatuisesti ruovikkoinen. Vallitsevan karun nevan lisäksi suossa on etenkin laidoilla korpimaisia ja rämemäisiä osia. Suosta alkava osittain perattu puro ruokkii rinnelaaksoa, jonka mosaiikkimaiseen kasvillisuuteen sisältyy erilaisia korpityyppejä (mm. isoalvejuurikorpea) märkine painaumineen.

ARVOLUOKKA: II (alueellisesti uhanalainen laji hentosara ja Helsingissä vaarantunut laji pyöreälehtikihokki). Lisäarvoina Helsingissä silmälläpidettävä laji mesimarja, Helsingissä muuten huomionarvoinen laji maariankämmekkä sekä kohteen luonnontilaisuus (näyttävää kuusikkoa) ja laajuus.

RAJAUKSEN PÄIVITYS V. 2005: Rajausta on supistettu seuraamaan paremmin kosteikkokuvion luontaisia rajoja.

RAJOITUKSET JA SUOSITUKSET: Tarpeetonta kulkemista kohteen kosteimmissa osissa on syytä välttää herkästi haavoittuvien kosteikkopintojen takia.

TAPAHTUMA

Pvm	**31.12.2012**
Tapahtumatyyppi	Kohteen arvotus tai arvon muutos
Kuvaus	Kohteen arvoluokka on muuttunut. Muutos tehty v. 2012 arvoluokkapäivityksen yhteydessä. Lisätietoa aineistokuvauksessa.
Pvm	**28.2.2006**
Tapahtumatyyppi	Päivitys
Kuvaus	Kohteen rajausta ja tietoja on päivitetty. Päivityskartoitus on tehty vuonna 2005.
Tapahtumatyyppi	Aineistosalaus
Kuvaus	Kohteen tietoja Internet-versiossa on rajattu.

Kohteen lajihavainnot

Aineistokuvaus

© Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Luontotietojärjestelmä

LINNUSTOLLISESTI ARVOKAS KOHDE
VARTIOKYLÄNLAHDEN ITÄPUOLINEN METSÄ (274/99)

Pinta-ala (kartalta) 43,58 ha

>> Näytä karttakuva: Kiinteistörajakartta | Opaskartta | Maaperäkartta | **Ilmakuva** | Ei karttakuvaa

>> Näytä kohdetunnus:

Arvoluokka

II

Arvoluokituksen perusteet

Kohdekuvaus

Kuusivoittoinen metsäalue, jossa kuivia männiköitä, reheviä, lehtomaisia metsäalueita ja paikoin hyvin vanhaa puustoa sekä lahopuita. Paljon ulkoilukäyttöä erityisesti reunaosissa; lounaisosassa pieni suoalue.

AVAINTEKIJÄT: Vanha puusto, lahopuut, rauhallisempi keskiosa, suoalue, tervalepikot, lehtomaiset painanteet. PESIMÄLINNUSTO: Runsas metsien peruslajisto, lisäksi pikkusieppo, peukaloinen, palokärki, idänuunilintu, lehtokurppa, töyhtötiainen, uuttu- ja sepelkyyhky, kultarinta ym. HUOM! kohteessa luottamuksellisia pesimätietoja.

TAPAHTUMA

Tapahtumatyyppi	Päivitys
Kuvaus	Huom! Kohteessa luottamuksellisia pesimätietoja. (2005-2010)
Tapahtumatyyppi	Aineistosalaus
Kuvaus	Kohteen tietoja Internet-versiossa on rajattu.

Kohteen lajihavainnot

Aineistokuvaus

© Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Luontotietojärjestelmä

LEPAKKOKOHTEET
VARTIOKYLÄNLAHTI (31/03)

Pinta-ala (kartalta)	202,86 ha
Digitoija ja pvm	SP,8.1.2004

>> Näytä karttakuva: Kiinteistörajakartta | Opaskartta | Maaperäkartta | **Ilmakuva** | Ei karttakuvaa

>> Näytä kohdetunnus:

Arvoluokka

II	Tärkeä lepakkoalue	Arvoluokituksen perusteet

Kohdekuvaus

Alue on laaja. Se käsittää monia pienvenesatamia ja veneitä varten ruovikkoon ruopattuja kanavia, joissa erityisesti vesisiippa mielellään saalistaa.

AVAINTEKIJÄT/UHKATEKIJÄT/HOITOSUOSITUS: Vesisiipat saalistavat mielellään pienvenesatamissa ja veneitä varten ruovikkoon ruopatuissa kanavissa. Muilla rannoilla vesisiippaa on harvakseltaan. Yleensä laji vaatii rantapuuston suojaan. Vesisiippa käyttää selvästi lentoreitin kiintopisteinä Vuosaaren siltojen tukitolppia. Erityisesti Kortlahti tarjoaa vesisiipalle suotuisan saalistuspaikan. Pohjanlepakolle alue tarjoaa runsaasti saalistuspaikkoja. Ne lentävät ruovikoiden päällä ja aukkopaikoissa. Lisäksi ne saalistavat venesatamien yllä. Erityisen hyviä pohjanlepakkopaikkoja ovat Koivuniemen venesatama (pieni kolonia), Puotilan kartanon puisto ympäristöineen, Rastilan ulkoilumaja (entinen kartano) ympäristöineen ja Ramsinkannas ympäristöineen. Muut rannat ovat harvakseltaan säännöllisesti pohjanlepakoiden käytössä. Pikkulepakkoa on havaittu Maarlahdessa. Viiksisiippaa on havaittu Vuosaaren sillan ja Ramsinniemen välisellä alueella. Alue on laaja ja vaikuttaa siltä, että viiksisiippa käyttää lähimpänä rantaa sijaitsevia metsiä. Tuuliolojen mukaan viiksisiipat hajaantuvat tai kerääntyvät tietyille alueille. Rastilan ulkoilumajan pohjoispuolinen metsä on todennäköisesti ollut ennen sillan rakennusta hyvä viiksisiippa-alue. Nykyään yhteydet ovat siltojen takia poikki ja viiksisiippa ei havaittu alueella. Ramsinniemestä lepakoilla on hyvä lentoyhteys Vartiosaareen. Pikku Kortlahdestä pääsee rantametsiä pitkin Kallahden suuntaan. Koivuniemestä länteen pitkin Marjaniemen etelärantaa Strömsinlahteen saalistaa harvakseltaan pohjanlepakoita ja muutama yksittäinen vesisiippa. Myös Marjaniemen katujen yllä saalistaa muutama pohjanlepakko. Vartionkylän lahden koillispuolella sijaitsevan kangaslammen läheisyydessä saalistaa muutama pohjanlepakko ja vesisiippa. Lepakoilla lienee alueella useita koloniapaikkoja. Kolonioita on löytynyt yleisöhavaintojen perusteella. Uhkatekijöitä ovat rakentaminen, rantapuuston poistaminen ja muu alueen "siistiminen". Lepakoiden kannalta rantapuusto tulisi säilyttää ja rannat tulisi säilyttää sokkeloisina. Lepakoiden kulkureiteillä tulisi säilyttää puustoa kiintopisteinä. Isoja aukkopaikkoja esim. uimarantoja ei tulisi sijoittaa alueelle. Viiksisiipat karttavat valoa, joten viiksisiippa-alueita ei tulisi tarpeettomasti valaista.

SIJAINTI: Alue sijaitsee Puotilan ja Vuosaaren välissä. Alueen rajat muodostuvat seuraavasti: Koivuniemi - Maarlahti - Puotinkylän kartano - Varjakanranta - Vartiokylänlahden perä - Rastilan ulkoilumaja - Kortlahti - Pikku Kortlahti - Ramsinniemi.

JULKAISU

Raportti

Nimi	**Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003**
Tekijä	Yrjö Siivonen
Sarja	Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 3/2004
Painopaikka	Helsinki
Vuosi	2004
Linkki	Linkki

Kohteen lajihavainnot

Aineistokuvaus

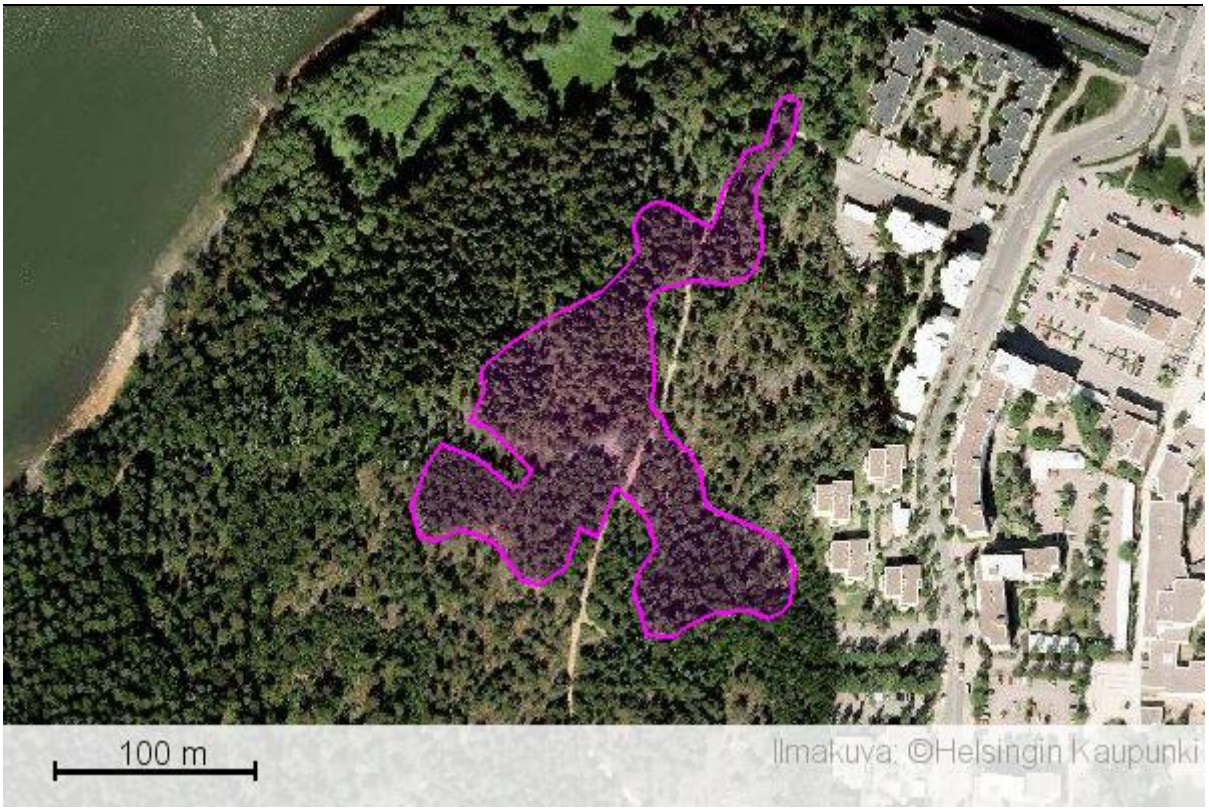
© Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Luontotietojärjestelmä

GEOLOGISESTI TAI GEOMORFOLOGISESTI ARVOKAS KOHDE
MUINAISRANTAKIVIKKO, MERI-RASTILA (21-19)

Pinta-ala (kartalta)	1,83 ha
Huomioon otettavaa	Komea nähtävyys. Luonnonsuojelu-, opetus- ja tieteellistä arvoa.
Digitoija ja pvm	SPE,27.4.2002

>> Näytä karttakuva: Kiinteistörajakartta | Opaskartta | Maaperäkartta | **Ilmakuva** | Ei karttakuvaa

>> Näytä kohdetunnus:

Arvoluokka

1 Suuri arvo

Kohdekuvaus

Litorina-meren rantakivikko ja lohkareikko tasolla 30 m mpy. Ikä noin 7000 v. Kivet ovat pyöristyneitä, kooltaan 20-80 cm, isot lohkareet ovat kulmikkaita.

Sijainti: Vuosaari, Meri-Rastila. Koko: Parhaiten säilynyt tiheä kivikko 30 m x 60 m. Lisäksi laajemmalla alueella (pituus 400 m) on samaan muodostumaan kuuluvia pienempiä kivikkoja ja lohkareita. Tila 2.5.2003: Lähes luonnontilainen, tosin muodostuma on katkaistu ulkoilutiellä.

TAPAHTUMA

Tapahtumatyyppi	Kohteen arvotus tai arvon muutos
Kuvaus	Kohteen rajausta on muutettu v. 2012 päivityksessä

JULKAISU

Raportti

Nimi	**Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä**
Tekijä	Antti Salla
Sarja	Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 6/2004
Painopaikka	Helsinki

Vuosi	2004
Linkki	Linkki

Aineistokuvaus

© Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Luontotietojärjestelmä

GEOLOGISESTI TAI GEOMORFOLOGISESTI ARVOKAS KOHDE
SIIRTOLOHKARE, MERI-RASTILA (22-201)

Pinta-ala (kartalta)	0,01 ha
Digitoija ja pvm	1.4.2013

>> Näytä karttakuva: Kiinteistörajakartta | Opaskartta | Maaperäkartta | **Ilmakuva** | Ei karttakuvaa

>> Näytä kohdetunnus:

Kohdekuvaus

Graniittinen kulmikas siirtolohkare. Koko 7 x 6 x 3,5 m.

Sijainti: Meri-Rastila.

TAPAHTUMA

Tapahtumatyyppi	ei tapahtumatyyppiä
Kuvaus	Kohde lisätty ltj-aineistoon 2012 päivityksessä.

Aineistokuvaus

© Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Luontotietojärjestelmä

KÄÄPÄKOHTEET JA ORVAKKAKOHTEET
MERI-RASTILAN METSÄ (6)

Pinta-ala (kartalta)	40,68 ha
Digitoija ja pvm	SEL,9.2.2012

>> Näytä karttakuva: Kiinteistörajakartta | Opaskartta | Maaperäkartta | **Ilmakuva** | Ei karttakuvaa

>> Näytä kohdetunnus:

Arvoluokka

I	Hyvin arvokas kääpäalue	Arvoluokituksen perusteet

Kohdekuvaus

Meri-Rastilan metsä muodostuu suurelta osin luonnontilaisen kaltaisista vanhemmista kangas- ja kalliometsistä. Aluetta monipuolistavat muutamat korpikuviot sekä alueen luoteis- ja eteläreunan lehdot. Alueen kalliometsissä on vaihtelevia määriä mäntylahopuuta niin pystyssä kuin maapuinakin. Kelojen ja kelomaapuiden määrä on paikoin huomattava. Alueen kuusivaltaisissa metsissä lahoaa monin paikoin runsaasti eri-ikäistä kuusilahopuuta. Laadukkainta kuusilahopuuta löytyy muutamilta alueen länsiosan kuvioilta sekä yksittäisiltä kuvioilta eri puolilta aluetta. Kuusilahopuihin kuuluu myös vanhoja sammalpeitteisiä maapuurunkoja eli alueelta löytyy kaikenikäistä kuusilahopuuta.

Koivulahopuuta esiintyy harvakseltaan niin kangas-, kallio- kuin lehtometsissä. Tavanomaista laadukkaampi koivulahopuukeskittymä löytyy alueen pohjoisosasta. Harmaa- ja tervaleppää sekä raitaa on lahopuuna merkittäviä määriä alueen luoteisosan rantalehdoissa. Jonkin verran löytyy myös pihlajalahopuuta.

LAJITIEDOT

Meri-Rastilan selvitysalueelta havaittiin syksyn 2011 selvityksessä peräti 89 kääpälajia ja 7 muuta indikaattoriarvoa omaavaa kääväkästä (liite 2). Lisäksi alueelta on vuodelta 2010 havainto (Olli Manninen) yhdestä kääpälajista, jota ei havaittu vuoden 2011 selvityksessä. Alueelta havaittu kokonaislajimäärä on siis 90 lajia, mikä on enemmän kuin yhdelläkään toisella vuoden 2011 selvitysalueella. Lajimäärä on inventoituun pinta-alaan ja selvitystunteihin katsoen korkea ja kertoo osaltaan alueen elinympäristöjen monipuolisuudesta ja kääpälajistollisesta rikkaudesta.

Havaituissa lajeissa on peräti 53 arvokkaita elinympäristöjä indikoivaa lajia (46 kääpälajia ja 7 muuta kääväkästä). Havaittuihin lajeihin kuuluu yksi valtakunnallisesti vaarantunut laji (kuusensitkokääpä), yksi hemiboreaaliselta vyöhykkeeltä hävinneeksi arvioitu laji (käpäläkääpä), kuusi alueellisesti uhanalaista lajia (istukka-, korpilude-, kuusen-, lumo ja ruostekääpä sekä rustikka) sekä neljä valtakunnallisesti silmälläpidettävää lajia (heltta-aidas-, kirjokeri-, korkkikerros- ja punakerikääpä). Lisäksi alueelta havaittiin mahlakääpää, jonka osalta uhanalaisuusluokitusta ei ole pystytty tekemään (luokka DD).

Ruostekääpiä havaittiin peräti 16 kertaa, kirjokerikääpiä kuudesti, rustikkaa kolmesti, heltta-aidas-, lumo-, mahla- ja punakerikääpiä kahdesti ja loppuja lajeista kerran. Alueelta havaittu orvakka (Steccherinum tenuispinum) on niin harvinainen, että se on vasta äskettäin havaittu Suomesta ja lajilla ei ole vuoden 2011 lopussa vielä suomenkielistä nimeä. Muita Helsingin oloissa erityisen harvinaisia lajeja ovat kruunuhaarakas, lumikonkääpä, pajunkääpä, paperiludekääpä, pikireunakääpä, silokääpä ja vuohenkääpä.

Meri-Rastilan metsillä on selvitysten perusteella Helsingin oloissa huomattavaa merkitystä niin kuusesta, männystä kuin koivustakin riippuvaisen kääpälajiston suojelun kannalta. Kuusilajiston rikkautta indikoivat etenkin ruostekäävän runsas esiintyminen sekä havainnot istukka-, lumo- ja korkkikerroskäävästä. Jonkin verran merkitystä alueella on myös haavasta ja raidasta riippuvaisen lajiston kannalta.

ARVOLUOKKA

Arvoluokka I (hyvin arvokas kääpäalue) useiden eri kriteerien perusteella. Kappaleet ARVOLUOKAN PERUSTEET, ARVOJEN YLLÄPITOON LIITTYVÄT SUOSITUKSET SEKÄ MAASTOTYÖT JA SELVITYKSEN KATTAVUUS

JULKAISU

Raportti

Nimi	**Helsingin metsien kääpäselvitys 2011 -loppuraportti**
Tekijä	Keijo Savola
Sarja	Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 5/2012
Vuosi	2011
Linkki	Linkki

Kohteen lajihavainnot

Aineistokuvaus

© Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Luontotietojärjestelmä

ARVOKKAAT METSÄKOHTEET
MERI-RASTILA (M7/11)

Pinta-ala (kartalta) 64 ha

>> Näytä karttakuva: Kiinteistörajakartta | Opaskartta | Maaperäkartta | **Ilmakuva** | Ei karttakuvaa

>> Näytä kohdetunnus:

Kohdekuvaus

Kohdelomake M7 (pdf)
Kohdelomakkeessa on kerrottu kohteen kuvaus, elinympäristöt, puustotiedot, lajisto, vieraslajit, edustavuus, luonnontilaisuus ja muuttuneisuus sekä mahdolliset hoito- ja ennallistamistoimenpidesuositukset ym.

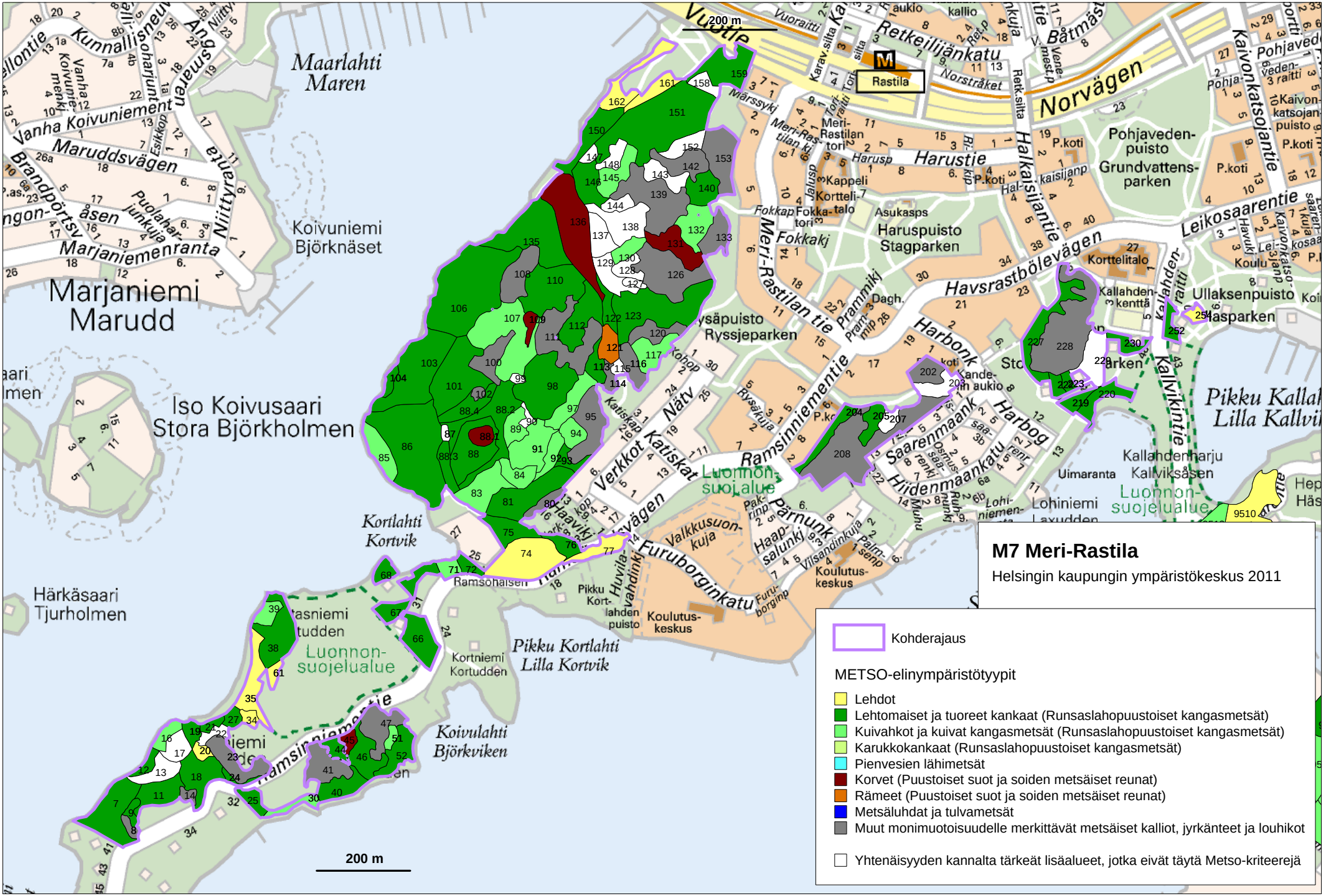
Kohteeseen kuuluvat kuviot on alle linkitetyissä kartoissa teemoitettu elinympäristötyypeittäin ja kriteeriluokittain. Elinympäristötyypeistä ja kriteeriluokista on kuvaus aineistokuvauksessa.
Kartta: Elinympäristötyypit (pdf)
Kartta: Kriteeriluokat (pdf)

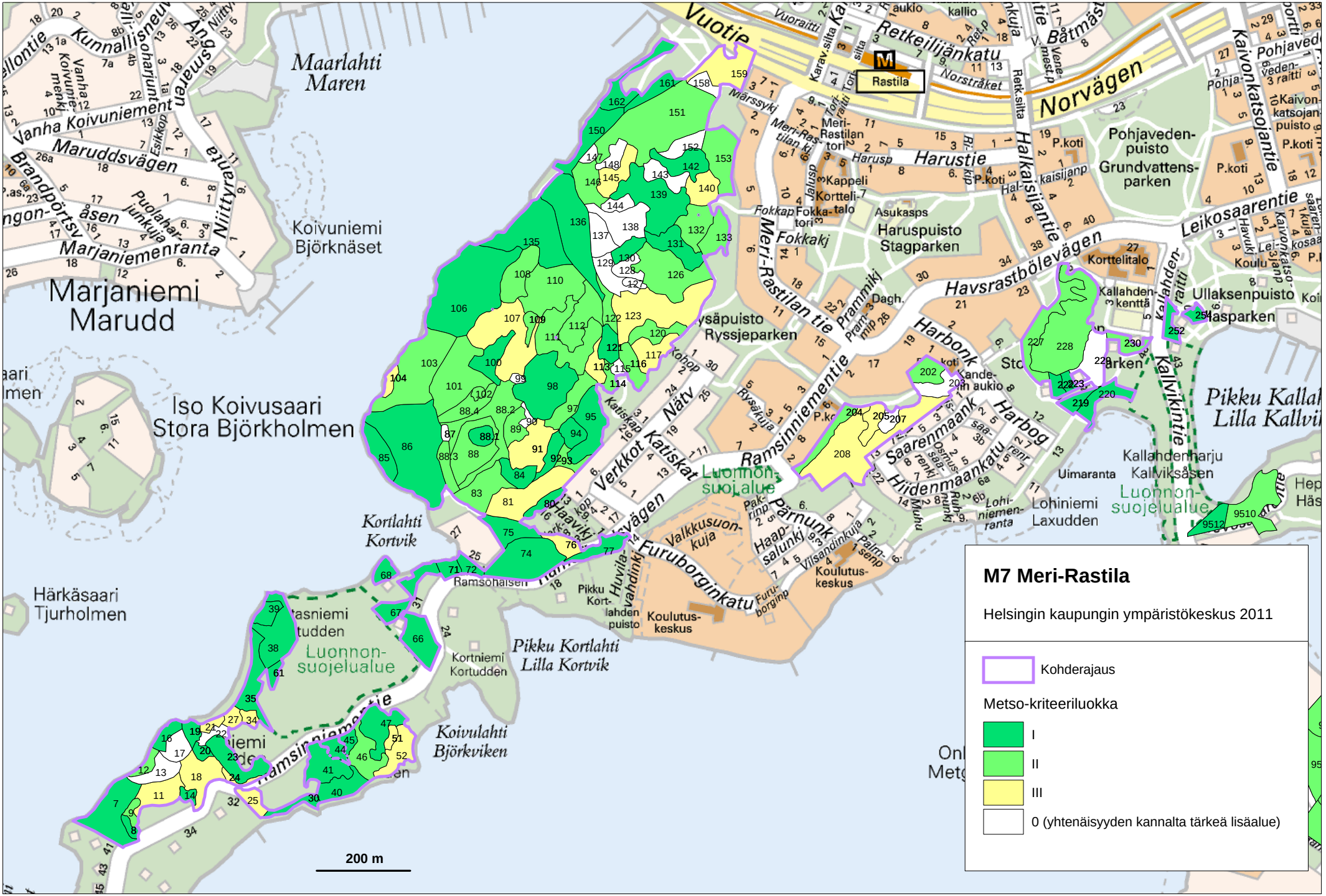
Valokuvia kohteesta. Innofor Finland Oy.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Koostetaulukossa on esitetty mm. kuvioiden elinympäristötyypit ja kriteeriluokat taulukkomuodossa sekä kohteen lajistoa ja lahopuutietoja puulajeittain.
Koostetaulukko (Excel)

Aineistokuvaus

© Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Luontotietojärjestelmä

M7 Meri-Rastila
Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2011
Kohderajaus
METSO-elinympäristötyypit
Lehdot
Lehtomaiset ja tuoreet kankaat (Runsaslahopuustoiset kangasmetsät)
Kuivahkot ja kuivat kangasmetsät (Runsaslahopuustoiset kangasmetsät)
Karukkokankaat (Runsaslahopuustoiset kangasmetsät)
Pienvesien lähimetsät
Korvet (Puustoiset suot ja soiden metsäiset reunat)
Rämeet (Puustoiset suot ja soiden metsäiset reunat)
Metsäluhdat ja tulvametsät
Muut monimuotoisuudelle merkittävät metsäiset kalliot, jyrkänteet ja louhikot
Yhtenäisyyden kannalta tärkeät lisäalueet, jotka eivät täytä Metso-kriteerejä
200 m
Maarlahti
Maren
Koivuniemi
Björknäset
Marjaniemi
Marudd
Iso Koivusaari
Stora Björkholmen
Härkäsaari
Tjurholmen
Kortlahti
Kortvik
Pikku Kortlahti
Lilla Kortvik
Koivulahti
Björkviken
Luonnon-
suojelualue
Norvägen
Rastila
Pohjaveden-
puisto
Grundvattens-
parken
Haruspuisto
Stagparken
Ryssjeparken
Havsrastbölevägen
Harustie
Halkaisijantie
Meri-Rastilan tie
Ramsinniementie
Furuborginkatu
Koulutus-
keskus
Kallahden-
harju
Kallviksåsen
Lohiniemi
Laxudden
Uimaranta
Pikku Kallahti
Lilla Kallvik
Kallvikintie
Leikosaarentie
Ullaksenpuisto
Hasparken
Kaivonkatsojantie
Pohjavedentie
Retkeilijänkatu
Vuorailtti
Vuottie
Marjaniemenranta
Maruddsvägen
Vanha Koivuniementie
Kunnallisneuvoksenranta
Niittyrannanta
Brandpörtsvägen
Puolahar-
junkuja
Ramsöhalsen
Pikku Kort-
lahden
puisto
Kortniemi
Kortudden
Valkkusuon-
kuja
Huvila-
vahdinki
Pärnunk
Haap-
salunki
Viljandinkuja
Palm-
senp
Hiidenmaankatu
Saarenmaank
Harbog
Harbonk
Prammiki
Fokkakj
Fokkap
Meri-Rastilan ki
Märssyki
Karav.-silta
Retk.-silta
Norstråket
Vuoraitti
Vanha Koivuniementie
Maruddsvägen
Marjaniemenranta
Havsrastbölevägen
Ramsinniementie
Furuborginkatu
Kallahden-
kenttä
Korttelitalo
Kappeli
Kortteli-
talo
Fokka-
tori
Meri-
Rastilan
tori
Asukasps
Dagh.
Kande-
n aukio
Koulu
Havukj
Kaivonkatso-
saarenkuja
Pohjaveden-
puisto
P.koti
Luonnon-
suojelualue
Kallahdenharju
Kallviksåsen
Lohiniemi
Laxudden
Uimaranta
Pikku Kallahti
Lilla Kallvik
Kortniemi
Kortudden
Pikku Kortlahti
Lilla Kortvik
Koivulahti
Björkviken
Koulutus-
keskus
Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 002/2013

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 002/2013

HELSINGIN METSIEN LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA MERKITTÄVIEN KOHTEIDEN INVENTOINTI (METSO- toimintaohjelmakohteet)

1 KOHTEEN PERUSTIEDOT

Kohteen nimi: Meri-Rastila

Kohteen tunnus: M7

Kohteen sijaintialue (rakennusviraston aluesuunnittelualue): Etelä-Vuosaari

Kohteen Metsäsuunnitelman aluenumero ja metsäsuunnitelmanumero: 154/314

Maastoinventoinnin ajankohta (pvm): 5.-8.9.2011

2 METSO -KOHTEEN YLEISKUVAUS

Meri-Rastilan ja Ramsinniemen luonto on pienipiirteisen monimuotoista. Kohteelta löytyy niin rantaluontoa ja järeäpuustoisia metsiä kuin vaikuttavia kalliomuodostelmia ja korpipainanteita. Useita selvästi havaittavia muinaisrantojen kivikkovöitä on muun muassa kuvioilla 8, 31, 81, 86, 88,4, 112, 130 ja 142.

Meri-Rastilan metsät ja kalliot muodostavat ekologisen askelkiven Ramsinniemen, Rastilannevan ja Kallahdenharjun luonnonsuojelualueiden välille.

Kohde sisältää seuraavia elinympäristötyyppejä, joista METSOn valintaperusteiden luokkien I - III pinta-alat, mahdollisten muiden kohteiden pinta-alat ja kohteen kokonaispinta-ala ovat:

	I (ha)	**II (ha)**	**III (ha)**	**YHTEENSÄ**
Lehto	3		0,1	3,1
Runsaslahopuustoinen kangasmetsä	15,3	13,8	9,1	37,4
Pienveden lähimetsä				
Korpi/ räme/ suon reunametsä	2,5	0,1		2,6
Metsäluhta tai tulvametsä				
Maankohoamisrannikon kohde				
Harjun paahdeympäristö				
Puustoinen perinneympäristö				
Kalkkikallion tai ultraemäksisen maan metsä				
Muu kallio-, jyrkänne- tai louhikkometsä	5,2	6,9	2,1	14,2
Muita alueita				4,8
			YHTEENSÄ	**61,9 ha**

KOHDE SISÄLTÄÄ:

Metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä:

Rehevä lehtolaikku kuviolla 162. Kuvio 121 on vähäpuustoinen räme ja kuvio 88.1 rehevä lehtokorpi. Kuvioilla 88, 88.2 ja 89 on noronvarsimetsää.

Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppejä:

Ei

Etäisyys lähimmälle suojelualueelle noin 0 km

Suojelualueen nimi: Ramsinniemen lehdon, Rastilan nevan ja Kallahdenharjun **l**uonnonsuojelualueet

Suojelualueen tyyppi:

Ramsinniemen lehto	YTM 630, drno 09125 361 89 127, 5.6.1990
Rastilan neva	LUO 131, drno 0195 LO212-251,13.12.1995
Kallahdenharju	SCI F10 100063

Kuviot 35, 38, 39, 66 ja 67 rajautuvat suoraan Ramsinniemen ja kuvio 220 Kallahdenharjun luonnonsuojelualueeseen. Kuviot 41, 44, 45 ja 47 sijaitsevat Ramsinniemen luonnonsuojelualueen välittömässä läheisyydessä. Kuviot 204 ja 208 sijaitsevat Rastilan nevan ja kuviot 220 ja 230 Kallahdenniemen luonnonsuojelualueen välittömässä läheisyydessä.

3 PUUSTOTIEDOT

Puuston ikäjakauma

Ikä, vuotta	0-30	31-60	61-90	91-120	120+
Pinta-ala ha	3,9	3,3	10,4	11,4	33,7

Elävän puuston puulajisuhteet kohteella:

Kohteella on runsaasti yli 100-vuotiaita järeäpuustoisia metsiä. Kallioiden männyt ovat pääosin yli 120-vuotiaita. Ikäjakaumaltaan ja puulajisuhteiltaan erirakenteisia ja kehityskelpoisia metsiä on kohteella kohtalaisesti.

Kangasmetsät ja korpijuotit ovat kuusivaltaisia ja kallioiden reunoilla on myös kuivahkon kankaan mäntyvaltaisia metsiköitä. Haapaa kasvaa sekä etelä- että pohjoisosassa ja sitä löytyy myös järeänä. Pohjoisosan lehdot ovat tervaleppävaltaisia ja eteläpuolella on lehtipuustosia alueita.

Lahopuuston määrä ja laatu kohteella:

Lahopuuta on vaihdellen niukasta kohtalaiseen ja sitä on tulossa lisää keloutuneesta puustosta. Vaikeakulkuisilla paikoilla on lahopuukeskittymiä. Laho on pääosin I-asteen lahoa, mutta II- ja III-asteen lahoakin löytyy.

4 KOHTEEN LAJISTO

Kohteen rehevyyttä osoittavat haavikoiden ohella muun muassa isoalvejuuren (Dryopteris expansa) runsaus korvissa ja lehtomaisilla kankailla sekä kevättähtimön (Stellaria holostea) näkyminen lehtojen ja kallionalusmetsien lisäksi kangasmetsissä.

Kohteella on luontotyyppiensä luonteenomaista lajistoa. Lehdot ovat tuoreita vuohenputken (Aegopodium podagraria) (AegT) ja käenkaalin (Oxalis acetosa) ja mesiangervon (Filipendula ulmaria) (FiT) luonnehtimia runsasravinteisia tuoreita ja kosteita lehtoja. Tervaleppävaltaisten lehtojen kenttä- ja pohjakerrokset ovat lajistoltaan suppeita ja laikuttaisia.

Alueellisesti uhanalaista (RT) istukkakääpää (Rhodonia placenta) esiintyy kuviolla 145. Vanhan metsän indikaattorikäväkkäistä näkyy mm. viinikääpää (Meruliopsis taxicola), rusokääpää (Pychnoporellus fulgens) ja karhunkääpää (Phaeolus schweinitzii). Huomionarvoista etelänsärmäkääpää (Daedaleopsis confragosa) löytyy koko alueelta.

Alueellisesti uhanalaisista lajeista havaittiin istukkakääpä (Postia placenta) kuviolla 145.

5 VIERASLAJIT

Jättipalsamia on pohjoisosan lehdoissa kuvioilla 161 ja 162.

6 EDUSTAVUUS, LUONNONTILAISUUS JA MUUTTUNEISUUS

Meri-Rastilan ja Ramsinniemen luonto on säilynyt kohtalaisen hyvin uuden rakentamisen kyljessä.

Pohjoisosan korpijuotilla on ajettu koneella pysyvän noron päällä. Saranevan eteläpuolella kuviolla 107 on harvennuspuusta tai muutoin hakatusta puusta tehtyjä tilapäisiä majoiterakennelmia, ampumataulu ja roskaantumista.

Pärnuntiehen rajoittuvaa kalliota (208) on käytetty rakennusaikaisena varastona, jolloin kallion eteläpuolelta on kuorittu sammalet ja jonka jäljiltä kalliolla on edelleen roskia ja rakennusjätettä. Ramsinniementien eteläpuolella kuviolla 45 on harvennettu korven ympäristöä.

7 LUONNON VIRKISTYSKÄYTTÖ

Kohde on suosittu virkistysalue ja rakennetut reitit ohjaavat kulkemista tehokkaasti. METSO- ohjelman tavoitteiden ja virkistyskäytön kesken ei ole sanottavasti ristiriitaa. Luonnon monimuotoisuus lisää viihtyisyyttä ja elämyksellisyyttä myös virkistysmetsissä.

8 MAHDOLLISET HOITO- JA ENNALLISTAMISTOIMENPIDESUOSITUKSET

Kuviolla 45 oleva isoalvejuurivaltainen korpi ulottuu myös koillispuolella olevalle kuviolle 46 ja norona eteläpuolen kuviolle 40. Korven noro häviää rantavyöhykkeen kivikkoon noin 25 metriä ennen rantaa. Korpisuutta on hyvä käsitellä yhtenäisenä alueena.

Ramsinniementien pohjoispuolella kuviolla 67 sijaitsevan leirikeskuksen luoteispuolella Kortlahteen kivikkoisena laskevassa rinteessä on kuivaa lehtoa, joka olisi hyvä rajata omaksi kuviokseen. Tuomiryteikköisessä lehdossa kasvaa lehtokuusaman (Lonicera xylosteum) ohella mm. vaateliasta haisukurjenpolvea (Geranium robertianum) sekä lehtokortetta (Equisetum nemoreum) ja kevättähtimöä (Stellaria holostea) ja lehväsammalia (Plagiomnium ssp.).

Kohteen pohjoisosan keskivyöhykkeellä on laaja saranevalta (kuvio 109) sekä viereisiltä rinteiltä lähtevä ja lounaaseen kulkeva korpisuutta ilmentävä juotti. Valuma laskee osin pysyvinä noroina kuvioiden 89, 88 ja 88.2 läpi kuvion 88.1. lehtokorpilaikkuun, jonka valtalajina kasvaa isoalvejuurta. Korpea noroineen tulisi käsitellä yhtenäisenä alueena. Saranevalta lähtevän ojan tukkiminen lisäisi sekä nevan että korven luonnon monimuotoisuutta.

Kuvion 136 kasvillisuustyyppi on isoalvejuurivaltainen lehtokorpi, jonka mereen laskevaa noroa on aiemmin ilmeisesti avarrettu. Korven ja sitä ympäröivän alueen osittaista ennallistamista voi selvittää luonnontilaisuuden palautumiseksi.

Lahopuun muodostumista voi nopeuttaa kaulaamalla harkitusti puustoa niukkalahopuustoisilla alueille. Virkistysreittien varsien turvallisuusriskiä aiheuttavat puut on suotavaa nostaa metsään lahoamaan.

Kuvion 107 leiri tulee siistiä.

Kuviolla 103 rannassa olevan grillikatoksen puuhuollon ilmeisten puutteiden seurauksena nuotiolla on poltettu ympäristöstä maapuuta.

LIITTEET

- Koostetaulukko (excel)
- Karttarajaus
- Valokuvia